

Agenda – Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

---

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Fideo gynadledda drwy Zoom	Gareth Williams
Dyddiad: Dydd Llun, 5 Hydref 2020	Clerc y Pwyllgor
Amser: 09.30	0300 200 6565
	SeneddDCC@senedd.cymru

Yn unol â Rheol Sefydlog 34.19, penderfynodd y Cadeirydd wahardd y cyhoedd o gyfarfod y Pwyllgor er mwyn diogelu iechyd y cyhoedd. Bydd y cyfarfod hwn yn cael ei ddarlledu'n fyw ar www.senedd.tv

Rhag-gyfarfod anffurfiol (09.00–09:30)

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

2 Y Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru): Sesiwn dystiolaeth

09.30–10.30

(Tudalennau 1 – 49)

Kirsty Williams AS, y Gweinidog Addysg

Georgina Haarhoff, Dirprwy Gyfarwyddwr Cwrwiclwm ac Asesu, Llywodraeth Cymru

Ceri Planchant, Cyfreithiwr, y Gwasanaethau Cyfreithiol, Llywodraeth Cymru;

[Y Bil Cwricwlwm ac Asesu \(Cymru\), fel y'i cyflwynwyd](#)

[Memorandwm Esboniadol](#)

CLA(5)–28–20 – Papur briffio

CLA(5)–28–20 – Papur 1 – Llythyr gan y Gweinidog Addysg at Gadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg, 30 Gorffennaf 2020

CLA(4)–28–20 – Papur 2 – Llythyr gan y Gweinidog Addysg, 1 Medi 2020

CLA(5)–28–20 – Papur 3 – Llythyr gan y Gweinidog Addysg, 18 Medi 2020

3 Offerynnau nad ydynt yn codi materion i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 na 21.3

10.30–10.35

(Tudalennau 50 – 51)

**CLA(5)–28–20 – Papur 4 – Offerynnau statudol sydd ag adroddiadau clir
Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Gwneud Cadarnhaol**

3.1 SL(5)622 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 14) (Ccaerdydd ac Abertawe) 2020

(Tudalennau 52 – 64)

CLA(5)–28–20 – Papur 5 – Rheoliadau

CLA(5)–28–20 – Papur 6 – Memorandwm Esboniadol

CLA(5)–28–20 – Papur 7 – Llythyr gan y Prif Weinidog, 25 Medi 2020

CLA(5)–28–20 – Papur 8 – Datganiad Ysgrifenedig, 25 Medi 2020

3.2 SL(5)624 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 15) Castell–nedd Port Talbot, Torfaen a Bro Morgannwg) 2020

(Tudalennau 65 – 76)

CLA(5)–28–20 – Papur 9 – Rheoliadau

CLA(5)–28–20 – Papur 10 – Memorandwm Esboniadol

CLA(4)–28–20 – Papur 11 – Llythyr gan y Prif Weinidog, 28 Medi 2020

CLA(4)–28–20 – Papur 12 – Datganiad ysgrifenedig, 27 Medi 2020

4 Offerynnau sy'n codi materion i gyflwyno adroddiad arnynt i'r Senedd o dan Reol Sefydlog 21.2 neu 21.3

10.35–10.45

Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Negyddol

4.1 SL(5)621 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020

(Tudalennau 77 – 93)

CLA(5)-28-20 – Papur 13 – Adroddiad

CLA(5)-28-20 – Papur 14 – Rheoliadau

CLA(5)-28-20 – Papur 15 – Memorandwm Esboniadol

CLA(5)-28-20 – Papur 16 – Llythyr gan y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, 25 Medi 2020

CLA(5)-28-20 – Papur 17 – Datganiad ysgrifenedig, 24 Medi 2020

Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Gwneud Cadarnhaol

4.2 SL(5)619 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020

(Tudalennau 94 – 109)

CLA(5)-28-20 – Papur 18 – Adroddiad

CLA(5)-28-20 – Papur 19 – Rheoliadau

CLA(5)-28-20 – Papur 20 – Memorandwm Esboniadol

CLA(5)-28-20 – Papur 21 – Llythyr gan y Prif Weinidog, 24 Medi 2020

CLA(5)-28-20 – Papur 22 – Datganiad ysgrifenedig, 22 Medi 2020

4.3 SL(5)620 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 13) (Llanelli etc.) 2020

(Tudalennau 110 – 123)

CLA(5)-28-20 – Papur 23 – Adroddiad

CLA(5)-28-20 – Papur 24 – Rheoliadau

CLA(5)-28-20 – Papur 25 – Memorandwm Esboniadol

CLA(4)-28-20 – Papur 26 – Llythyr gan y Prif Weinidog, 25 Medi 2020

5 Papurau i'w nodi

10.45–10.50

5.1 Llythyr gan Weinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig: Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm Rhif 4) Llywodraeth Cymru ar y Bil Amaethyddiaeth

(Tudalennau 124 – 126)

CLA(5)–28–20 – Papur 27 – Llythyr gan Weinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig, 28 Medi 2020

- 5.2 Llythyr gan Brif Weinidog Cymru at y Llywydd: Deddf Senedd ac Etholiadau (Cymru) – darpariaethau sy'n ymwneud ag ariannu ac atebolrwydd y Comisiwn Etholiadol**

(Tudalen 127)

CLA(5)–28–20 – Papur 28 – Llythyr gan Brif Weinidog Cymru at y Llywydd, 28 Medi 2020

- 5.3 Llythyr gan Weinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig: Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ar gyfer y Bil Pysgodfeydd**

(Tudalennau 128 – 142)

CLA(5)–28–20 – Papur 29 – Llythyr gan Weinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig, 1 Hydref 2020

CLA(5)–28–20 – Papur 30 – Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm Rhif 4) ar gyfer y Bil Pysgodfeydd

- 6 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod**

10.50

- 7 Y Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru): Trafod y dystiolaeth**

10.50–11.00

- 8 Y wybodaeth ddiweddaraf am Fil Marchnad Fewnol y DU**

11.00–11.10

(Tudalennau 143 – 178)

CLA(5)–28–20 – Papur 31 – Papur briffio: Bil Marchnad Fewnol y DU:

Cyfnodau Tŷ'r Cyffredin

CLA(5)–28–20 – Papur 32 – Papur briffio: Goblygiadau cyfansoddiadol y

Cynigion Marchnad Fewnol y DU

Dyddiad y cyfarfod nesaf – 12 Hydref 2020

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Lynne Neagle, AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

30 Gorffennaf 2020

Annwyl Lynne

Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru)

Yn sgil cyflwyno Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) i'r Senedd ar y 6 Gorffennaf 2020, amgaeaf gopïau o'r datganiad o fwriad polisi. Darperir y ddogfen hon i helpu'r Pwyllgor wrth iddo graffu ar y Bil.

Edrychaf ymlaen at ddarparu tystiolaeth i'r Pwyllgor maes o law.

Rwyf yn anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad.

Yn gywir

Kirsty Williams AS/MS
Y Gweinidog Addysg
Minister for Education

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru)

Datganiad o Fwriad y Polisi ar gyfer Is-ddeddfwriaeth, pwerau gwneud cyfarwyddiadau a chanllawiau

Mae'r ddogfen hon yn nodi'n fras fwriad y polisi presennol ar gyfer yr is-ddeddfwriaeth, y canllawiau a'r dogfennau eraill y byddai gan Weinidogion Cymru y pŵer i'w llunio, neu y byddai'n ofynnol iddynt eu llunio, o dan ddarpariaethau Bil y Cwricwlwm ac Asesu (Cymru). Fe'i paratowyd er mwyn helpu pwyllgorau wrth iddynt graffu ar y Bil a dylid ei darllen ar y cyd â'r Bil a'r Memorandwm Esboniadol a'r Nodiadau Esboniadol sy'n cyd-fynd â hi.

Adran 5 – Pwerau i ddiwygio adrannau 3 a 4

Gweithdrefn: cadarnhaol drafft

Mae'r ddarpariaeth hon yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n diwygio'r adrannau sy'n nodi'r meysydd dysgu a phrofiad, yr elfennau mandadol a'r sgiliau trawsgwricwlaidd mandadol. Gellir defnyddio'r pŵer hwn i ychwanegu meysydd dysgu a phrofiad, elfennau mandadol a sgiliau trawsgwricwlaidd mandadol newydd; neu ddileu un o'r meysydd, elfennau neu sgiliau hynny, neu ddiwygio un.

Rhagwelir y gallai fod angen diwygiadau o'r fath dros amser er mwyn adlewyrchu anghenion newidiol disgyblion ac, yn wir, gymdeithas. Bydd angen i'r agwedd hon ar y cwricwlwm ddatblygu mewn ymateb i newid mewn amgylchiadau. Felly, ystyrir ei bod yn briodol gwneud y newidiadau hynny, os bydd angen, drwy Reoliadau.

Adran 6 – Cod Yr Hyn sy'n Bwysig

Gweithdrefn: negyddol

Mae'r ddarpariaeth hon yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i lunio Cod yr Hyn sy'n Bwysig, sy'n nodi'r cysyniadau allweddol ym mhob maes dysgu a phrofiad yn y cwricwlwm. Dim ond ar ôl iddo gael ei gyflwyno gerbron y Senedd y gellir cyhoeddi'r Cod ac ni chaiff ei gyhoeddi os bydd y Senedd, o fewn 40 diwrnod, yn penderfynu peidio â'i gymeradwyo.

Bwriad sylfaenol y polisi yw nodi'r cysyniadau allweddol y mae'n rhaid i ysgolion ymdrin â nhw yn eu meysydd dysgu a phrofiad. Bydd hyn yn helpu ysgolion i ddatblygu eu cwricwlwm. Mae pob maes dysgu a phrofiad wedi'i drefnu yn ôl nifer y datganiadau o'r hyn sy'n bwysig sy'n ymdrin â'r cysyniadau allweddol yn y maes hwnnw. Er enghraifft, ym Maes Dysgu a Phrofiad Mathemateg a Rhifedd mae pedwar datganiad o'r fath sy'n ymdrin â'r system rifau; algebra, geometreg a data ac ystadegau. Mae'r fframwaith hwn yn sicrhau rhywfaint o gysondeb ledled y wlad am fod gan ysgolion ddyletswydd i sicrhau bod eu cwricwla (adran 6(2)) a'u haddysgu a'u dysgu (adran 6(3)) yn rhoi sylw i God yr Hyn sy'n Bwysig. Mae'n debygol y gall fod angen diwygiadau dros amser er mwyn adlewyrchu anghenion newidiol disgyblion, newidiadau i gynnwys maes dysgu a phrofiad, megis datblygiadau o ran

gwybodaeth ddisgyblaethol, neu'n wir newidiadau mewn cymdeithas. Felly, mae'n briodol cyhoeddi'r manylion hyn fel Cod yn hytrach na'u cynnwys yn y Bil.

Datblygwyd y Datganiadau o'r Hyn sy'n Bwysig gan ymarferwyr fel rhan o'r broses o ddatblygu fframwaith y cwricwlwm ac fe'u cyhoeddwyd gyntaf er mwyn cael adborth arnynt ym mis Ebrill 2019. Wedyn, cawsant eu mireinio a'u cyhoeddi eto fel rhan o ganllawiau'r cwricwlwm ym mis Ionawr 2020 er mwyn galluogi ysgolion i gynllunio ar gyfer gweithredu'r cwricwlwm newydd.

Ni all cwricwlwm gael ei fabwysiadu gan ysgol na lleoliad oni fydd yn bodloni gofynion y Cod.

Adran 7 – Y Cod Cynnydd

Gweithdrefn: negyddol

Mae'r ddarpariaeth hon yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i lunio Cod Cynnydd sy'n nodi'r hyn y bydd angen i gwricwlwm ei wneud er mwyn sicrhau cynnydd disgyblion. Dim ond ar ôl iddo gael ei gyflwyno gerbron y Senedd y gellir cyhoeddi'r Cod ac ni chaiff ei gyhoeddi os bydd y Senedd, o fewn 40 diwrnod, yn penderfynu peidio â'i gymeradwyo.

Bwriedir i'r Cod Cynnydd sicrhau y bydd cwricwlwm pob ysgol yn galluogi disgyblion i wneud cynnydd o ran eu dysgu. Mae'n rhaid i bob cwricwlwm (adran 7(2)) a'r addysgu a'r dysgu (adran 7(3)) mewn ysgol alluogi disgyblion i wneud cynnydd priodol a dim ond os yw'n cyd-fynd â'r Cod y gall wneud hynny.

Mae hyn yn rhoi mwy o fanylion am y disgwyliadau ynghylch cynnydd disgyblion ac mae'n debygol y gall fod angen diwygiadau dros amser er mwyn adlewyrchu anghenion newidiol disgyblion neu newidiadau yn ein dealltwriaeth o ddatblygiad a chynnydd disgyblion. Felly, mae'n briodol cyhoeddi'r manylion hyn fel cod yn hytrach na'u cynnwys yn y Bil.

Cyhoeddwyd Egwyddorion Cynnydd ym mis Ionawr 2020 fel rhan o fframwaith y cwricwlwm er mwyn galluogi ysgolion i gynllunio ar gyfer gweithredu'r cwricwlwm newydd. Fe'u ceir yn y canllawiau cyffredinol ac ar gyfer pob Maes Dysgu a Phrofiad. Gyda'i gilydd, byddant yn ffurfio rhan o'r Cod Cynnydd.

Tybir nad yw cwricwlwm yn darparu ar gyfer cynnydd priodol oni bai ei fod yn cyd-fynd â'r Cod.

Adran 8 – Y Cod Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb

Gweithdrefn: negyddol

Mae'r ddarpariaeth hon yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i lunio Cod Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb (ACRh) sy'n nodi'r themâu a'r materion y mae'n rhaid i ysgol eu cynnwys yn ei darpariaeth ACRh. Dim ond ar ôl iddo gael ei gyflwyno

gerbron y Senedd y gellir cyhoeddi'r Cod ac ni chaiff ei gyhoeddi os bydd y Senedd, o fewn 40 diwrnod, yn penderfynu peidio â'i gymeradwyo.

Mae hyn yn sicrhau y bydd cwricwlwm pob ysgol yn cynnwys yr hyn a nodir yn y Cod.

Bydd y Cod ACRh yn disgrifio'r dysgu craidd lefel uchel y bydd disgyblion a phlant yn ymgymryd ag ef yn elfen orfodol ACRh.

Bydd y Cod ACRh yn creu gofynion statudol mewn perthynas â'r hyn y mae'n rhaid ei addysgu fel rhan o ACRh, a fydd yn sicrhau bod dysgu yn briodol i oedran a datblygiad disgyblion, a bydd yn sicrhau tryloywder o ran cynnwys ar gyfer dysgwyr 3-16 oed.

Rhagwelir y gallai fod angen diwygio'r Cod dros amser er mwyn adlewyrchu anghenion newidiol disgyblion neu newidiadau mewn cymdeithas. Er mwyn ymateb i newid mewn amgylchiadau, ystyrir ei bod yn briodol cyhoeddi'r manylion hyn fel Cod yn hytrach na'u cynnwys yn y Bil.

Mae'r Cod ACRh wrthi'n cael ei ddatblygu ar hyn o bryd gan weithgor gyda ystod o rhanddeiliaid ac ymgynghorir arno yn ystod hydref 2020.

Mae'n rhaid i'r addysgu, y dysgu a'r cynnwys ar gyfer ACRh gyd-fynd â'r Cod.

Adran 13 – Dyletswydd Gweinidogion Cymru i gyhoeddi cwricwlwm ar gyfer addysg feithrin a ariennir nas cynhelir.

Gweithdrefn: dim gweithdrefn

Mae Llywodraeth Cymru wedi cydnabod, yn wahanol i ysgolion, nad oes gan leoliadau gofal plant a ariennir i ddarparu addysg gynnar i blant 3-4 oed yr adnoddau, y sgiliau cynllunio cwricwlwm na'r gallu i ddatblygu cwricwlwm a threfniadau asesu. Felly, bydd gan Weinidogion Cymru ddyletswydd i lunio trefniadau'r cwricwlwm ar gyfer y lleoliadau hyn. Bydd yn ofynnol i Weinidogion Cymru adolygu'r cwricwlwm hwn yn barhaus a chyhoeddi unrhyw fersiynau diwygiedig ohono yn y dyfodol.

Bydd gan leoliadau a ariennir yr hyblygrwydd i fabwysiadu'r cwricwlwm a'r trefniadau asesu a gynlluniwyd gan Weinidogion Cymru, cynllunio eu rhai eu hunain neu weithio gydag eraill – megis awdurdodau lleol neu ysgolion – ar gwricwlwm i'w fabwysiadu.

Yn seiliedig ar drafodaethau â rhanddeiliaid, er gwaethaf yr hyblygrwydd a ganiateir i fabwysiadu cwricwlwm nas cyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru, rydym yn disgwyl i lawer o leoliadau a ariennir fabwysiadu'r cwricwlwm y bydd Llywodraeth Cymru yn ei ddatblygu gyda'r sector yn hytrach na mabwysiadu trefniadau ar wahân neu wahanol.

Ym mis Mehefin dechreuodd gwaith datblygu cychwynnol ar 'lwybrau galluogi' er mwyn mynd i'r afael â'r newidiadau datblygiadol cyflym mewn plant yn ystod y cyfnod dysgu sy'n arwain at Gam Cynnydd 1. Bydd y "llwybrau galluogi" hyn wedi'u llunio ar gyfer ysgolion er mwyn ategu canllawiau Cwricwlwm i Gymru a, lle y bo'n briodol, i'w defnyddio gan ymarferwyr sy'n gweithio gyda dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol y mae'n bosibl na fyddant byth yn datblygu y tu hwnt i Gam Cynnydd 1. Byddant hefyd yn sail i drefniadau'r cwricwlwm ar gyfer lleoliadau meithrin a ariennir.

Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gydag amrywiaeth o randdeiliaid gan gynnwys penaethiaid, consortia rhanbarthol, Estyn, athrawon ymgynghorol y blynyddoedd cynnar awdurdodau lleol, ymarferwyr ADY ac ymarferwyr nas cynhelir er mwyn datblygu'r gwaith hwn. Mae dau weithdy wedi'u cynnal a bwriedir cynnal gweithdai pellach yn ystod gweddill y flwyddyn ac yn 2021 nes i'r gwaith datblygu – gan gynnwys ymgynghoriadau – gael ei gwblhau a nes i'r cwricwlwm gael ei gyhoeddi y flwyddyn nesaf.

Adran 17 – Pwerau i wneud darpariaeth atodol ynghylch mabwysiadu, adolygu a diwygio cwricwlwm.

Gweithdrefn: negyddol

Mae adran 17 yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru wneud Rheoliadau ynghylch camau y mae angen i ysgol neu leoliad eu cymryd cyn mabwysiadu cwricwlwm. Mae'r adran hon hefyd yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud Rheoliadau sy'n pennu dyddiad erbyn pryd y mae'n rhaid i ysgol neu leoliad fabwysiadu ei chwricwlwm/gwricwlwm, a'r pŵer i nodi amgylchiadau ychwanegol lle mae'n rhaid diwygio cwricwlwm.

Mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu gwneud Rheoliadau sy'n nodi dyddiad erbyn pryd y mae'n rhaid mabwysiadu cwricwlwm. Bydd hyn yn rhoi sicrwydd i ysgolion a darparwyr ynglŷn â'r amserlen, yn sicrhau cysondeb ac yn ei gwneud yn bosibl i'r broses o drosglwyddo i drefniadau'r cwricwlwm newydd gael ei hamserlennu ym mhob rhan o'r sector addysg. Mae hyn yn cael ei wneud drwy ddefnyddio is-ddeddfwriaeth yn hytrach nag yn y Bil er mwyn rhoi hyblygrwydd i ymateb i amgylchiadau a all effeithio ar y dyddiad hwn yn nes at yr amser. Y bwriad yw pennu dyddiad cyn y 1af o fis Medi 2022 fel bod yn rhaid i'r cwricwlwm gael ei fabwysiadu mewn da bryd cyn iddo gael ei weithredu.

Nid yw Gweinidogion Cymru yn bwriadu gwneud Rheoliadau mewn perthynas â'r pwerau eraill. Gellir defnyddio Rheoliadau o'r fath, er enghraifft, i nodi camau y bydd angen i ysgol neu leoliad eu cymryd er mwyn penderfynu a yw cwricwlwm yn addas i'w fabwysiadu neu ei ddiwygio. Credwn fod darpariaeth ddigonol ar wyneb y Bil mewn perthynas â'r materion hyn ond mae'n bosibl, fodd bynnag, y bydd angen arfer y pwerau hyn os daw'n amlwg, wrth i ymarfer ddatblygu, nad yw diwygiadau yn cael eu gwneud mewn amgylchiadau lle y dylent gael eu gwneud. Neu mae hefyd yn bosibl y bydd Gweinidogion Cymru yn newid y cwricwlwm yn sylweddol yn y dyfodol

ac yn defnyddio'r pwerau hyn i sicrhau bod y cwricwla yn cael eu diwygio yn unol â hynny.

Rydym wedi ceisio cynnwys darpariaeth ar wyneb y Bil, ond nid oes modd rhagweld sut yn union y bydd ymarfer yn datblygu. Felly, mae angen y pŵer i wneud rheoliadau er mwyn sicrhau bod y system yn parhau i fod yn ymarferol rhag ofn y daw'n amlwg bod y gofynion ar wyneb y Bil yn annigonol.

Adran 18 – Pŵer i wneud darpariaeth atodol ynghylch y cwricwlwm a chrynodebau

Gweithdrefn: negyddol

Mae'n ofynnol i bob ysgol a lleoliad gyhoeddi crynodeb o'r cwricwlwm a fabwysiadwyd ganddynt. Mae adran 18 yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru wneud Rheoliadau er mwyn nodi gwybodaeth y bydd angen ei darparu yn y crynodeb hwnnw.

Mae'r adran hon hefyd yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru wneud Rheoliadau ynghylch cyhoeddi crynodeb. Gellid arfer y pwerau hyn, er enghraifft, i'w gwneud yn ofynnol i'r crynodeb gael ei gyhoeddi ar wefan ysgol neu ei anfon at rieni a gofalwyr, neu i'w gwneud yn ofynnol iddo gael ei gyhoeddi erbyn dyddiad penodol.

Mae'r darpariaethau allweddol wedi'u cynnwys yn y Bil mewn perthynas â mabwysiadu ac adolygu. Dim ond er mwyn nodi rhai manylion technegol am y materion a nodwyd uchod y bydd angen y Rheoliadau. Yn ein barn ni, y lle gorau i nodi'r manylion hynny yw yn y Rheoliadau. Bydd pŵer gwneud rheoliadau yn ein galluogi i ddiwygio'r manylion hynny dros amser fel y bo'n briodol.

Diben cael y pŵer hwn yw sicrhau cysondeb o ran pa wybodaeth sydd ar gael am gwricwlwm ysgol a sut a phryd y caiff y wybodaeth hon ei chyfleu i rieni a gofalwyr a darpar rieni a gofalwyr. Bydd ymdrin â hyn mewn is-ddeddfwriaeth yn ei gwneud yn bosibl i'r dull o bennu'r hyn y dylid ei gynnwys mewn crynodeb, a gofynion cyhoeddi, ddatblygu wrth iddi ddod yn gliriach pa wybodaeth sy'n ddefnyddiol ac yn angenrheidiol a pha ddulliau cyhoeddi sydd fwyaf effeithiol.

Ni fwriedir gwneud y Rheoliadau hyn wrth weithredu'r cwricwlwm. Y bwriad yw gweld sut mae ymarfer yn datblygu a chaiff Rheoliadau eu gwneud os daw'n amlwg bod crynodebau o gwricwla yn amrywio'n sylweddol neu nad yw'r crynodebau hyn yn cynnwys gwybodaeth hollbwysig y byddai ei hangen ar gyfer rhieni a gofalwyr. Rheswm arall dros arfer y pwerau hyn fyddai pe bai ysgolion a lleoliadau yn gofyn am ddull gweithredu cyson er mwyn eu helpu i lunio crynodebau o'r fath.

Adran 25(1) – Pŵer i osod rhagor o ofynion ar gyfer cwricwlwm ar gyfer disgyblion 14-16 oed

Gweithdrefn: negyddol

Mae adran 25 yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru nodi rhagor o ofynion ar gyfer cwricwlwm ar gyfer disgyblion 14-16 oed. Gellir defnyddio'r pŵer hwn i'w gwneud yn ofynnol i rywbeth gael ei gynnwys mewn cwricwlwm neu i rywbeth beidio â chael ei gynnwys.

Gellir defnyddio'r pŵer hwn i'w gwneud yn ofynnol i gwrs astudio gael ei ddarparu gan ysgol i'r grŵp oedran hwn.

Rhagwelir y gallai Rheoliadau nodi gofynion o ran isafswm neu uchafswm nifer y cyrsiau y gallai disgyblion 14-16 oed eu dilyn.

Diffinnir cwrs astudio yn y Bil fel cwrs addysg neu hyfforddiant sy'n arwain at gymhwyster o'r fath a nodir yn adran 25(5) - yn y bôn, un a gymeradwywyd gan Cymwysterau Cymru neu a ddynodwyd gan Cymwysterau Cymru neu Weinidogion Cymru.

Ni fwriedir defnyddio'r pŵer hwn ar y dechrau am ein bod yn disgwyl i'r gofyniad yn y Bil i gwricwlwm fod yn eang ac yn gytbwys fod yn ddigonol. Fodd bynnag, os bydd tystiolaeth bod rhai ysgolion yn cynnig cwricwlwm cyfyngol i'r grŵp oedran hwn, neu nad ydynt yn darparu cyrsiau astudio sy'n arwain at gymwysterau penodol, yna gellir defnyddio'r pŵer hwn i fynd i'r afael â'r sefyllfa.

Adran 26(1) – Datgymhwyso Saesneg fel elfen mandadol: ysgolion a gynhelir a lleoliadau meithrin a gynhelir

Mae Saesneg yn elfen mandadol yn y Bil. Rhoddir pŵer i'r pennaeth a'r corff llywodraethu ysgol benderfynu datgymhwyso'r gofyniad gorfodol hwn hyd at saith oed. Y rheswm dros ddatgymhwyso a nodir yn y Bil yw cynnal neu ddatblygu lefelau rhuglder disgyblion yn Gymraeg.

Y bwriad yma yw galluogi ysgol i ddarparu addysg drochi Gymraeg hyd at saith oed. Ystyrir bod hyn yn rhan o ddyletswydd ysgolion i gynllunio eu cwricwlwm fel ei fod yn briodol i'w dysgwyr. Bwriedir i'r darpariaethau alluogi ysgolion i drochi disgyblion yn y Gymraeg fel y gwnânt ar hyn o bryd.

Mae'n rhaid nodi'r penderfyniad hwn a'r achosion a'r amgylchiadau y mae'n ymwneud â nhw yn y crynodeb cyhoeddedig o gwricwlwm yr ysgol. Mae'n rhaid iddo hefyd nodi, ar gyfer yr achosion a'r amgylchiadau hynny, unrhyw ddarpariaeth a all gael ei gwneud ar gyfer addysgu Saesneg.

Gall y penderfyniad hwn gael ei ddirymu gan y pennaeth a'r corff llywodraethu.

Adran 27(1) Datgymhwyso Saesneg fel elfen mandadol: addysg feithrin a ariennir nas cynhelir

Yr un pŵer yw hwn i ddatgymhwyso'r elfen mandadol â'r pŵer a nodwyd uchod ar gyfer addysg feithrin a ariennir nas cynhelir. Yma rhoddir y pŵer i ddarparwr addysg o'r fath.

Adran 33(2) Pŵer i ddatgymhwyso'r ddyletswydd i weithredu dewis disgybl

Mae'r adran hon yn nodi ar ba sail y gall pennaeth wrthod penderfyniad disgybl i ymgymryd ag addysgu a dysgu a ddewiswyd gan y disgybl o dan adran 24. Mae is-adran (2) o'r adran hon yn rhoi'r pŵer i benaethiaid benderfynu gwrthod gweithredu dewis disgybl o ran addysgu a dysgu.

Mae'r Bil yn nodi bod pennaeth yn gallu gwrthod gweithredu dewis disgybl o ran addysgu a dysgu am y rhesymau canlynol:

- Nid yw'r addysgu na'r dysgu yn addas, o ystyried cyrhaeddiad addysgol y disgybl
- Nid yw'n ymarferol darparu'r addysgu a'r dysgu, oherwydd dewisiadau eraill a wnaed gan y disgybl o dan adran 24.
- Byddai'r amser a dreulir yn teithio i'r man lle y byddai'r dysgu yn cael ei ddarparu yn cael effaith negyddol ar addysg y disgybl
- Byddai costau anghymesur yn gysylltiedig â sicrhau'r addysgu a'r dysgu
- Byddai risg annerbyniol i iechyd a diogelwch y disgybl, neu eraill, pe bai'r addysgu a'r dysgu yn cael eu sicrhau.

Mae hefyd yn bosibl i bennaeth wrthdroi penderfyniad i ganiatáu i ddisgybl ymgymryd ag addysgu a dysgu a ddewiswyd ganddo, ar ôl iddo ddechrau, ond dim ond am y rhesymau mwy cyfyngedig a nodir isod:

- Cost anghymesur
- Risg annerbyniol i iechyd a diogelwch disgybl neu eraill

Adran 33(6) – Pŵer i ddatgymhwyso'r ddyletswydd i weithredu dewis disgybl

Gweithdrefn: cadarnhaol drafft

Mae'r adran hon yn nodi ar ba sail y gall pennaeth wrthod penderfyniad disgybl i ymgymryd ag addysgu a dysgu a ddewiswyd gan y disgybl o dan adran 24. Mae is-adran (6) o'r adran hon yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru ddiwygio'r rhesymau hyn drwy Reoliadau.

Nodir uchod ar ba sail y gall pennaeth wrthod gweithredu dewis disgybl o ran addysgu a dysgu.

Rhagwelir y gallai fod angen i'r rhesymau dros wrthod a nodwyd uchod ddatblygu dros amser. Mae'n bosibl y bydd rhesymau dros wrthod yn y dyfodol yn ymwneud â ph'un a fydd dewis unigol yn cynnig digon o ehangder a chydbwysedd ai peidio. Yn ein barn ni, mae'n briodol bod Rheoliadau yn gallu diwygio'r manylion hyn yn ôl yr angen.

Adran 34(5) – Pŵer i ddatgymhwyso'r ddyletswydd i weithredu dewis disgybl: atodol

Gweithdrefn: negyddol

Mae adran 34 o'r Bil yn nodi'r wybodaeth y mae'n rhaid i bennaeth ei rhoi ac i bwy pan wneir penderfyniad o dan adran 33 i beidio â gweithredu dewis disgybl o ran cwrs astudio. Mae'r Bil yn nodi bod yn rhaid i'r pennaeth hysbysu'r disgybl a'i riant o'r penderfyniad ac esbonio'r rhesymau dros y penderfyniad, pa addysgu a dysgu a gynnigir yn ei le a'r hawl i ofyn am adolygiad neu apelio.

Mae is-adran 34(5) o'r adran hon yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth bellach drwy Reoliadau. Rhagwelir y gallai Rheoliadau a wneir o dan y pŵer hwn wneud darpariaeth ynghylch materion gweithdrefnol megis terfynau amser erbyn pryd y mae'n rhaid i'r pennaeth wneud penderfyniad, neu ynghylch y weithdrefn i'w dilyn wrth wneud penderfyniad o'r fath.

Ni fwriedir gwneud rheoliadau mewn perthynas â hyn ar y dechrau. Credwn fod y gweithdrefnau a nodir ar wyneb y Bil yn glir ynghylch cyfrifoldebau ysgolion yn hyn o beth.

Fodd bynnag, os daw'n amlwg dros amser fod disgyblion a rhieni yn aros yn rhy hir mewn perthynas â phenderfyniad y pennaeth neu fod y gweithdrefnau a fabwysiadwyd gan ysgolion yn peri anawsterau, yna byddai'r pŵer hwn yn cael ei ddefnyddio i egluro'r broses a sicrhau dull gweithredu cyson.

Adran 35(4) – Adolygiadau ac apeladau sy'n ymwneud â dewis disgybl

Rhoddir y pŵer cyfarwyddo hwn i gorff llywodraethu ysgol ymdrin ag apeladau yn erbyn penderfyniad pennaeth i beidio â gweithredu dewis disgybl o ran cwrs astudio o dan adran 33 ac mae'n rhoi'r pŵer iddo weithredu ei benderfyniad.

Rhoddir pŵer i'r corff llywodraethu gyfarwyddo'r pennaeth i gymryd camau os bydd o'r farn bod hynny'n briodol a bod gan y pennaeth ddyletswydd i gydymffurfio. Er enghraifft, yn sgil apêl lwyddiannus, byddai'r corff llywodraethu yn cyfarwyddo'r pennaeth i weithredu dewis y disgybl o ran cwrs astudio. Wedyn, byddai dyletswydd ar y pennaeth i weithredu'r penderfyniad hwn.

Adran 40(1) Gwaith datblygu ac arbrofion.

Gweithdrefn: dim gweithdrefn

Mae adran 40 yn galluogi Gweinidogion Cymru i roi cyfarwyddyd i ysgol. Gall y cyfarwyddyd ddatgymhwysu unrhyw un o'r gofynion gweithredu a nodir yn adrannau 29-32 neu ddarparu ar gyfer addasu'r gofynion gweithredu hynny o ran y ffordd y maent yn cael eu cymhwyso at yr ysgolion.

Dim ond at ddibenion arbrofol neu ddatblygiadol y gellir rhoi'r cyfarwyddyd hwn.

Mae adran 41 yn nodi dau amod y mae'n rhaid eu bodloni cyn y gellir rhoi cyfarwyddyd o dan adran 40.

Yr amod cyntaf yw y bydd y cwricwlwm a roddir ar waith, o ganlyniad i'r cyfarwyddyd, yn galluogi disgyblion a phlant i ddatblygu fel y nodir yn y pedwar diben; yn cynnig cynnydd priodol; yn briodol i oedran, gallu neu ddoniau'r disgyblion neu'r plant; yn ystyried eu hanghenion dysgu ychwanegol (os oes rhai); ac yn sicrhau addysgu a dysgu eang a chytbwys.

Yr ail amod, yn achos ysgol, yw bod yr awdurdod lleol wedi gwneud cais am y cyfarwyddyd gyda chytundeb y corff llywodraethu, neu fel arall; neu, os na fydd unrhyw gais wedi'i wneud, fod y corff llywodraethu a'r awdurdod lleol yn cytuno y dylid rhoi'r cyfarwyddyd. Yn achos ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol a gynorthwyr, nid oes unrhyw rôl i'w chwarae gan yr awdurdod lleol yn hyn o beth.

Yn achos lleoliadau a ariennir nas cynhelir, yr awdurdod lleol a'r lleoliad sy'n gorfod derbyn cynnig ar gyfer cyfarwyddyd a gyflwynwyd gan awdurdod lleol neu Weinidogion Cymru.

Mae adran 42 yn rhoi mwy o fanylion am gyfarwyddyd o dan adran 40: mae'n rhaid ei wneud yn ysgrifenedig a'i gyhoeddi, ac mae'n rhaid i'r ysgolion a'r lleoliadau y mae'n gymwys iddynt gyhoeddi crynodeb o'r cwricwlwm y byddant yn ei weithredu o ganlyniad i'r cyfarwyddyd.

Mae natur y pŵer hwn yn golygu mai dim ond o dan amgylchiadau prin lle rydym o'r farn y byddai'n fuddiol treialu rhywbeth newydd, y caiff ei ddefnyddio. Mae'r pŵer hwn yn rhoi'r hyblygrwydd i wneud hyn.

Adran 43(4) - Disgyblion a phlant ag anghenion dysgu ychwanegol

Gweithdrefn: negyddol

Mae adran 43 yn ymdrin â'r rhyngweithio rhwng y cwricwlwm a chynllun datblygu unigol ("CDU") a lunnir neu a gynhelir gan awdurdod lleol o dan Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Mae hefyd yn ymdrin â darpariaeth addysgol arbennig sydd wedi'i chynnwys mewn cynllun addysg, iechyd a gofal ("AIG") o dan Ddeddf Plant a Theuluoedd 2014. Diben hyn yw mynd i'r afael â'r sefyllfa lle mae plant o Loegr yn mynd i ysgol neu leoliad yng Nghymru.

Mae'r adran hon yn galluogi CDU neu AIG i ddatgymhwyso neu addasu gofynion sy'n ymwneud â gweithredu cwricwlwm, ar gyfer y disgybl neu'r plentyn y mae'r CDU neu'r AIG yn ymwneud ag ef.

Ond mae hyn yn amodol ar fodloni amodau penodol: mae'n rhaid i'r awdurdod lleol perthnasol fodloni ei hun y bydd y cwricwlwm a ddarperir yn galluogi'r disgybl neu'r plentyn i ddatblygu fel y disgrifir yn y pedwar diben; ei fod yn cynnig cynnydd priodol; ei fod yn briodol i oedran, gallu neu ddoniau'r disgybl neu'r plentyn; a'i fod yn sicrhau addysgu a dysgu eang a chytbwys.

Mae is-adran (4) o adran 43 yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n nodi amodau ychwanegol y mae'n rhaid eu bodloni er mwyn i CDU neu AIG ddatgymhwyso neu addasu gofynion o ran y cwricwlwm.

Ni fwriedir gwneud Rheoliadau yn hyn o beth ar y dechrau am ein bod yn credu y dylai'r darpariaethau ar wyneb y Bil fod yn ddigonol i nodi'r amodau sydd angen eu bodloni wrth ddatgymhwyso neu addasu cwricwlwm ar gyfer disgybl unigol. Fodd bynnag, os daw'n amlwg bod y ddarpariaeth hon yn cael ei gordefnyddio neu fod rhannau penodol o'r cwricwlwm yn cael eu datgymhwyso'n aml, yna gallai Rheoliadau o dan y pŵer hwn nodi amodau ychwanegol. Rheoliadau yw'r ffordd fwyaf priodol o wneud hyn am y bydd angen inni weld sut mae ymarfer yn datblygu er mwyn nodi a fydd angen unrhyw amodau ychwanegol ac, os felly, pa amodau sydd eu hangen.

Adran 44(1) a (2) – Eithriadau dros dro ar gyfer disgyblion a phlant unigol

Gweithdrefn: negyddol

Mae'r adran hon yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru wneud Rheoliadau sy'n nodi achosion ac amgylchiadau lle y gall pennaeth, neu ddarparwr addysg feithrin a ariennir nas cynhelir, benderfynu datgymhwyso'r cwricwlwm neu addasu'r ffordd y caiff ei weithredu ar gyfer disgybl neu blentyn. Rhagwelir y gallai Rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i'r pennaeth neu'r darparwr fodloni ei hun nad yw'r amgylchiadau sy'n golygu bod angen cymryd cam o'r fath yn debygol o newid o fewn y cyfnod penodedig.

Mae'n rhaid i unrhyw Rheoliadau a wneir o dan yr adran hon osod amodau fel y'u nodir yn adran 44(3), sef: mai dim ond os bydd y cwricwlwm a ddarperir ar gyfer y disgybl neu'r plentyn yn galluogi'r disgybl neu'r plentyn i ddatblygu yn y ffordd a ddisgrifir yn y pedwar diben; yn sicrhau bod yr addysgu a'r dysgu yn cynnig cynnydd priodol; yn addas i oedran, gallu neu ddoniau'r disgybl neu'r plentyn; yn ystyried unrhyw anghenion dysgu ychwanegol sydd gan y disgybl neu'r plentyn; ac yn sicrhau addysgu a dysgu eang a chytbwys, y gellir datgymhwyso gofynion gweithredu'r cwricwlwm.

Mae adran 44(4) yn galluogi'r Rheoliadau i'w gwneud yn ofynnol i amodau ychwanegol gael eu bodloni cyn i benderfyniad sy'n datgymhwyso'r cwricwlwm neu'n addasu'r ffordd y mae'n cael ei weithredu gael ei wneud gan bennaeth neu ddarparwr.

Mae adran 45 o'r Bil yn rhoi mwy o fanylion am Rheoliadau o dan adran 44. Mae'n nodi na all Rheoliadau ganiatáu i benderfyniad gael ei wneud ar sail anghenion dysgu ychwanegol disgybl neu blentyn. Mae'n ei gwneud yn ofynnol i'r Rheoliadau nodi y bydd penderfyniad yn weithredol am gyfnod penodol o hyd at chwe mis, neu am gyfnod parhaus y mae'n rhaid ei derfynu o fewn chwe mis. Mae'n galluogi'r Rheoliadau i wneud darpariaeth wahanol ynghylch am ba hyd y bydd ail benderfyniad neu benderfyniad dilynol mewn perthynas â'r un disgybl neu blentyn mewn grym, ar yr amod bod yr ail benderfyniad neu'r penderfyniad dilynol yn bodloni meini prawf penodol ynghylch pryd y caiff ei wneud.

Caiff y Rheoliadau alluogi'r unigolyn sy'n gwneud y penderfyniad hwn i amrywio neu ddiddymu'r penderfyniad a chânt bennu achosion, amgylchiadau neu amodau ar gyfer gwneud hyn.

Diben y Rheoliadau hyn yw ei gwneud yn bosibl i eithriadau dros dro gael eu gwneud ar gyfer disgyblion nad oes ganddynt anghenion dysgu ychwanegol, er enghraifft os bydd disgybl wedi bod yn sâl ers peth amser.

Mae adrannau 44 a 45 yn adlewyrchu'r ddarpariaeth bresennol yn Rhan 7 o Ddeddf Addysg 2002.

Adran 47(8) – Apeliadau yn erbyn Eithriadau dros dro ar gyfer disgyblion unigol

Gweithdrefn: negyddol

Mae adran 47 o'r Bil yn darparu ar gyfer apeliadau gan ddisgybl neu riant o dan yr amgylchiadau canlynol: mae pennaeth wedi penderfynu gwneud, amrywio neu ddiddymu penderfyniad fel y disgrifir yn adran 44; nid yw pennaeth wedi gwneud penderfyniad ar ôl cael cais i wneud hynny.

Mae is-adran (8) o adran 47 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth bellach yn erbyn yr apeliadau hyn mewn rheoliadau. Rhagwelir y byddai'r Rheoliadau yn gwneud darpariaeth ynghylch y weithdrefn i'w dilyn a'r terfynau amser ar gyfer apeliadau. Y lle mwyaf addas i gynnwys manylion am hynny yw mewn Rheoliadau am eu bod yn fanylion technegol a all newid dros amser.

Am fod hyn yn adlewyrchu deddfwriaeth bresennol, rydym yn tybio bod ysgolion eisoes wedi rhoi proses ar waith. Felly, ni ddisgwylir i'r pwerau hyn gael eu defnyddio ar y dechrau i wneud darpariaeth bellach ynghylch y broses apelio ond os bydd materion yn codi dros amser wrth i ymarfer ddatblygu, yna gellid defnyddio'r pŵer hwn i nodi rhagor o fanylion os bydd angen. Rydym yn ystyried a fyddai'n ddefnyddiol defnyddio'r pwerau hyn ar y dechrau i wneud Rheoliadau sy'n nodi terfynau amser ar gyfer apeliadau.

Adran 48(6) – Apeliadau yn erbyn eithriadau dros dro ar gyfer plant unigol

Gweithdrefn: negyddol

Yr un pwerau yw'r rhain â'r rhai a nodir yn Adran 47(8) ond ar gyfer darparwyr a ariennir nas cynhelir a'r un yw ein bwriad.

Adran 50(1) – Pŵer i wneud darpariaeth bellach ar gyfer eithriadau pellach

Gweithdrefn: negyddol

Mae'r adan hon yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud Rheoliadau sy'n datgymhwyso neu'n addasu gofynion gweithredu'r cwricwlwm mewn achosion neu

amgylchiadau penodol. Gellid defnyddio'r Rheoliadau i ganiatáu i unigolyn arall - er enghraifft pennaeth - arfer ei ddisgresiwn ynghylch datgymhwyso neu addasu gofyniad.

Bwriedir i'r ddarpariaeth hon adlewyrchu'r ddarpariaeth bresennol yn adran 112 o Ddeddf Addysg 2002. Defnyddiwyd y pŵer hwnnw i ddatgymhwyso agweddau ar y cwricwlwm cenedlaethol wrth dreialu'r cyfnod sylfaen mewn ysgolion penodol. Rhagwelir y byddai'r pŵer yn cael ei ddefnyddio at ddibenion tebyg.

Bydd hyn yn rhoi hyblygrwydd i ymdrin â sefyllfaoedd lle y comisiynir rhan o gwricwlwm disgybl, ac yr ymgymerir â hi o bosibl, mewn lle arall, er enghraifft mewn sefydliad addysg bellach, oherwydd ei ddiddordebau penodol. Efallai y bydd angen rhywfaint o hyblygrwydd o ran trefniadau'r cwricwlwm, er mwyn i hyn allu digwydd. Gall y rhain fod yn amgylchiadau unigoledd iawn ac, fel arfer, mae'n well caniatáu i benaethiaid benderfynu. Gellir defnyddio'r pŵer hwn i wneud Rheoliadau i nodi'r amgylchiadau lle y gellir addasu neu ddatgymhwyso'r cwricwlwm er mwyn sicrhau na chaiff cynnwys y cwricwlwm ei addasu na'i ddatgymhwyso'n anghymesur.

Gweinidogion Cymru a fydd yn penderfynu a ddylid defnyddio'r pŵer hwn ai peidio pan fo cwricwla ysgol unigol ar gael. Bydd hyn yn nodi a oes angen defnyddio'r pŵer hwn ai peidio.

Adran 58(1) – Pŵer i wneud darpariaeth mewn perthynas â threfniadau asesu.

Gweithdrefn: negyddol

O dan yr adran hon mae gan Weinidogion Cymru bwerau i wneud Rheoliadau ynghylch trefniadau asesu sy'n ymwneud â'r cwricwlwm perthnasol fel y'u diffinnir yn adrannau 11, 12, 15, 16, 52, 53 a 55 o'r Bil. Mewn perthynas â'r cwricwla hyn, mae'r trefniadau hyn ar gyfer asesu'r canlynol: y cynnydd a wnaed gan ddisgyblion a phlant; y camau nesaf yn eu cynnydd; yr addysgu a'r dysgu sydd eu hangen i wneud y cynnydd hwnnw.

Caiff y Rheoliadau hyn ei gwneud yn ofynnol i berson perthnasol wneud a gweithredu trefniadau asesu; nodi'r trefniadau hyn; gwerthuso eu heffeithiolrwydd; eu hadolygu'n barhaus; a'u diwygio. O dan y Rheoliadau hyn, person perthnasol yw pennaeth, corff llywodraeth ysgol, darparwr addysg feithrin a ariennir nas cynhelir, athro sy'n gyfrifol am uned cyfeirio disgyblion, pwyllgor rheoli uned cyfeirio disgyblion, person sy'n darparu addysg heblaw yn yr ysgol.

Y bwriad yma yw gwneud Rheoliadau er mwyn i ysgolion, lleoliadau a ariennir nas cynhelir, unedau cyfeirio disgyblion a darparwyr addysg heblaw yn yr ysgol wneud trefniadau asesu i gefnogi eu cwricwlwm.

Ar y cyfan, ni fyddai'r Rheoliadau hyn yn rhy ragnodol. Byddant yn ei gwneud yn ofynnol i'r person cyfrifol ystyried y trefniadau asesu sydd fwyaf priodol i'w gwricwlwm, ei gyd-destun a'i ddysgwyr lleol, a'u rhoi ar waith. Bydd y canllawiau statudol y bydd Gweinidogion Cymru yn eu cyhoeddi ar asesu o dan adran 66 o'r Bil yn helpu i gefnogi

ysgolion drwy ddarparu egwyddorion allweddol er mwyn sicrhau bod rhywfaint o gysondeb o ran eu dull gweithredu.

Bydd amrywiad bach yn achos lleoliadau a ariennir nas cynhelir am y disgwyllir i'r canllawiau fod yn anstatudol. Rydym yn cydnabod, yn yr un ffordd ag y mae'n afresymol disgwyl i bob lleoliad o'r fath lunio ei gwricwlwm ei hun, gellir dweud yr un peth am drefniadau asesu. Felly, bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi cwricwlwm a threfniadau asesu newydd ar gyfer y sector.

Bwriedir defnyddio'r Rheoliadau hyn i'w gwneud yn ofynnol i asesiadau penodol gael eu cwblhau'n genedlaethol, er enghraifft yr asesiadau personol ar-lein neu asesiad sylfaenol yn y dyfodol. Yn yr achosion hyn, bydd Gweinidogion Cymru yn fwy rhagnodol wrth nodi pryd a sut y caiff y trefniadau hyn eu gwneud a'u gweithredu, yn ogystal â sut y dylid gwerthuso eu heffeithiolrwydd.

Mae hyn yn gyson â'r dull presennol o asesu trefniadau, gyda manylion y ddarpariaeth yn cael eu nodi mewn gorchmynion a Rheoliadau a wnaed o dan y pwerau a nodir yn adran 108 o Ddeddf Addysg 2002.

Datblygwyd y rhan asesu o ganllawiau'r cwricwlwm, a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2020, gan Grŵp Cynghori ar Asesu. Roedd aelodau'r grŵp yn cynnwys ymarferwyr o ysgolion Cynradd, Uwchradd ac Arbennig cyfrwng Cymraeg a Saesneg a lleoliadau nas cynhelir a ariennir y Cyfnod Sylfaen, yn ogystal ag academyddion a chynrychiolwyr o Gonsortia Rhanbarthol, Estyn a Cymwysterau Cymru. Bydd y grŵp hwn yn rhoi cyngor ar y broses o ddatblygu Rheoliadau er mwyn sicrhau eu bod yn gyson ag ethos Cwricwlwm i Gymru a bod y gofynion yn ymarferol o safbwynt ymarferydd.

Adran 59(1) – Hyrwyddo a chynnal dealltwriaeth o gynnydd

Gweithdrefn: dim gweithdrefn

Mae hyn yn ofynnol er mwyn rhoi proses sy'n sicrhau bod deialog broffesiynol mewn ysgolion a rhyngddynt ar waith, er mwyn i ymarferwyr ddatblygu a chynnal dealltwriaeth gyffredin o gynnydd. Mae'n hanfodol bod ymarferwyr yn deall y broses hon er mwyn sicrhau tegwch a rhywfaint o gysondeb i ddysgwyr o ran eu cynnydd. Bwriedir iddi ddisodli'r broses gymedroli bresennol y darperir ar ei chyfer ar hyn o bryd drwy adran 108 o Ddeddf Addysg 2002 a Gorchymyn y Cwricwlwm Cenedlaethol (Cymedroli Trefniadau Asesu ar gyfer yr Ail Gyfnod Allweddol a'r Trydydd Cyfnod Allweddol) (Cymru) 2015.

Wrth adolygu cwricwlwm a fabwysiadwyd yn barhaus, mae'n rhaid i bennaeth roi sylw i wybodaeth a gafwyd o unrhyw drefniadau asesu a roddwyd ar waith ganddo o dan Rheoliadau a wnaed o dan adran 58. Felly, mae'r broses o hyrwyddo a chynnal dealltwriaeth o gynnydd yn un allweddol a fydd yn helpu ysgolion i ystyried ym mha ffordd y mae eu cwricwlwm yn cefnogi cynnydd dysgwyr.

Bwriedir iddi gyfarwyddo penaethiaid a chyrrff llywodraethu ysgolion i roi trefniadau ar waith er mwyn sicrhau y caiff proses i hyrwyddo a chynnal dealltwriaeth o gynnydd ei

chynnal yn eu hysgol a rhwng yr ysgol uwchradd gysylltiedig a'r ysgolion cynradd sy'n ei bwydo. Byddai'r trafodaethau hyn rhwng ymarferwyr addysgu penodol yn canolbwyntio ar ddatblygu a chynnal dealltwriaeth o gynnydd fel y'i mynegir yn y cwricwlwm a fabwysiadwyd ganddynt.

Bwriedir iddi hefyd gyfarwyddo penaethiaid a chyrrff llywodraethu i sicrhau bod y staff perthnasol yn eu hysgol, yn ogystal â chynrychiolwyr o'u grŵp clwstwr o ysgolion, yn cyfarfod o leiaf unwaith y flwyddyn er mwyn datblygu a chynnal dealltwriaeth o gynnydd.

Mae hefyd yn bosibl nodi'r cyfnod amser a chynnwys y cyfarfodydd. Mae hyn yn golygu, dros gyfnod priodol o amser, ond heb fod yn fwy na thair blynedd yn ôl pob tebyg, y byddai'n ofynnol i benaethiaid a chyrrff llywodraethu sicrhau bod y broses a gynhelir mewn ysgolion a rhyngddynt yn cwmpasu holl rychwant y cwricwlwm. Caiff y Rheoliadau hefyd nodi'r staff y mae'n rhaid iddynt fod yn bresennol yn y cyfarfodydd naill ai drwy gyfeirio at unigolion (h.y. pennaeth, Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol) neu ddisgrifio arbenigedd aelod/aelodau o'r staff er mwyn sicrhau y caiff y cwricwlwm cyfan ei gwmpasu.

Gall y Rheoliadau hefyd ei gwneud yn ofynnol i benaethiaid a chyrrff llywodraethu ystyried canlyniadau'r trafodaethau hyn mewn ysgolion a rhyngddynt wrth fyfyrion ar eu cwricwlwm, eu trefniadau asesu a dysgu ac addysgu yn eu hysgol.

Ni i ddarparwyr addysg feithrin a ariennir nas cynhelir nac unedau cyfeirio disgyblion roi proses o'r fath ar waith o fewn eu hysgolion cynradd cysylltiedig. Fodd bynnag, anogir ysgolion i ymgysylltu â'u lleoliadau a ariennir nas cynhelir perthnasol a'u hannog i ddod yn aelodau o grŵp sy'n gyfrifol am feithrin ym mhob rhan o'r continwmm 3-16. Caiff y cyngor hwn i ysgolion ei nodi mewn canllawiau statudol y bydd yn rhaid i benaethiaid a chyrrff llywodraethu roi sylw iddynt. Er y caiff darparwyr a ariennir nas cynhelir eu hannog i gymryd rhan mewn proses o'r fath, ni fydd yn ofynnol iddynt wneud hynny.

Adran 66(1) – Dyletswydd i roi sylw i ganllawiau

Gweithdrefn: dim gweithdrefn

Mae adran 66 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru gyhoeddi canllawiau ar arfer swyddogaethau (h.y. pwerau a dyletswyddau) a roddir gan y Bil neu Reoliadau a wneir oddi tano. Mae'n nodi personau y mae'n ofynnol iddynt roi sylw i'r canllawiau hyn: penaethiaid, cyrrff llywodraethu ysgol, darparwyr addysg feithrin a ariennir nas cynhelir, athrawon sy'n gyfrifol am unedau cyfeirio disgyblion, pwyllgorau rheoli unedau cyfeirio disgyblion, darparwyr addysg o dan adran 19A o Ddeddf Addysg 1996 heblaw yn yr ysgol ac awdurdodau lleol (Mae'r adran hon o Ddeddf 1996, a fewnosodwyd gan Atodlen 2 i'r Bil, yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol drefnu i addysg gael ei darparu i blant na fyddent, oherwydd salwch, gwaharddiad o'r ysgol neu ryw reswm arall, yn cael addysg addas oni wneir darpariaeth o'r fath.).

Cyn cyhoeddi'r canllawiau, mae'n rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r rhai sy'n briodol, yn eu barn nhw.

Mae angen pŵer cyffredinol er mwyn i Weinidogion Cymru allu cyhoeddi canllawiau perthnasol pan fo angen.

Enghraifft o hyn fydd y canllawiau ar drefniadau asesu megis y rhai a gyhoeddwyd fel rhan o ganllawiau'r cwricwlwm ym mis Ionawr 2020 'Cefnogi cynnydd dysgwyr: asesu'. Caiff canllawiau pellach ar asesu eu datblygu ar gyfer drwy broses gyd-awdura gydag ymarferwyr a gefnogir gan arbenigwyr eraill â phrofiad ac arbenigedd Disgwylir i'r canllawiau hyn fod ar gael ym mis Medi 2021.

Adran 67(1) – Pŵer i ddarparu ar gyfer plant sy'n cael addysg mewn mwy nag un lleoliad ac ati.

Gweithdrefn: negyddol

Mae'r adran hon yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch addysgu a dysgu ar gyfer dysgwyr sy'n cael addysg mewn mwy nag un lleoliad. Mae'r adran hon yn darparu ar gyfer gwahanol ffyrdd y gallai'r sefyllfa hon godi. Gall plentyn sy'n ddisgybl cofrestredig mewn ysgol a gynhelir, ysgol feithrin a gynhelir neu uned cyfeirio disgyblion, hefyd cael addysg mewn lleoliad arall o'r fath, neu gael addysg heblaw yn yr ysgol o dan Adran 19A o Ddeddf Addysg 1996. (Mae'r adran hon o Ddeddf 1996, a fewnosodwyd gan Atodlen 2 i'r Bil, yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol drefnu i addysg gael ei darparu i blant na fyddent, oherwydd salwch, gwaharddiad o'r ysgol neu ryw reswm arall, yn cael addysg addas oni wneir darpariaeth o'r fath.)

Mae'r adran hon hefyd yn caniatáu i Rheoliadau o'r fath gael eu gwneud mewn perthynas â phlant eraill o oedran ysgol gorfodol a ddisgrifir yn y Rheoliadau eu hunain. Mae angen y ddarpariaeth hon er mwyn sicrhau y gall y Rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch darparu addysgu a dysgu i blant syn cael addysg ran amser, ond nid addysg mewn mwy nag un lleoliad. Enghraifft bosibl o hyn yw plentyn sy'n gwella ar ôl salwch ac sydd ond yn cael dwy awr o addysg yr wythnos, gartref. Ni fyddai gofynion y cwricwlwm yn y Bil yn briodol i blentyn yn y sefyllfa hon ac, felly, byddai angen gwneud darpariaeth yn y Rheoliadau ynghylch pa feini prawf y dylai'r addysg eu bodloni. Fodd bynnag, oherwydd y nifer mawr o amnewidiadau posibl, yn y cyd-destun hwn, a'r manylder y bydd angen mynd iddo, ystyrir bod angen ymdrin â'r sefyllfa hon lle y ceir dosbarth bach o blant drwy'r Rheoliadau yn hytrach nag ar wyneb y Bil ei hun.

Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw ddiffiniad o addysg llawn amser mewn deddfwriaeth. Rhagwelir, wrth ragnodi rhai o'r materion a amlinellwyd uchod, y gallai fod angen diffinio hynny yn y Rheoliadau a wneir o dan yr adran hon. Rhagwelir y gwneir hyn drwy gyfeirio at nifer o oriau y tybir eu bod yn gyfystyr ag addysg amser llawn.

Gellir defnyddio'r pwerau hyn hefyd i wneud Rheoliadau ynghylch cynnydd plant o'r fath, y camau nesaf yn eu cynnydd a'r addysgu a'r dysgu sydd eu hangen i wneud y cynnydd hwnnw.

Caiff y pwerau hyn roi swyddogaethau i bennaeth ysgol a gynhelir neu ysgol feithrin a gynhelir; corff llywodraethu ysgol; yr athro sy'n gyfrifol am uned cyfeirio disgyblion;

pwylgor rheoli uned cyfeirio disgyblion; person sy'n darparu addysgu a dysgu i blentyn heblaw yn yr ysgol; darparwr addysg feithrin a ariennir nas cynhelir; ac awdurdod lleol yng Nghymru a chymhwyso, addasu neu ddatgymhwyso darpariaethau a wneir gan y Bil hwn neu oddi tano.

Yn y sefyllfaoedd hyn, disgwylir i ddarparwyr gydweithio er mwyn penderfynu sut y bydd darpariaeth mewn sawl lleoliad yn rhyngweithio er mwyn i'r dysgwr gael cwricwlwm llawn. Bydd Rheoliadau hefyd yn disgrifio mecanwaith y broses hon yn fanylach yn ogystal â phennu disgwyliadau. Fodd bynnag, mae angen gwneud rhagor o waith oherwydd y nifer posibl o wahanol achosion yn hyn o beth. Bwriedir gweithio gyda gwahanol leoliadau i ddatblygu'r Rheoliadau hyn er mwyn sicrhau bod y dysgwyr hyn yn cael cwricwlwm llawn lle y bo'n bosibl.

Adran 70(1) – Pŵer i wneud darpariaeth ychwanegol i weithredu'r Ddeddf hon yn llawn

Gweithdrefn: negyddol

Mae'r adran hon yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth atodol, gysylltiedig neu ganlyniadol, mewn Rheoliadau, os byddant o'r farn bod angen gwneud hynny, neu ei bod yn briodol gwneud hynny, er mwyn rhoi'r ddarpariaeth a wneir gan y Bil, neu gan Reoliadau a wneir o dan y Bil, neu o ganlyniad i unrhyw ddarpariaeth o'r fath, ar waith yn llawn. Gallant hefyd wneud darpariaeth ddarfodol, darpariaeth drosiannol neu ddarpariaeth arbed o dan amgylchiadau o'r fath.

Er enghraifft, nid yw Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 wedi cychwyn yn llawn eto. Bwriedir gweithredu Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 fesul cam ac, o ganlyniad i hynny, erbyn mis Medi 2022, bydd rhai plant y bydd deddfwriaeth ADY bresennol yn dal i fod yn gymwys mewn perthynas â nhw, yn hytrach na Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Rydym wedi drafftio darpariaethau'r Bil ar y sail y bydd y system ADY yn gymwys (ac y bydd plant â chynlluniau AIG hefyd). Ar gyfer plant sy'n dal i fod yn rhan o'r system AAA pan ddaw darpariaethau'r Bil i rym, gellid gwneud darpariaeth drosiannol o dan y pŵer yn y fersiwn ddrafft o adran 70 o'r Bil er mwyn i ddatganiadau allu datgymhwyso cwricwlwm ysgol.

Mick Antoniw AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

01/09/2020

Annwyl Mick,

Ar 1 Medi gosodais fersiwn wedi'i diweddarau o Femorandwm Esboniadol Bil cwricwlwm ac asesu (Cymru).

Hoffwn dynnu sylw'r Pwyllgor at baragraffau 3.48 – 3.50 sy'n nodi'r math o Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg y mae'n rhaid eu darparu ar gyfer pob categori o ysgol a'r rhesymau pam. Cytunwyd ar y diwygiad bach ond pwysig hwn i'r ddogfen gyda chyfreithwyr y Senedd.

Mae'r canlynol hefyd wedi cael ei ddiweddarau:

- Pennod 5 Tabl 5.1 llinell 70 (1) – disodli 'cadarnhaol drafft' gyda 'negyddol'
- Pennod 5 Tabl 5.2 llinell 33 (2) – yn lle '[J017A]' gyda '24'.

Yn gywir

Kirsty Williams AS
Y Gweinidog Addysg

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mick Antoniw AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

18/09/2020

Annwyl Mick,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 4 Awst 2020 gyda chwestiynau i mi ymateb iddynt cyn sesiwn dystiolaeth y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad ar 5 Hydref.

Mae fy ymateb i'r cwestiynau a godwyd fel a ganlyn:

Hawliau Dynol

C1. A ydych yn fodlon bod y Bil yn ei gyfanrwydd yn gydnaws â'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol?

Rwy'n fodlon bod y Bil yn ei gyfanrwydd yn gydnaws â'r hawliau a ddiogelir gan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 ("Hawliau'r Confensiwn").

C2. Nid oes unrhyw ddarpariaeth yn y Bil i rieni allu tynnu eu plant allan o wersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg neu wersi Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb. A ydych yn fodlon bod hyn yn gydnaws â hawl rhieni i sicrhau bod eu hargyhoeddiadau crefyddol ac athronyddol yn cael eu parchu o dan Brotocol 1 Erthygl 2 (yr hawl i addysg) a'u hawl i ryddid meddwl, cydwybod a chrefydd o dan Erthygl 9 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol?

Fel y noda'r cwestiwn, nid yw'r Bil yn rhoi'r hawl i dynnu plant allan o'r gwersi hyn. Bydd hyn yn sicrhau bod pob plentyn yn cael addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, ac Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb. Credaf fod materion sy'n ymwneud ag addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg ac Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb yn treiddio drwy bob rhan o'r gymdeithas a'u bod yn aml yn codi materion cymhleth y gall fod yn anodd i bob un ohonom, yn enwedig plant, fynd i'r afael â hwy. Credaf fod gan ysgolion ran

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

i'w chwarae wrth helpu dysgwyr i ddeall y materion hynny a mynd i'r afael â hwy. Caiff hyn ei gyflawni drwy ddarparu gwell dealltwriaeth o'r ddau faes hyn o safbwynt gwahanol grefyddau, credoau anghrefyddol a syniadau athronyddol o fewn cyd-destun cymdeithas fodern, amlddiwylliannol ac amlyfydd.

Mae'r darpariaethau ar gyfer addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn faes arbennig o gymhleth yn y Bil ac felly nodaf isod grynodedb o'r hyn y mae'n ofynnol i ysgolion ei wneud mewn perthynas ag addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn y Bil newydd yn ôl categori o ysgol. Rwyf wedi mynd ati i drafod pam mae'r dull gweithredu hwn yn gydnaws â Phrotocol 1 Erthygl 2 (A2P1), ac Erthygl 9 ac Erthygl 14 fel y sonnir uchod.

Ysgolion cymunedol ac ysgolion sefydledig a gwirfoddol heb gymeriad crefyddol:

- Nid oes hawl i dynnu plentyn allan o wersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg;
- Mae'n rhaid i'r ddarpariaeth yn y cwricwlwm ar gyfer addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg gael ei gynllunio gan ystyried y maes llafur cytunedig¹;
- Mae'n rhaid hefyd ystyried unrhyw arweiniad a roddir gan Weinidogion Cymru o dan y Bil wrth gynllunio'r ddarpariaeth.

Ysgolion sefydledig a gwirfoddol a reolir â chymeriad crefyddol:

- Nid oes hawl i dynnu plentyn allan o wersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg;
  - Mae'n rhaid i'r cwricwlwm gynnwys darpariaeth ar gyfer addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a gynlluniwyd gan ystyried y maes llafur cytunedig.
  - Os nad yw'r ddarpariaeth honno'n gydnaws â gweithred ymddiriedolaeth neu ddaliadau ffydd yr ysgol, mae'n rhaid i'r cwricwlwm hefyd wneud darpariaeth ar gyfer addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg sy'n gydnaws â gweithred ymddiriedolaeth neu ddaliadau ffydd yr ysgol ("Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol");
- Mae'n rhaid i'r ddarpariaeth yn y cwricwlwm ar gyfer addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg hefyd gael ei chynllunio gan ystyried unrhyw arweiniad a roddir gan Weinidogion Cymru o dan y Bil;

---

¹ Y maes llafur cytunedig yw'r maes llafur ar gyfer addysg grefyddol a argymhellwyd gan y Gynhadledd Maes Llafur Cytunedig a sefydlwyd gan awdurdod lleol ar gyfer ei ardal ac a fabwysiadwyd ganddo. Pennir y maes llafur cytunedig yn unol ag adran 375 ac Atodlen 31 i Ddeddf Addysg 1996.

- Yn y math hwn o ysgol, y sefyllfa arferol yw bod addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a gynlluniwyd gan ystyried y maes llafur cytunedig yn cael ei darparu i'r disgyblion;
- Ond, os bydd rhiant disgybl yn gwneud cais amdani, mae'n rhaid i ysgol ddarparu addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol i'r disgybl yn hytrach na'r addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a gynlluniwyd yn unol â'r maes llafur cytunedig. Nid yw hyn yn hawl i dynnu plentyn allan o wersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg. Yn hytrach, mae'n hawl i wneud cais am fath gwahanol o addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.

Ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir â chymeriad crefyddol:

- Nid oes hawl i dynnu plentyn allan o wersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg;
  - Mae'n rhaid i'r cwricwlwm gynnwys darpariaeth ar gyfer addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg sy'n gydnaws â gweithred ymddiriedolaeth yr ysgol neu, os nad yw'r weithred ymddiriedolaeth yn gwneud darpariaeth ynghylch addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, sy'n gydnaws â'i daliadau ffydd. ("Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol")
  - Os nad yw'r ddarpariaeth addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol yn gydnaws â'r maes llafur cytunedig, mae'n rhaid i'r cwricwlwm *hefyd* wneud darpariaeth ar gyfer addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg sy'n gydnaws â'r maes llafur cytunedig.
  - Mae'n rhaid i'r ddarpariaeth yn y cwricwlwm ar gyfer addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg *hefyd* gael ei chynllunio gan ystyried unrhyw arweiniad a roddir gan Weinidogion Cymru o dan y Bil;
- Yn y math hwn o ysgol, y sefyllfa arferol yw bod addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol yn cael ei darparu i ddisgyblion.
- Ond, os bydd rhiant plentyn yn gofyn amdani, mae'n rhaid i ysgol ddarparu addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg i'r disgybl sy'n gydnaws â'r maes llafur cytunedig, yn hytrach nag addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol. Unwaith eto, nid yw hyn yn hawl i dynnu plentyn allan o wersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg. Yn hytrach, mae'n hawl i wneud cais am fath gwahanol o addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.

Addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Blwraliaethol

Rwy'n fodlon bod y penderfyniad i beidio â rhoi hawl i dynnu plentyn allan o wersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn gydnaws â'r hawliau a ddiogelir gan Ddeddf Hawliau Dynol 1998, gan gynnwys A2P1 ac Erthygl 9 ac Erthygl 14 pan fyddant yn cael eu darllen gyda'i gilydd. Mae'n bwysig nodi, ar wahân i'r Bil, os bydd gwladwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i ddarparu addysg Crefydd,

Gwerthoedd a Moeseg, dylai sicrhau bod mynediad i addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg blwraliaethol, yn ôl y gyfraith. Os nad oes mynediad iddi, dylai fod hawl i dynnu plentyn allan o'r gwersi. Mewn ymateb i'r cwestiwn canlynol, rwyf wedi nodi'r darpariaethau yn y Bil sy'n sicrhau bod modd darparu addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg² blwraliaethol.

Mae'r Bil yn caniatáu i addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol barhau i gael ei darparu gan ysgolion ffydd ond, yn achos ysgolion ffydd gwirfoddol a gynorthwyr, gall rhiant plentyn optio allan o hynny o blaid addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg blwraliaethol. Wrth blwraliaethol, rwy'n golygu ei bod yn addysgu nifer o wahanol safbwyntiau crefyddol ac anghrefyddol. Wrth wneud hynny, mae'r Bil yn cydnabod rôl ysgolion sydd â chymeriad crefyddol i ddarparu addysg y wladwriaeth.

Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod y wladwriaeth wedi croesawu sawl ffydd wahanol i'r ddarpariaeth addysg yn hanesyddol. Wrth ddrafftio'r Bil, mae Llywodraeth Cymru wedi ceisio parchu hyn. Mae ganddynt rôl werthfawr i'w chwarae wrth ddarparu addysg yng Nghymru.

O ran ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr sydd â chymeriad crefyddol, er bod yr hawl i dynnu plentyn allan o'r gwersi hyn wedi cael ei dileu, nid yw hynny'n golygu y bydd yn rhaid i ddisgyblion yn yr ysgolion hynny, o reidrwydd, gael addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol. Yn hytrach, gall eu rhieni ofyn eu bod yn cael addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a gynlluniwyd yn unol â'r maes llafur cytunedig. Os gwneir cais o'r fath, bydd yn rhaid i ysgol ddarparu'r math hwn o addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg. Felly, er bod yr hawl i dynnu plentyn allan o'r gwersi hyn wedi'i dileu, bydd angen i'r hyn a ddarperir fod yn blwraliaethol os bydd y rhiant yn gwneud cais am hynny. Mae'r dull gweithredu hwn yn gosod gofyniad newydd ar ysgol o'r math hwn (i ddarparu addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn unol â'r maes llafur cytunedig os gwneir cais gan riant) ac mae hyn yn gymesur yn ein barn ni.

Mae'n bwysig nodi nad wyf yn tybio na fydd unrhyw addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol yn blwraliaethol. Wrth siarad â'm swyddogion, mae Gwasanaethau Addysg yr Eglwys Gatholig wedi nodi'n glir iawn eu bod yn ystyried bod yr addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a ddarperir mewn ysgolion Catholig yn blwraliaethol. Yn syml, yn y rhan fwyaf o achosion, bydd addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol yn cael ei darparu yn unol â'r gweithred ymddiriedolaeth, ac er nad yw'n ymarferol i Lywodraeth Cymru ystyried pob gweithred ymddiriedolaeth, mae'r dull gweithredu a nodir yn y Bil yn gydnaws â Hawliau'r Confensiwn, yn ein barn ni.

---

² Am enghreifftiau o'r gyfraith achos perthnasol gweler (Folgerø v Norwy (Rhif cais 15472/02) [2007] ECHR 15472/02; Lautsi v Yr Eidal (2008) 46 EHRR 47, paragraff 54); (Lautsi v Yr Eidal (2012) 54 EHRR 3, paragraff 59) ac R (ar gais Fox) ac Eraill v Yr Ysgrifennydd Gwladol dros Addysg [2015] EWHC 3404 (Gwein).

Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb Blwraliaethol

Rwyf hefyd yn fodlon bod dileu'r hawl i dynnu plentyn allan o wersi Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb yn gydnaws â'r hawliau a ddiogelir gan Ddeddf Hawliau Dynol 1998, gan gynnwys A2P1 ac Erthygl 9. Mae'n bwysig nodi, ar wahân i'r Bil, os bydd gwladwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i ddarparu Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, mae'n rhaid iddi sicrhau bod mynediad i Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb blwraliaethol, yn ôl y gyfraith. Fel arall, dylid bod hawl i dynnu plentyn o'r gwersi hynny.

Caiff y darpariaethau Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb eu cynllunio er mwyn sicrhau ei bod yn cael ei ddarparu'n blwraliaethol. Dyna'r hyn sy'n ofynnol gan y gyfraith gyfredol. Yn fy ymateb i'r cwestiwn canlynol, rwyf wedi nodi sut y bydd y darpariaethau yn y Bil yn ceisio sicrhau Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb blwraliaethol.

C3. Pa fesurau diogelwch a geir yn y Bil (neu'n ehangach) i geisio sicrhau bod cwricwla Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg ac Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb –

- a) yn cael eu cynllunio mewn ffordd sy'n wrthrychol, yn feirniadol ac yn blwraliaethol, a**
- b) yn cael eu cyflwyno mewn modd gwrthrychol, beirniadol a phlwraliaethol,**

gan gydymffurfio â hawliau'r Confensiwn drwy hynny?

Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg

Mae'r Bil yn cynnwys sawl darpariaeth sydd â'r nod o sicrhau bod cynnwys addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, a'r ffordd y caiff ei haddysgu, yn blwraliaethol. Mae'r rhain fel a ganlyn:

Ailenwi addysg grefyddol yn Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg

Mae'r newid i'r enw yn adlewyrchu ffocws eang a natur blwraliaethol addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg. Gwnaed hyn drwy gysylltu darpariaeth y Bil â'r term "argyhoeddiadau athronyddol" yn A2P1 (gweler adran 62 o'r Bil). Hynny yw, mae'n rhaid i addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a ddarperir yn unol â'r Bil fod yn gydnaws ag A2P1 yn yr ystyr bod yn rhaid cynnwys addysgu am argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol.

Maes llafur cytunedig

Mae'n rhaid i'r maes llafur cytunedig gydymffurfio â gofynion penodol a nodir yn adran 375A(3) o Ddeddf Addysg 1996 (fel y'i diwygiwyd gan baragraff 7 o Atodlen 1 i'r Bil). Er mwyn gwneud hynny, mae'n rhaid i'r maes llafur cytunedig adlewyrchu traddodiadau crefyddol ym Mhrydain Fawr ac ystyried dysgeidiaeth ac arferion prif grefyddau eraill ar yr un pryd. Er mwyn sicrhau plwraliaeth, mae'r Bil hefyd yn gofyn bod y maes llafur yn adlewyrchu'r ffaith bod ystod o argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol yn cael eu harddel ym

Mhrydain Fawr. Mae adran 375A o Ddeddf 1996 yn nodi bod y term "argyhoeddiadau athronyddol" yn adran 375A(3)(b) yn cyfeirio at argyhoeddiadau athronyddol o fewn ystyr A2P1 i Ddeddf Hawliau Dynol 1998. Diben y darpariaethau hyn yw sicrhau bod ystod o safbwyntiau crefyddol ac anghrefyddol yn cael eu haddysgu fel rhan o addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, gan sicrhau yr eir i'r afael â'r pwnc mewn ffordd feirniadol a gwrthrychol.

Mae'n rhaid i gwricwlwm ysgol gynnwys darpariaeth ar gyfer addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a gynlluniwyd gan ystyried y maes llafur cytunedig, neu (yn achos ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir sydd â chymeriad crefyddol) yn unol â'r maes llafur cytunedig. Felly, bydd gofynion plwraliaethol y maes llafur cytunedig yn bwydo i mewn i'r ddarpariaeth cwricwlwm ar gyfer addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.

Caiff y maes llafur cytunedig ei fabwysiadu gan Gynhadledd Maes Llafur Cytunedig. Bydd yn ofynnol i'r gynhadledd gynrychioli argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol a bydd gan y sawl sy'n mynychu hawliau pleidleisio.

Bydd Cynghorau Ymgynghorol Sefydlog yn parhau i roi cyngor i awdurdod lleol ynghylch darparu addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg o dan y Bil – bydd yn ofynnol i'r rhain hefyd gynrychioli argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol.

Yn y ffordd hon, caiff plwraliaeth ei ymgorffori yn y maes llafur cytunedig, a'r addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a ddarperir mewn ysgolion.

Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb

O ran Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, mae'r Bil hefyd yn gwneud sawl darpariaeth sydd â'r nod o sicrhau bod cynnwys Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, a'r ffordd y caiff ei haddysgu, yn blwraliaethol. Mae'r rhain fel a ganlyn.

Newid enw:

Mae'r Bil yn darparu ar gyfer newid yr enw presennol mewn deddfwriaeth o "addysg rhyw" i "Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb". Mae hyn yn dangos ehangder y pwnc a'r cysyniadau y dylid eu cynnwys.

Cod Statudol ar Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb:

Mae'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyhoeddi cod sy'n nodi'r themâu a'r materion sy'n gysylltiedig ag Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb. Bydd hyn yn sicrhau bod ystod o syniadau ar unrhyw bwnc penodol sy'n gysylltiedig ag Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb yn cael eu cynnwys ynddi. Er enghraifft, gall y cod gynnwys adrannau ar wahanol fathau o briodas a chydberthnasau teuluol eraill.

Canllawiau Statudol:

Caiff y cod a darpariaethau'r Bil eu hategu gan ganllawiau statudol. Fel y nodir uchod, mae adran 66 o'r Bil yn rhoi'r pŵer i gyhoeddi canllawiau statudol i ystod o bersonau sydd â swyddogaethau mewn perthynas â'r cwricwlwm yn y Bil (gan gynnwys awdurdodau lleol, cyrff llywodraethu, penaethiaid a darparwyr addysg feithrin a ariennir nas cynhelir). Bydd y canllawiau hynny yn galluogi'r personau/cyrff hynny i fodloni'r gofyniad plwraliaethol wrth gynllunio Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb. Bydd y canllawiau hynny yn destun ymgynghoriad. Rhagwelir y byddant yn darparu canllawiau ymarferol i'r cyrff uchod ar sut i gyflawni eu rhwymedigaethau yn hyn o beth, er enghraifft, canllawiau ar faterion posibl y dylid eu cynnwys neu eu hepgor a chanllawiau ar yr hyn a allai fod yn arfer da wrth addysgu'r materion hynny yn yr ystafell ddosbarth. Er enghraifft, y nod fyddai sicrhau ei bod hi'n glir y dylai ysgolion ddarparu ystod o syniadau ar unrhyw bwnc penodol ac y dylai'r wyboddaeth gael ei chyfleu yn anathrawiaethol.

Yn ddatblygiadol briodol:

Mae'r Bil hefyd yn cynnwys darpariaeth benodol yn adrannau 24(2) a 52(4) y dylai'r Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb a ddarperir fod yn ddatblygiadol briodol.

Diben y darpariaethau hyn yw sicrhau bod y modd y caiff Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb ei haddysgu a'i dysgu yn briodol i'r plentyn neu'r person ifanc ac yr eir i'r afael â'r materion a godir mewn ffordd feiriadol a gwrthrychol. Mae hon yn nodwedd bwysig er mwyn sicrhau bod rhieni a dysgwyr yn gwybod yr hyn y gallant ei ddisgwyl o'u hysgol pan fydd yn mynd ati i gyflwyno ei chwricwlwm Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb.

C4. Mae'r Bil yn trin ysgolion sydd â chymeriad crefyddol yn wahanol i'r rhai nad oes ganddynt gymeriad crefyddol, wrth iddynt gynllunio eu cwricwlwm a'i weithredu, yn y modd y mae'n cwmpasu'r elfen orfodol Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.

a) Beth yw'r cyfiawnhad dros hyn?

b) A ydych yn fodlon nad yw hyn yn codi unrhyw faterion hawliau dynol?

Mae cyfraith achosion a Hawliau'r Confensiwn yn ei gwneud yn ofynnol i addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg blwraliaethol fod ar gael i bob dysgwr. Fel arall, mae'n rhaid bod hawl i dynnu plentyn allan o'r gwersi hynny.

Fel y nodir uchod, bydd yn ofynnol i ysgolion ffydd gwirfoddol a gynorthwyr barhau i addysgu Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol. Mae'r Bil hefyd yn sicrhau y bydd pob disgybl yn gallu astudio maes llafur cytunedig Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg os mai dyna yw dymuniad y rhiant mewn ysgolion o'r fath. Wrth wneud hynny, mae'r Bil yn cydnabod rôl ysgolion sydd â chymeriad crefyddol i ddarparu addysg y wladwriaeth. Mae'r ysgolion hyn yn gwneud cyfraniad gwerthfawr i'r system addysg a bydd llawer o rieni a dysgwyr yn awyddus i ddewis y math hwn o addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.

Mae'r Bil yn parchu hynny ac yn cadw'r rhwymedigaeth gyfreithiol sydd ar ysgolion o'r fath i addysgu yn unol â'u gweithredoedd ymddiriedolaeth neu eu henwad. Ni fwriedir bychanu pwysigrwydd crefydd mewn unrhyw ffordd. Yn hytrach, y nod yw pwysleisio agweddau ehangach.

Fodd bynnag, er mwyn sicrhau bod addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg blwraliaethol ar gael i bob disgybl mewn ysgolion ffydd gwirfoddol a gynorthwyir, gall rhieni dysgwyr ofyn am faes llafur cytunedig Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg. Yn yr un modd, rydym yn cydnabod y gall rhieni sy'n anfon eu plant i ysgol sefydledig neu ysgol ffydd wirfoddol a reolir ddymuno i'w plentyn gael addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol. Yn y modd hwnnw, mae maes llafur cytunedig Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a fydd yn blwraliaethol ei natur ar gael i bob dysgwr. Rydym o'r farn bod hynny'n gydnaws â Hawliau'r Confensiwn. Canlyniad yr uchod yw y bydd addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg blwraliaethol ar gael i bob plentyn, a fydd yn cynnwys ystod o safbwyntiau crefyddol ac anghrefyddol. Dyna'r hyn sy'n ofynnol o dan y gyfraith ar hyn o bryd. Yn yr ystyr hynny, mae cydraddoldeb.

Mae'r Wladwriaeth yn niwtral o ran hyn yn gyffredinol. Dyna'r rheswm pam mae pwyslais ar blwraliaeth. Nid oes unrhyw hawl i gael addysg a ddarperir gan y Wladwriaeth yn ôl eich credoau crefyddol eich hun. Felly, er bod y Wladwriaeth yn cydnabod bod lle i ysgolion crefyddol, mae'n rhwymedig i ddarparu darpariaeth blwraliaethol. Felly, lle mae plentyn yn mynychu ysgol ffydd ond nad yw'n rhannu ffydd yr ysgol honno, mae hawl i geisio darpariaeth blwraliaethol amgen. Fodd bynnag, lle mae plentyn â ffydd benodol yn mynychu ysgol nad yw'n ysgol ffydd, nid oes hawl i ofyn i'r Wladwriaeth ddarparu addysg yn unol â'r ffydd honno. Felly, i'r graddau y ceir triniaeth wahaniaethol, gellir ei chyfiawnhau ar y sail bod y Wladwriaeth yn sicrhau addysg blwraliaethol ac yn parchu gallu pobl i sefydlu ysgolion ffydd neu addysgu eu plant y tu allan i'r ysgol yn unol â'u ffydd eu hunain ar yr un pryd.

Ar hyn o bryd, mae hawl amodol eisoes i rieni plant mewn ysgolion ffydd gwirfoddol a gynorthwyir optio allan o addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol a dewis addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a ddarperir yn unol â'r maes llafur cytunedig yn lle hynny. Felly, nid yw'r hawl absoliwt newydd i optio allan o addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol yn gwbl newydd yn yr ystyr hynny, ond mae'n ddatblygiad o'r hawl amodol bresennol honno sydd gan rieni. Mae'n rhywbeth y byddai'n rhaid i ysgolion fod wedi mynd i'r afael ag ef o bryd i'w gilydd. Serch hynny, rydym yn derbyn y gofyniad newydd hwn. Efallai y bydd hynny'n dasg anodd i rai ysgolion ond credwn fod y Bil yn gwneud y dasg yn haws drwy ofyn iddynt fabwysiadu'r maes llafur cytunedig ar gyfer addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, gan olygu bod y dasg gynllunio honno'n haws.

Yn ymarferol, mae hyn yn golygu y bydd yn rhaid i ysgolion sydd â chymeriad crefyddol gynllunio dau faes llafur, os bydd rhiant yn gofyn iddynt wneud hynny. Gan nad oes unrhyw hawl i dynnu plentyn allan o wersi addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg (nac yn wir Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb), mae angen i'r Bil sicrhau bod addysg Crefydd, Gwerthoedd a

Moeseg blwraliaethol ar gael i'r plant hynny sy'n mynychu ysgol ffydd os bydd rhiant yn dymuno hynny.

Ystyriaf fod hyn yn gydnaws â Hawliau'r Confensiwn. O ran sut y gallant ddarparu hynny'n ymarferol, rydym yn rhagweld mai niferoedd bach iawn o ddisgyblion fydd yn peidio â dilyn y maes llafur Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol. Byddai angen i'r ysgol ystyried y ffordd orau o ddarparu hynny. Er enghraifft, gellid ei ddarparu mewn dosbarthiadau ychwanegol atodol neu ar wahân. Mae fy swyddogion yn gweithio gyda Gwasanaeth Addysg yr Eglwys Gatholig a'r Eglwys yng Nghymru i ystyried sut i asesu effaith gweithredu'r gofyniad hwn a mynd i'r afael â hi.

Os nad oedd hynny'n briodol ym marn yr ysgol, yna gallai'r opsiynau gynnwys gwneud trefniadau i ddarparu dysgu ychwanegol mewn lleoliad arall neu wneud trefniadau i ddarparwyr allanol ddarparu dysgu ar safle'r ysgol. Byddai angen i'r ysgol nodi hynny'n glir, gan gynnwys yr hyn a fyddai'n cael ei ddarparu.

Rwyf wedi gwranddo'n ofalus ar y pryderon a godwyd gan bartneriaid a rhanddeiliaid allweddol eraill ond ni ragwelaf y bydd nifer mawr o ddisgyblion yn dewis peidio â dilyn addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol. Yn fy marn ni, mae'n debygol, os yw rhieni wedi arfer yr hawl i dynnu eu plant allan o wersi addysg grefyddol o dan y ddeddfwriaeth gyfredol, y byddant hefyd yn eu tynnu allan o wersi addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Enwadol. Rydym ar ddeall bod nifer y rhieni sy'n arfer yr hawl i dynnu eu plant allan o wersi ar hyn o bryd mewn ysgolion sydd â chymeriad crefyddol yn fach iawn.

Darpariaethau'r Bil

C5. Mae adrannau 6 i 8 o'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru baratoi codau sy'n ymwneud â Beth sy'n Bwysig, Cynnydd ac Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, y mae'n rhaid i unrhyw gwricwlwm a weithredir ar gyfer dysgwyr gadw atynt. Bydd llawer o fanylion y cwricwlwm wedi'u cynnwys yn y codau hyn. A allwch egluro pam mae'r codau'n ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol yn hytrach na'r weithdrefn gadarnhaol?

Nodir yr egwyddorion allweddol ar wyneb y Bil. Bydd y Codau yn cynnwys rhai manylion a fydd yn helpu penaethiaid, cyrff llywodraethu ac athrawon i gynllunio'r cwricwlwm a'i roi ar waith. Er enghraifft, bydd y Cod Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb yn nodi'r themâu a'r materion y dylid eu cynnwys wrth addysgu a dysgu Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb.

Bydd angen i bwnc y Cod gael ei ddiweddarau o bryd i'w gilydd er mwyn adlewyrchu materion sy'n dod i'r amlwg. Bydd y Cod ac unrhyw newidiadau iddo yn destun ymgynghoriad. Ystyriaf fod y weithdrefn negyddol yn rhoi cyfle priodol i'r Senedd graffu ar y Cod.

Er hynny, ystyriais a oedd agweddau ar y Cod a oedd yn dynodi mai'r weithdrefn gadarnhaol yw'r weithdrefn briodol e.e. a yw'n caniatáu i ni osod

neu gynyddu trethiant; darpariaeth sy'n ymwneud â gwariant sylweddol gan y Llywodraeth; pwerau i greu darpariaethau troseddol anarferol neu gosbau sifil anarferol; neu bwerau i roi pwerau mynediad, arholi neu arolygu anarferol, neu ddarparu ar gyfer casglu gwybodaeth o dan bwerau gorfodi. Nid yw'r un o'r materion hyn yn gymwys yn yr achos hwn. Serch hynny, nid dyna'r darlun llawn ac rwyf wedi ystyried ymhellach a yw'r Cod yn codi materion o bwysigrwydd arbennig a fyddai, fel arall, yn dynodi mai'r weithdrefn gadarnhaol sy'n briodol.

Er y bydd y Cod yn cynnwys themâu a materion i'w cynnwys mewn Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, rhagwelir y byddai hynny ar lefel uchel. Ni chynlluniwyd y darpariaethau Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb yn y Bil er mwyn rhagnodi ei chynnwys. Serch hynny, ymdrinnir ag agwedd allweddol ar y polisi Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb ar wyneb y Bil, sef y gofyniad bod yn rhaid i'r addysg honno gael ei darparu mewn modd datblygiadol briodol (gweler adrannau 24(2) a 52(4) o'r Bil). Bydd y weithdrefn negyddol yn caniatáu i mi ymateb yn gyflym a diwygio'r Cod yn gyflymach mewn ymateb i faterion newydd yn y maes hwn. Mae'r maes hwn yn un sensitif iawn a bydd materion cymhleth newydd yn dod i'r amlwg o bryd i'w gilydd.

Darperir cymorth pellach i ysgolion drwy ganllawiau statudol a fydd yn rhoi gwybodaeth fanylach am yr argymhellion ar gyfer addysgu Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb ac, yn benodol, y themâu a'r materion a nodir yn y Cod. Bydd y weithdrefn negyddol yn rhoi cyfle i'r Senedd graffu'n briodol ar y Cod. Ni fydd y Cod yn egluro sut y dylid mynd ati i addysgu'r materion hynny.

C6. Mae adran 72(6) o'r Bil yn caniatáu i ymgynghoriadau ar y Bil, sy'n ofynnol o dan adran 72(2)(a), gael eu cynnal cyn y daw adran 72 i rym. A ydych yn bwriadu defnyddio'r ddarpariaeth hon?

Efallai y bydd angen defnyddio'r ddarpariaeth hon gan fod llawer o'r cynnwys ar gyfer y cod Beth sy'n Bwysig a'r cod Cynnydd wedi'i gyd-lunio a'i gyhoeddi ym mis Ionawr 2020 fel rhan o ddogfennaeth canllaw Cwricwlwm i Gymru. Ni ragwelwn y bydd unrhyw newidiadau i'r cod Beth sy'n Bwysig. Ni fyddem am ddiystyru newidiadau i'r cod Cynnydd pe bai'n glir y byddai ymarferwyr yn cael budd o eglurhad pellach. Rydym yn asesu'r angen i wneud newidiadau a byddai angen ymgynghori ar hyn ar ôl i'r Bil gael ei ddeddfu.

Mae'r cod Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb yn cael ei gyd-lunio gan y Gweithgor Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, sy'n cynnwys cynrychiolwyr rhanddeiliaid allweddol, a bwriedir ymgynghori arno yn ystod 2021. Yn yr achos hwn, mae'r defnydd o'r ddarpariaeth yn ddarostyngedig i newidiadau i ddarpariaethau'r Bil ac amseru'r ymgynghoriad.

Diben cynnwys y ddarpariaeth hon yn y Bil yw sicrhau bod modd rhannu'r codau gyda phenaethiaid a chyrrff llywodraethu mewn da bryd i'w galluogi i ddatblygu eu cwricwlwm a pharatoi i'w roi ar waith ym mis Medi 2022.

C7. Mae adran 17(a) o'r Bil yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau ynghylch y camau y mae'n rhaid i ysgol neu leoliad eu

cymryd cyn mabwysiadu cwricwlwm. Mae adran 17(c) yn darparu pŵer i nodi amgylchiadau ychwanegol pan fo'n rhaid diwygio cwricwlwm. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn cadarnhau nad yw Gweinidogion Cymru yn bwriadu defnyddio'r pwerau hyn ac yn nodi bod Llywodraeth Cymru yn credu bod "*darpariaeth ddigonol ar wyneb y Bil mewn perthynas â'r materion hyn*". O ystyried eich bod yn credu bod darpariaeth ddigonol ar wyneb y Bil, a allwch gadarnhau pam fod angen y pwerau yn adran 17(a) ac (c)?

Ar hyn o bryd, nid wyf yn rhagweld y bydd angen defnyddio'r pwerau i wneud rheoliadau o dan adran 17(a) ac (c). Fodd bynnag, os bydd materion yn dod i'r amlwg neu os bydd amgylchiadau yn newid, maent yn caniatáu i Lywodraeth Cymru wneud unrhyw ddarpariaeth angenrheidiol. Fel y nodwyd yn y Datganiad o Fwriad Polisi, nid oes modd rhagweld sut yn union y bydd arfer yn datblygu. Mae pwerau i wneud rheoliadau o dan yr is-adrannau hyn wedi'u cynnwys er mwyn sicrhau bod y system yn parhau i fod yn ymarferol rhag ofn y daw'n amlwg bod y gofynion ar wyneb y Bil yn annigonol. Pe bai angen gwneud rheoliadau, byddai'r rheoliadau hynny yn destun ymgynghoriad cyhoeddus.

C8. Mae adran 25(1) o'r Bil yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ar ofynion cwricwlwm ychwanegol i ddysgwyr ym mlynyddoedd ysgol 10 ac 11. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn nodi y gellid defnyddio'r pŵer i fynnu bod ysgolion yn darparu cwrs astudio penodol pe na bai'r cwricwlwm yn ddigon eang a chytbwys.

a) Pe bai rhai ysgolion yn cynnig cwricwlwm cul i ddysgwyr ym mlynyddoedd 10 ac 11, gallai fod yn rhy hwyr i'r dysgwyr hynny erbyn i'r mater gael ei ddwyn i sylw'r Gweinidog a bod unrhyw reoliadau wedi'u gwneud. Am y rheswm hwnnw, pa ystyriaeth a roddwyd i roi gofynion o'r fath ar wyneb y Bil?

Ystyriwyd cynnwys manylion ychwanegol ar wyneb y Bil. Fodd bynnag, teimlaf na fyddai darpariaeth ar wyneb y Bil yn cynnig yr hyblygrwydd sydd ei angen. Rhagwelwn y bydd angen i ni weld sut y bydd arferion ysgolion yn datblygu, yng nghyd-destun cwricwlwm newydd sbon, a ph'un a fydd unrhyw ddiffygion (os o gwbl). Er enghraifft, mae Rheoliadau Addysg (Cwricwlwm Lleol ar gyfer Disgyblion yng Nghyfnod Allweddol 4) (Cymru) 2009 yn gwneud y math hwn o ddarpariaeth ar gyfer y cwricwlwm lleol yng nghyfnod allweddol 4. Mae fersiwn gyntaf y rheoliadau hynny wedi'i diwygio er mwyn rhagnodi gofynion gwahanol o ran cyrsiau astudio ar gyfer y cwricwlwm lleol.

b) Mae rheoliadau o dan adran 5 o'r Bil sy'n ymwneud ag agweddau gorfodol ar y cwricwlwm yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol. A allwch gadarnhau pam yr ystyrir bod y weithdrefn negyddol yn briodol ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 25(1)?

Unwaith eto, mae'r egwyddorion allweddol wedi'u nodi ar wyneb y Bil. Bydd y Rheoliadau a wneir o dan y pŵer hwn yn cynnwys rhai manylion. Fodd

bynag, rhagwelwn y bydd angen i ni weld sut y bydd arferion ysgolion yn datblygu, yng nghyd-destun cwricwlwm newydd sbon.

Ni allai'r pŵer hwn i wneud rheoliadau gael ei ddefnyddio i wneud Rheoliadau a fyddai'n diwygio darpariaethau eraill mewn deddfwriaeth sylffaenol.

C9. Mae adran 26 o'r Bil yn galluogi penaethiaid a chyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir a meithrinfeydd a gynhelir i ddatgymhwyso Saesneg fel elfen orfodol o'r cwricwlwm hyd at 7 oed, os gwneir hynny er mwyn datblygu neu gynnal lefelau rhuglder disgyblion yn y Gymraeg. A allwch gadarnhau a oes angen i bennaethiaid a chyrff llywodraethu wneud unrhyw benderfyniad ar y cyd a beth fydd yn digwydd os bydd anghytundeb rhyngddynt?

Byddai angen i'r pennaeth a'r corff llywodraethu wneud penderfyniad ar y cyd yn achos ysgolion a gynhelir a meithrinfeydd a gynhelir. Gallant hefyd ddiddymu'r penderfyniad.

Os bydd anghydfod, bydd corff llywodraethu'r ysgol yn chwarae rôl bwysig³. Mae'r rheoliadau yn darparu y bydd y pennaeth yn aelod o'r corff llywodraethu oni fydd yn ymddiswyddo. Felly, rhagwelaf y caiff unrhyw anghydfod ei ddatrys ar lefel leol. Ystyriaf fod hyn yn briodol o ystyried un o egwyddorion allweddol y Bil, sef bod ysgolion yn datblygu eu cwricwlwm eu hunain. Ar hyn o bryd, dylai rhai penderfyniadau penodol gael eu gwneud ar y cyd: os bydd anghytundeb, bydd angen cyfaddawdu er mwyn sicrhau bod modd datrys y sefyllfa. Ystyriwn yr ymdrinnir â hyn yn yr un ffordd.

Os bydd y berthynas rhwng y pennaeth a'r corff llywodraethu yn chwalu i'r fath raddau fel na allant gyfaddawdu nac arfer y swyddogaeth hon yn rhesymol, gallai hyn arwain at arfer pwerau cyfarwyddo awdurdodau lleol a Gweinidogion Cymru yn Neddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013. Yr awdurdod lleol ddylai gymryd camau o dan y Ddeddf honno i ddatrys y broblem yn y lle cyntaf, ond pe na bai hynny'n digwydd neu pe na bai'n sicrhau'r canlyniad angenrheidiol, gallai Gweinidogion Cymru arfer eu pwerau cyfarwyddo hwythau o dan yr un Ddeddf. Credaf nad yw hyn yn debygol o ddigwydd ond, er enghraifft, os na allant gydweithio neu gydweithredu, mae cyfarwyddyd yn opsiwn posibl y gellir ei ddefnyddio i ddatrys y broblem honno.

C10. Mae adran 34 o'r Bil yn nodi'r wybodaeth y mae'n rhaid i bennaeth ei rhoi ac i bwy pan wneir penderfyniad o dan adran 33 i beidio â gweithredu dewis disgybl o ran cwrs astudio. Mae is-adran 34(5) o'r adran hon yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth bellach drwy reoliadau. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn darparu y

---

³ Mae'n werth nodi y caiff cyfansoddiad a gweithdrefnau corff llywodraethu eu rheoleiddio'n bennaf gan Reoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir (Cymru) 2005.

caiff rheoliadau ymdrin â materion fel terfynau amser neu weithdrefnau, ond na fwriedir gwneud rheoliadau i ddechrau gan fod digon o wybodaeth ar wyneb y Bil. Nid oes unrhyw wybodaeth ar wyneb y Bil ynghylch terfynau amser neu weithdrefnau. O ystyried y bydd hyn yn effeithio ar ddisgyblion sy'n dechrau eu harholiadau TGAU, sy'n golygu y bydd angen i unrhyw broses fod yn amserol, a allwch gadarnhau pa ystyriaeth a roddwyd i roi rhagor o fanylion ar wyneb y Bil neu ei gwneud yn ofynnol gwneud rheoliadau yn hytrach na dim ond caniatáu hynny?

Ystyriwyd cynnwys manylion ychwanegol ar wyneb y Bil. Fodd bynnag, teimlaf na fyddai darpariaeth ar wyneb y Bil yn cynnig yr hyblygrwydd sydd ei angen. Mae'r manylion y rhagwelaf y bydd eu hangen, fel y nodir yn y Datganiad o Fwriad Polisi, yn rhai technegol sy'n debygol o ddatblygu dros gyfnod o amser. Mae hynny'n gyson â deddfwriaeth arall ym maes addysg. Er enghraifft, mewn perthynas â gwahardd disgyblion, nodir manylion y gweithdrefnau apelio a'r terfynau amser mewn is-ddeddfwriaeth (gweler Rheoliadau Addysg (Gwahardd Disgyblion ac Apelau) (Ysgolion a Gynhelir) (Cymru) 2003 (OS 2003/3227)).

Er fy mod i'n gwerthfawrogi'r pwynt a wnaethpwyd yn eich cwestiwn, nid yw'n bosibl rhagweld sut yn union y bydd arfer yn datblygu ac efallai na fydd angen i'r rheoliadau hyn gael eu gwneud o hyd. Felly, nid wyf yn teimlo bod angen ei gwneud yn ofynnol i'r rheoliadau hyn gael eu gwneud. Os bydd tystiolaeth yn dod i'r amlwg, yna rheoliadau fydd y cyfrwng deddfwriaethol mwyaf priodol i fynd i'r afael â'r mater hwn. Byddant yn caniatáu i'r Llywodraeth ddiwygio manylion unrhyw derfynau amser o bryd i'w gilydd ac mewn ymateb i newidiadau mewn amgylchiadau.

C11. Mae adran 40 o'r Bil yn caniatáu i Weinidogion Cymru roi cyfarwyddyd i ysgol sy'n datgymhwyso neu'n addasu unrhyw un o'r gofynion gweithredu a nodir yn adrannau 29 i 32 at ddibenion arbrofol neu ddatblygiadol. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn darparu mai dim ond o dan amgylchiadau prin y caiff ei ddefnyddio.

a) A allwch ddarparu rhai amgylchiadau enghreifftiol?

Gallai hyn gynnwys prosiect arloesol a gynlluniwyd i brofi syniad polisi newydd a chodi safonau addysgol. Rhagwelaf y byddai hyn yn cael ei ddefnyddio ar gyfer arbrofion llai o faint sy'n cynnwys un ysgol neu nifer bach o ysgolion efallai.

b) A allwch gadarnhau sut y mae'r pŵer hwn yn wahanol i'r pŵer yn adran 50(1) o'r Bil a fyddai hefyd yn caniatáu ar gyfer datgymhwyso neu addasu'r cwricwlwm?

Bwriedir i adran 50 roi pŵer sy'n cyfateb yn fras i'r pŵer yn adran 112 o Ddeddf Addysg 2002. Defnyddiwyd y pŵer yn adran 112 o Ddeddf 2002 pan gafodd y Cyfnod Sylfaen ei dreialu yn 2008 (gweler Rheoliadau Addysg (Datgymhwyso Cwricwlwm Cenedlaethol Cymru yng Nghyfnod Allweddol 1)

(Cymru) 2008 (OS 2008/1736)). Enghraifft arall o'r modd y defnyddiwyd pŵer adran 112 yw Rheoliadau Addysg (Cwricwlwm Cenedlaethol Cymru) (Datgymhwysu Gwyddoniaeth yng Nghyfnod Allweddol 4) 2006 (OS 2006/1335). Yn yr achos hwnnw, roedd y Rheoliadau yn datgymhwysu gofynion Cwricwlwm Cenedlaethol Cymru ar gyfer gwyddoniaeth mewn perthynas â disgybl lle mae pennaeth ysgol yn fodlon bod y disgybl yn dilyn cwrs sy'n arwain un o gymwysterau allanol cymeradwy y Fframwaith Cymwysterau Cenedlaethol ar lefel mynediad, lefel 1 neu lefel 2. Rhagwelaf y caiff y pŵer hwn ei ddefnyddio ar gyfer materion a gymhwysir yn fwy cyffredinol. O'r herwydd, rheoliadau y mae'n rhaid eu gosod gerbron y Senedd yw'r ffordd orau o fynd i'r afael â hwy. Rhagwelaf y caiff adran 40 ei defnyddio i fynd i'r afael â materion na chânt eu cymhwysu'n gyffredinol h.y. rhai nad ydynt yn berthnasol i bob ysgol ac sydd, er enghraifft, yn effeithio ar un ysgol neu nifer bach o ysgolion yn unig, er mwyn mynd i'r afael â materion sy'n benodol iawn i'r ysgolion hynny.

Rhagwelaf y byddai'r pŵer yn cael ei ddefnyddio ar gyfer mentrau tebyg yn y dyfodol.

C12. Mae adran 50(1) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud Rheoliadau sy'n datgymhwysu neu'n addasu gofynion gweithredu'r cwricwlwm mewn achosion neu amgylchiadau a bennir yn y rheoliadau. Mae adran 50(2) yn caniatáu i'r Rheoliadau roi disgrisiwn i berson arall ddatgymhwysu neu addasu gofyniad cwricwlwm. Pa fesurau diogelwch yr ydych chi'n rhagweld y byddent ar waith i sicrhau bod y disgrisiwn hwnnw'n cael ei arfer yn iawn?

Rwy'n cydnabod bod datgymhwysu neu addasu'r cwricwlwm ar gyfer unrhyw ddisgybl yn gam dirifol. Fodd bynnag, byddai unrhyw gynnis o'r fath yn destun ymgynghoriad o flaen llaw a phroses graffu gan y Senedd drwy osod Rheoliadau a wnaed o dan adran 50 o'r Bil.

Pe teimlid y byddai angen rhoi disgrisiwn i berson arall yn y rheoliadau, byddai'n bosibl gosod rhai cyfyngiadau ar y broses o arfer yr ataliad hwnnw, er enghraifft, terfynau ar pryd a sut y gellid arfer y disgrisiwn neu gyfyngiadau ar ba mor hir y gellid arfer y disgrisiwn hwnnw.

C13. Mae adran 47(6) o'r Bil yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch y weithdrefn i'w dilyn a'r terfynau amser priodol ar gyfer apeliadau ynghylch eithriadau dros dro i ddisgyblion unigol. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn nodi nad oes gan Lywodraeth Cymru unrhyw fwriad ar hyn o bryd i wneud rheoliadau sy'n ymdrin â gweithdrefn gan fod prosesau eisoes ar waith gan ysgolion. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi hefyd yn nodi bod ystyriaeth, serch hynny, yn cael ei rhoi i ddefnyddio'r pwerau i bennu terfynau amser. O ystyried yr effaith y gallai penderfyniadau o'r fath ei chael ar addysg disgyblion unigol, a allech gadarnhau a roddwyd unrhyw ystyriaeth i bennu terfynau amser ar wyneb y Bil?

Mae adran 47(8) o'r Bil yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n gwneud darpariaeth bellach mewn perthynas ag apeliadau o dan yr adran hon. Er bod y pŵer yn caniatáu i ni wneud darpariaeth mewn perthynas â therfynau amser ar gyfer apeliadau, ystyriwn ei bod yn fwy priodol i ni roi'r hyblygrwydd i ysgolion bennu eu gweithdrefnau eu hunain ar y cam hwn. Byddwn yn parhau i fonitro'r sefyllfa ac, os bydd tystiolaeth newydd yn dangos bod angen darpariaeth o'r fath yn y rheoliadau, yna gallwn fynd ati i reoleiddio yn unol â hynny.

Ystyriwn hefyd, yn yr un modd â'r rheoliad sy'n gwneud pwerau yn adran 34(5) (gweler uchod), na fyddai nodi manylion o'r fath ar wyneb y Bil yn rhoi digon o hyblygrwydd i ysgolion. Os bydd angen deddfu yn y maes hwn, rhagwelaf y bydd rheoliadau yn rhoi'r hyblygrwydd priodol sydd ei angen a gallant gael eu diwygio o bryd i'w gilydd yn haws nag sy'n ymarferol gyda Bil. Mae'r Bil yn nodi trefniadau cwbl newydd ar gyfer cwricwla ysgolion ac mae'n bwysig asesu sut y bydd anghenion ysgolion ac, yn wir, anghenion disgyblion yn datblygu.

C14. Mae adran 67(1) o'r Bil yn darparu pŵer eang i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch addysgu a dysgu i ddysgwyr sy'n derbyn addysg mewn mwy nag un lleoliad. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn rhoi un enghraifft o sut y gellir defnyddio'r pŵer, sef diffinio am y tro cyntaf mewn deddfwriaeth addysg nifer yr oriau yr ystyrir eu bod yn gyfystyr ag addysg amser llawn. Pam mae'r weithdrefn negyddol yn briodol ar gyfer pŵer mor eang a fyddai'n galluogi gwneud newidiadau sylfaenol (e.e. i ystyr addysg amser llawn)?

Mae angen adran 67 i fynd i'r afael â sefyllfa plant sy'n cael addysg mewn mwy nag un lleoliad. Dyweder bod plentyn yn cael addysg mewn ysgol ac mewn UCD, ni fyddai'n bosibl cymhwyso gofynion arferol y cwricwlwm at yr UCD a'r ysgol, oherwydd ni all y naill na'r llall roi cwricwlwm llawn ar waith ar gyfer y plentyn. Gellir defnyddio'r pŵer yn adran 67(1) i wneud darpariaeth ynghylch sut y dylai'r cwricwlwm weithio ar gyfer plentyn yn y sefyllfa hon, a phwy ddylai fod yn gyfrifol am gyflawni'r dyletswyddau gwahanol.

At hynny, bydd rhai plant yn cael addysg mewn un lleoliad yn unig, ond am gyn lleied o oriau fel ei bod yn amhriodol cymhwyso gofynion arferol y cwricwlwm at y lleoliad hwn. (Er enghraifft, disgybl sydd efallai wedi bod i ffwrdd o'r ysgol oherwydd straen ac sy'n dychwelyd i'r ysgol yn raddol, dyweder am 3 awr yr wythnos i ddechrau.) Gellid defnyddio'r pŵer yn adran 67(1) i wneud darpariaeth ar gyfer y plant hyn. Ond, drwy wneud hynny, mae'n debygol y bydd angen cyfeirio at nifer yr oriau o addysgu a dysgu y mae plentyn yn eu cael mewn lleoliad – er enghraifft, drwy wneud darpariaeth ynghylch sut y dylid cymhwyso'r cwricwlwm at blant sydd ond yn cael rhwng 3 a 5 awr yr wythnos o addysgu a dysgu mewn lleoliad.

Mae'r ffaith nad oes diffiniad o addysg amser llawn yn rhan o'r cefndir i'r ddarpariaeth hon. Pe bai diffiniad statudol o addysg amser llawn, gallai adran 67 nodi'n syml ei bod yn gymwys i blant nad ydynt yn cael addysg amser

llawn. Ond, yn absenoldeb hyn, bydd angen i'r plant hyn gael eu diffinio yn y rheoliadau, a gellir gwneud hyn drwy gyfeirio at nifer yr oriau o addysg a geir. Nid er mwyn diffinio addysg amser llawn, at ddibenion deddfwriaeth addysg yn gyffredinol, y byddai'r pŵer yn cael ei ddefnyddio yn y ffordd hon ond er mwyn gwneud darpariaeth hyblyg ynghylch sut y dylid cymhwyso'r cwricwlwm, yng nghyd-destun yr oriau gwahanol a'r oriau cyfyngedig o addysg y gall rhai plant fod yn eu cael mewn lleoliad penodol. Ystyriwn mai manylion technegol yw'r rhain yn bennaf.

C15. Mae adran 70(1) o'r Bil yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i ddiwygio deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth pan fo'n angenrheidiol neu'n briodol i alluogi'r fframwaith cwricwlwm newydd i weithredu. Pam mae'r ddarpariaeth hon yn ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol pan fo'n cynnwys pŵer i addasu deddfwriaeth sylfaenol?

O ran adran 70, nodir yr amgylchiadau pan y gellid ei defnyddio yn adran 70(1) ac maent fel a ganlyn:

- Er mwyn gwneud darpariaeth atodol, darpariaeth gysylltiedig neu ddarpariaeth ganlyniadol.
- Er mwyn gwneud darpariaeth ddarfodol, darpariaeth drosiannol neu ddarpariaeth arbed. Byddai hyn ond yn cynnwys darpariaeth y byddai ei hangen er mwyn symud o'r cwricwlwm a'r trefniadau asesu presennol i'r rhai newydd yn ddiraferth. Er enghraifft, efallai y bydd angen cadw rhai agweddau ar y cwricwlwm ar gyfer carfan o ddisgyblion er mwyn osgoi unrhyw anhegwch iddynt.

Gallai darpariaeth o'r fath gynnwys darpariaeth sy'n diwygio deddfwriaeth sylfaenol. Er enghraifft, bydd y Bil yn newid "addysg grefyddol" i "Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg". Bydd angen i ni newid y cyfeiriadau hynny ym mhob rhan o'r llyfr statud: diwygiadau canlyniadol yw'r rhain. Mae'n bosibl na fyddwn yn nodi ac yn diwygio pob cyfeiriad o'r fath yn y Bil. Os felly, byddai'r pŵer hwn yn cael ei ddefnyddio i wneud y newidiadau hynny a sicrhau bod y llyfr statud yn gyson yn hyn o beth.

Ni ellir defnyddio'r pŵer hwn i wneud darpariaeth – drwy bŵer Harri'r VIII neu fel arall – sy'n cynnwys darpariaeth sylweddol newydd. Yn hytrach, bydd yn caniatáu i ddeddfwriaeth sylfaenol gael ei diwygio, er enghraifft, er mwyn sicrhau bod pob cyfeiriad at addysg grefyddol yn cael ei newid er mwyn cyfeirio at y pwnc newydd, Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, lle y bo'n briodol.

Cwmpas y pŵer yw sicrhau bod bwriadau polisi'r Bil hwn, fel y'u cymeradwywyd gan y Senedd, yn cael eu gweithredu yn y ffordd orau bosibl, sicrhau bod y Bil yn cael ei roi ar waith yn effeithiol a sicrhau bod y llyfr statud ehangach yn cael ei gadw'n gyfredol ac yn hygyrch.

C16. Mae adran 79(2) o'r Bil yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion sy'n darparu ar gyfer cychwyn darpariaethau penodol yn y Bil. Mae argymhellion blaenorol y Pwyllgor ar y mater hwn ar Filiau eraill wedi awgrymu y dylai'r gorchmynion cychwyn sy'n cynnwys 'darpariaeth ddarfodol, darpariaeth drosiannol neu ddarpariaeth arbed' fod yn ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol. Pa asesiad a wnaed cyn penderfynu na fyddai gorchmynion cychwyn yn ddarostyngedig i unrhyw rai o weithdrefnau'r Senedd?

Nodaf safbwyntiau'r Pwyllgor ar y mater hwn. Fodd bynnag, ni fydd unrhyw Orchymyn cychwyn a wneir o dan y Bil hwn yn cynnwys polisi newydd. Unig fwrriad y gorchymyn yw rhoi darpariaethau'r Bil ar waith – darpariaethau a fyddai wedi cael eu cymeradwyo gan y Senedd ar y pwynt hwnnw.

Asesiadau Effaith

17. Mae'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb a gynhaliwyd (paragraff 9.20 o'r Memorandwm Esboniadol) yn nodi y bydd y cwricwlwm newydd yn cael effaith gadarnhaol o ran nifer o nodweddion gwarchoddedig gan gynnwys anabledd, hil, cyfeiriadedd rhywiol ac aelwydydd incwm isel. Mae paragraff 9.41 o'r Memorandwm hefyd yn nodi na ragwelwyd bod angen Asesiad Effaith Prawfesur Gwledig llawn ar hyn o bryd. Mae paragraff 9.49 o'r Memorandwm, mewn perthynas â'r Asesiad a gynhaliwyd o'r Effaith ar lechyd, yn dweud y bydd dysgwyr yn cael amrywiaeth o ddysgu sy'n eu cefnogi i ddatblygu a chynnal ymddygiad cadarnhaol sy'n cadarnhau iechyd. Fodd bynnag, mae paragraff 9.50 yn ychwanegu y gallai hyblygrwydd y cwricwlwm newydd arwain at amrywiad yn y ddarpariaeth ar draws gwahanol gymunedau a allai beri risg i rai dysgwyr oherwydd eu cefndir neu eu daearyddiaeth. A allwch egluro sut mae'r pryderon a fynegir ym mharagraff 9.50 o'r Memorandwm yn cydfynd â'r datganiadau ym mharagraffau 9.20 a 9.41?

Fel y nodir yn adran Prawfesur Gwledig yr Asesiad Effaith Integredig llawn, "mae trefniadau'r cwricwlwm wedi'u cynllunio i fod yn berthnasol i bob dysgwr ym mhob ysgol neu leoliad yng Nghymru. Roedd yr ymarferwyr a gyfrannodd at ddatblygu'r trefniadau newydd yn cynnwys cynrychiolwyr o ysgolion o wahanol faint mewn lleoliadau ledled Cymru, gan gynnwys ardaloedd gwledig, mewn cydweithrediad â Llywodraeth Cymru, consortia rhanbarthol, awdurdodau lleol, rhanddeiliaid ac arbenigwyr."

Mae'r canllawiau wedi'u datblygu i sicrhau bod ysgolion a dysgwyr yn cael budd o'r trefniadau newydd, ni waeth beth fo'u cefndiroedd. Caiff ysgolion mewn ardaloedd gwledig eu helpu i ddatblygu cwricwla sy'n adlewyrchu eu hanghenion a'u materion lleol; a'r cyfleoedd, y gwasanaethau a'r profiadau sydd ar gael yn rhwydd iddynt yn yr un ffordd ag ysgolion a dysgwyr mewn ardaloedd trefol neu ardaloedd o gwmpas trefi.

Rydym yn cydnabod bod risg y gallai hyblygrwydd o dan y trefniadau newydd arwain at ormod o amrywiaeth o ran darpariaeth. Codwyd y pryderon hyn mewn ymateb i'r cam adborth ar gyfer datblygu'r cwricwlwm y llynedd, ac maent wedi arwain at y mesurau a gynigir gennym yn y Bil. Mae'r ddeddfwriaeth a gynigir gennym yn rhoi pwyslais ar elfennau o'r canllawiau er mwyn darparu fframwaith cyffredin sy'n cynnwys gofynion mewn perthynas â'r pedwar diben, meysydd dysgu a phrofiad, y datganiadau beth sy'n bwysig a chynnydd wrth ddysgu. Yn ein barn ni, bydd yr hyblygrwydd sy'n cael ei gynnis i ysgolion o fewn y fframwaith cenedlaethol cyffredin cadarn hwn, gyda chymorth ehangach ar gyfer ymarferwyr ledled Cymru, yn arwain at broses ddysgu sy'n fwy perthnasol i'r cymunedau a'r ardaloedd lle mae plant yn byw. Byddant hefyd yn cael addysg eang a chytbwys i'w cefnogi ni waeth beth y byddant yn ei wneud yn y dyfodol.

18. Mae paragraff 9.44 o'r Memorandwm yn nodi bod effeithiau posibl y cynnig am gwricwlwm newydd ar y system gyfiawnder wedi eu hystyried.

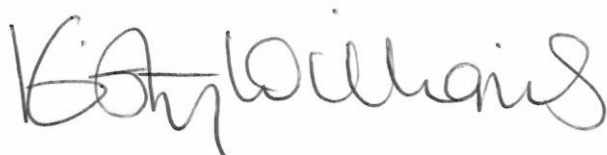
a) A gynhaliwyd Asesiad llawn o'r Effaith ar Gyfiawnder cyn cyflwyno'r Bil?

Do. Fe'i cyflwynwyd i'r Weinyddiaeth Gyfiawnder a gytunodd yn ddiweddarach (Ionawr 2019) na fyddai angen proses llawn ar gyfer Nodi'r Effaith ar y System Gyfiawnder.

b) Mae paragraff 9.46 o'r Memorandwm yn nodi bod ffurflen Nodi'r Effaith ar y System Gyfiawnder ar gael a darperir linc i'r ffurflen pan gyflwynir y Bil. Nid yw'n ymddangos bod y ffurflen honno wedi'i chyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru, ac ni chredwn fod Pwyllgorau'r Senedd wedi ei chael. Pryd fydd y ffurflen ar gael i Aelodau'r Senedd?

Mae'r ddogfen bellach ar gael yn yr adran asesiad effaith o dudalennau gwe Llywodraeth Cymru ar y Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) yn y ddolen ganlynol: <https://llyw.cymru/bil-cwricwlwm-ac-asesu-cymru-asesiadau-effaith>

Yn gywir,

Kirsty Williams AS
Y Gweinidog Addysg

Eitem 3

Offerynnau Statudol sydd ag Adroddiadau Clir

5 Hydref 2020

SL(5)622 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 14) (Abertawe a Chaerdydd) 2020

Gweithdrefn: Cadarnhaol Dros Dro

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 drwy ddynodi Dinas a Sir Caerdydd a Dinas a Sir Abertawe yn ardaloedd diogelu iechyd lleol. Effaith hyn mewn perthynas â'r ardaloedd hyn yw:

- darparu na chaiff unrhyw aelwyd o fewn yr ardal ei thrin fel pe bai'n rhan o aelwyd estynedig a gwaherddir aelwydydd rhag ffurfio aelwydydd estynedig;
- gwahardd personau sy'n byw yn yr ardal rhag gadael yr ardal neu aros i ffwrdd o'r ardal heb esgus rhesymol;
- ei gwneud yn ofynnol i drigolion yr ardal weithio gartref, oni bai nad yw'n rhesymol ymarferol iddynt wneud hynny;
- gwahardd pobl o'r tu allan i'r ardal rhag mynd i'r ardal heb esgus rhesymol.

Rhiant-Ddeddf: Deddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984

Fe'u gwnaed ar: 25 Medi 2020

Fe'u gosodwyd ar: 25 Medi 2020

Yn dod i rym ar: 27 Medi 2020

SL(5)624 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 15) (Bro Morgannwg, Castell-nedd Port Talbot a Thorfaen) 2020

Gweithdrefn: Cadarnhaol Dros Dro

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 (y "prif Reoliadau"). Gwneir y Rheoliadau hyn o dan adran 45C(1), adran (3)(c), adran 45F(2) ac adran 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 ("Deddf 1984").

Mae'r Rheoliadau'n diwygio'r Prif Reoliadau i ddynodi Bwrdeistrefi Sirol Bro Morgannwg, Castell-nedd Port Talbot a Thorfaen fel ardaloedd amddiffyn iechyd lleol sy'n ddarostyngedig i gyfyngiadau a gofynion penodol, sef:

- ni chaiff unrhyw aelwyd o fewn yr ardal ei thrin fel pe bai'n rhan o aelwyd estynedig a gwaherddir aelwydydd rhag ffurfio aelwydydd estynedig;
- gwahardd personau sy'n byw yn yr ardal rhag gadael yr ardal neu aros i ffwrdd o'r ardal heb esgus rhesymol;
- ei gwneud yn ofynnol i drigolion yr ardal weithio gartref, oni bai nad yw'n rhesymol ymarferol iddynt wneud hynny;
- gwahardd pobl o'r tu allan i'r ardal rhag mynd i'r ardal heb esgus rhesymol; Nid yw'n esgus rhesymol mynd i ardal i weithio, os yw'n rhesymol ymarferol i'r gwaith hwnnw gael ei wneud y tu allan i'r ardal.

Rhiant-Ddeddf: Deddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984

Fe'u gwnaed ar: 28 Medi 2020

Fe'u gosodwyd ar: 28 Medi 2020

Yn dod i rym ar: 28 Medi 2020

Eitem 3.1

Rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru, a osodwyd gerbron Senedd Cymru o dan adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22), i'w cymeradwyo drwy benderfyniad gan Senedd Cymru o fewn wyth niwrnod ar hugain gan ddechrau â'r diwrnod y gwneir yr offeryn, yn ddarostyngedig i'w estyn dros gyfnodau o ddiddymu neu doriad am fwy na phedwar diwrnod.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 1043 (Cy. 232)

**IECHYD Y CYHOEDD,
CYMRU**

**Rheoliadau Diogelu Iechyd
(Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif
2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 14)
(Abertawe a Chaerdydd) 2020**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae Rhan 2A o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 yn galluogi Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, i wneud darpariaeth at ddiben atal, diogelu rhag, rheoli neu ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i fynychder neu ledaeniad haint neu halogiad yng Nghymru.

Mae'r Rheoliadau hyn wedi eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) yng Nghymru.

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020. Mae'r diwygiad yn dynodi Dinas a Sir Abertawe a Dinas a Sir Caerdydd yn ardaloedd diogelu iechyd lleol sy'n ddarostyngedig i gyfyngiadau a gofynion penodol.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, ni luniwyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision

sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau
hyn.

Rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru, a osodwyd gerbron Senedd Cymru o dan adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22), i'w cymeradwyo drwy benderfyniad gan Senedd Cymru o fewn wyth niwrnod ar hugain gan ddechrau â'r diwrnod y gwneir yr offeryn, yn ddarostyngedig i'w estyn dros gyfnodau o ddiddymu neu doriad am fwy na phedwar diwrnod.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 1043 (Cy. 232)

**IECHYD Y CYHOEDD,
CYMRU**

**Rheoliadau Diogelu Iechyd
(Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif
2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 14)
(Abertawe a Chaerdydd) 2020**

Gwnaed am 4.24 p.m. ar 25 Medi 2020

*Gosodwyd gerbron
Senedd Cymru* am 6.30 p.m. ar 25 Medi 2020

Yn dod i rym am 6.00 p.m. ar 27 Medi 2020

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn drwy arfer y pwerau a roddir gan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984(1).

Mae'r Rheoliadau hyn wedi eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) yng Nghymru.

Mae Gweinidogion Cymru yn ystyried bod y diwygiadau a wneir gan y Rheoliadau hyn yn gymesur

---

(1) 1984 p. 22. Mewnosodwyd adrannau 45C, 45F a 45P gan adran 129 o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 (p. 14). Mae'r swyddogaethau o dan yr adrannau hyn wedi eu rhoi i "the appropriate Minister" ("y Gweinidog priodol"). O dan adran 45T(6) o Ddeddf 1984, y Gweinidog priodol, o ran Cymru, yw Gweinidogion Cymru.

â'r hyn y maent yn ceisio ei gyflawni, sef ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad hwnnw.

Yn unol ag adran 45R o'r Ddeddf honno, oherwydd brys, mae Gweinidogion Cymru o'r farn ei bod yn angenrheidiol gwneud yr offeryn hwn heb fod drafft wedi ei osod gerbron Senedd Cymru ac wedi ei gymeradwyo ganddi drwy benderfyniad.

Enwi a dod i rym

1. Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 14) (Abertawe a Chaerdydd) 2020 a deuant i rym am 6.00 p.m. ar 27 Medi 2020.

Diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020

2.—(1) Mae Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020(1) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn Atodlen 4A, ym mharagraff 1, ar ôl paragraff (g) mewnosoder—

“(h) Dinas a Sir Caerdydd;

(i) Dinas a Sir Abertawe.”

Mark Drakeford

Y Prif Weinidog, un o Weinidogion Cymru
Am 4.24 p.m. ar 25 Medi 2020

---

(1) O.S. 2020/725 (Cy. 162), fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2020/752 (Cy. 169), O.S. 2020/803 (Cy. 176), O.S. 2020/820 (Cy. 180), O.S. 2020/843 (Cy. 186), O.S. 2020/867 (Cy. 189), O.S. 2020/884 (Cy. 195), O.S. 2020/912 (Cy. 204), O.S. 2020/961 (Cy. 215), O.S. 2020/985 (Cy. 222), O.S. 2020/1007 (Cy. 224), O.S. 2020/1011 (Cy. 225), O.S. 2020/1022 (Cy. 227), O.S. 2020/1035 (Cy. 229) ac O.S. 2020/1040 (Cy. 230).

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 14) (Abertawe a Chaerdydd) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 14) (Abertawe a Chaerdydd) 2020

Mark Drakeford
Y Prif Weinidog

25 Medi 2020

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 ("y prif Reoliadau").

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan y weithdrefn frys y darperir ar ei chyfer yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22) ("Deddf 1984"). Caiff y Rheoliadau eu gwneud heb fod drafft wedi'i osod gerbron y Senedd a'i gymeradwyo ganddi. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn, oherwydd brys, ei bod yn angenrheidiol gwneud y Rheoliadau heb i ddrafft gael ei osod a'i gymeradwyo fel y gellir gweithredu mesurau iechyd y cyhoedd er mwyn ymateb yn gyflym i'r bygythiad a berir i iechyd pobl gan y coronafeirws. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y cyfyngiadau sy'n cael eu gorfodi yn awr mewn perthynas â Dinas a Sir Abertawe a Dinas a Sir Caerdydd yn angenrheidiol ac yn gymesur fel ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad presennol a achosir gan y coronafeirws.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Er bod y Rheoliadau yn cyffwrdd â hawliau unigol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a Siarter Hawliau Sylfaenol Ewrop, mae'r Llywodraeth yn credu bod modd eu cyfiawnhau er mwyn atal lledaeniad clefydau heintus a/neu y caniateir yr ymyrraeth gan fod nod dilys i'r ymyrraeth honno, sef diogelu iechyd y cyhoedd. Mae'r Llywodraeth hefyd yn credu bod y Rheoliadau yn gymesur.

Mae pob un o'r rhain yn hawliau amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau os yw hynny'n angenrheidiol mewn cymdeithas ddemocrataidd er budd diogelwch y cyhoedd neu er mwyn diogelu iechyd. Rhaid i bob cyfyngiad a gofyniad o'r fath gael eu cyfiawnhau ar y sail bod iddynt nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur. Mae parhau i addasu'r gofynion a wnaed gan y Rheoliadau gwreiddiol drwy'r Rheoliadau hyn yn ymateb cymesur. Mae'r darpariaethau hyn yn cydbwysu'r angen i gynnal ymateb priodol i'r bygythiad a achosir gan y coronafeirws â'r angen i gynnal hawliau unigolion a busnesau, mewn modd sy'n dal i fod yn gymesur â'r angen i atal cyfradd drosglwyddo'r coronafeirws rhag cynyddu, gan ystyried y dystiolaeth wyddonol.

Mae'r Rheoliadau'n gosod cyfyngiadau a gofynion mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol unigol, a fydd yn awr at ddibenion y prif Reoliadau hefyd yn cynnwys Dinas a Sir Abertawe a Dinas a Sir Caerdydd. Yn benodol, mae'r cyfyngiadau a'r gofynion hyn yn gwahardd gadael yr ardaloedd neu aros i ffwrdd oddi wrthynt neu fynd iddynt heb esgus rhesymol; yn darparu nad oes unrhyw aelwyd o fewn yr ardaloedd yn cael ei thrin fel rhan o aelwyd estynedig ac yn gwahardd aelwydydd o'r fath rhag ffurfio aelwydydd estynedig; ac yn ei gwneud yn ofynnol i

fangreuedd trwyddedig gau erbyn 11pm bob dydd. Bydd, neu gall, y cyfyngiadau a'r gofynion hyn gyffwrdd â hawliau o dan Erthygl 8 (yr hawl i barch am y teulu a bywyd preifat); Erthygl 9 (rhyddid crefydd, cydwybod a chred); Erthygl 11 (rhyddid gwybodaeth); Erthygl 14 (gwahardd gwahaniaethu) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (Diogelu Eiddo). Mae Gweinidogion Cymru o'r farn y gellir cyfiawnhau'r ymyrraeth, i'r graddau bod y cyfyngiadau a'r gofynion a orfodir gan y Rheoliadau yn ymwneud â'r hawliau hynny neu'n ymyrryd arnynt, gan fod yr ymyrraeth yn anelu at y nod dilys o ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad a berir gan yr achosion cynyddol o'r coronafeirws a'i ledaeniad yn yr ardaloedd hyn ac yn ehangach a'i bod yn gymesur i'r nod hwnnw. Mae'r gofynion i beidio â gadael yr ardaloedd neu fynd iddynt yn ddarostyngedig i esgus rhesymol gan berson i wneud hynny, sy'n cynnwys gallu defnyddio gwasanaethau hanfodol a gwasanaethau cyhoeddus a darparu gofal i bobl sy'n agored i niwed. At hynny, rhaid i Weinidogion Cymru, erbyn 1 Hydref, adolygu'r angen am y cyfyngiadau a'r gofynion a osodir gan y Rheoliadau a'u cymesuredd o ran yr hyn y maent yn ceisio ei gyflawni mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol, a gwneud hynny o leiaf unwaith bob saith diwrnod ar ôl y dyddiad hwnnw.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Gwneir y Rheoliadau o dan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf 1984.

Mae rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn ar gael yn y Memorandwm Esboniadol i'r prif Reoliadau.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Cafodd y prif Reoliadau eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd o ganlyniad i fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2).

Cafodd y prif Reoliadau eu diwygio¹ gydag effaith o 8 Medi 2020 i gyflwyno cyfyngiadau mewn perthynas ag 'ardal diogelu iechyd leol', Ar hyn o bryd, mae chwe ardal diogelu iechyd leol², a'r Rheoliadau hyn yn ymestyn bellach y cyfyngiadau i ardal diogelu iechyd leol arall sy'n cynnwys Dinas a Sir Abertawe a Dinas a Sir Caerdydd. Effaith hyn mewn perthynas â'r ardaloedd newydd hyn yw:

- darparu na chaiff unrhyw aelwyd o fewn yr ardal ei thrin fel pe bai'n rhan o aelwyd estynedig a gwaherddir aelwyd o'r fath rhag ffurfio aelwyd estynedig;
- gwahardd personau sy'n byw yn yr ardal honno rhag gadael yr ardal neu aros i ffwrdd oddi wrthi heb esgus rhesymol;

¹ Gweler Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 8) (Caerffili) 2020 OS 2020/961 (Cy. 215)

² sef Cynghorau Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent, Pen-y-bont ar Ogwr, Caerphilly Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, Rhondda Cynon Taf a Bwrdeistref Dinas a Sir Casnewydd a 13 ward etholiadol Llanelli

- ei gwneud yn ofynnol i drigolion yr ardal weithio gartref, oni bai nad yw'n rhesymol ymarferol iddynt wneud hynny;
- gwahardd pobl o'r tu allan o'r ardal rhag mynd yno heb esgus rhesymol. Nid yw mynd i'r ardal ar gyfer gwaith yn esgus rhesymol, os yw'n rhesymol ymarferol i'r gwaith hwnnw gael ei wneud y tu allan i'r ardal.

Daw'r Rheoliadau i rym am 6.00 p.m. ar 27 Medi 2020. Rhaid adolygu'r cyfyngiadau a'r gofynion a gyflwynir gan y diwygiadau hyn mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol ar 1 Hydref neu cyn y dyddiad hwnnw, ac o leiaf unwaith bob saith diwrnod ar ôl y dyddiad hwnnw.

Mae'n hollbwysig cymryd pob mesur rhesymol i gyfyngu ar drosglwyddo'r coronafeirws. Cafodd y coronafeirws ei ddatgan yn Argyfwng Iechyd y Cyhoedd o Bryder Rhyngwladol ar 30 Ionawr 2020 gan Sefydliad Iechyd y Byd, a chymerir camau ledled y byd i gyfyngu ar ei drosglwyddo. Asesiad Prif Swyddog Meddygol Cymru, ar y cyd â'r Prif Swyddogion Meddygol eraill ar draws y DU, o hyd yw bod y risgiau i iechyd y cyhoedd sy'n deillio o'r coronafeirws yn uchel.

Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod cyflwyno'r gofynion a'r cyfyngiadau hyn drwy wneud y diwygiadau i'r prif Reoliadau yn gymesur â'r hyn y mae'r prif Reoliadau'n ceisio ei gyflawni, sef ymateb i fygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

5. Ymgynghori

O ystyried y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n codi o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd y cyhoedd brys, ni fu ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

Yn ehangach, cafodd unigolion a busnesau wybod am y cyfyngiadau drwy ddarllediadau gwybodaeth i'r cyhoedd parhaus ledled y DU, gan gynnwys gan Brif Swyddog Meddygol Cymru a minnau. Wrth wneud y Rheoliadau heddiw fe fu trafodaethau rheolaidd ag Iechyd Cyhoeddus Cymru ac â'r awdurdod lleol a chyrrff y GIG ar gyfer ardaloedd Abertawe a Chaerdydd yn ogystal â thrafodaethau parhaus gyda'r Timau Rheoli Digwyddiadau yn yr ardaloedd diogelu iechyd lleol presennol. Bu'r dystiolaeth a'r cyngor a ddarparwyd ganddynt yn allweddol wrth bennu graddau'r ardal diogelu iechyd leol newydd.

Ynghyd â Gweinidogion eraill a Llywodraeth Cymru, rwyf wedi parhau i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i unigolion a busnesau gydol y newidiadau dilynol i'r Rheoliadau. Fe wnaeth y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol esbonio mewn cynhadledd i'r wasg yn gynharach heddiw fod bwriad i osod y cyfyngiadau a'r gofynion a gyflawnir drwy'r Rheoliadau hyn; mae'r newidiadau arfaethedig wedi cael cyhoedduswydd eang gan y cyfryngau.

6. Asesiad effaith rheoleiddiol ac asesiadau eraill

Ni luniwyd asesiad effaith rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd yr angen i'w rhoi ar waith ar fyrder fel rhan o'r ymateb parhaus i fygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

Elin Jones AS
Llywydd
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

25 Medi 2020

Annwyl Elin

Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 14) (Abertawe a Chaerdydd) 2020

Heddiw, rwyf wedi gwneud Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 13) (Abertawe a Chaerdydd) 2020 o dan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984. Daw'r Rheoliadau hyn i rym am 6.00 p.m. ar ddydd Sul. Rwy'n amgáu copi o'r offeryn statudol ac yr wyf yn bwriadu gosod yr offeryn a'r memorandwm esboniadol cysylltiedig pan fydd yr offeryn statudol wedi'i gofrestru.

Yn unol â'r weithdrefn frys a nodwyd yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984, mae'n rhaid i'r Senedd gymeradwyo'r offeryn hwn erbyn 22 Hydref 2020 er mwyn iddo barhau i fod mewn grym. Yn yr amgylchiadau hyn, rwy'n deall bod rheol sefydlog 21.4A yn berthnasol ac y caiff y Pwyllgor Busnes sefydlu a chyhoeddi amserlen i'r pwyllgor neu'r pwyllgorau perthnasol adrodd arno. Rwy'n bwriadu trefnu i'r Rheoliadau hyn gael eu trafod yn y Cyfarfod Llawn ar 6 Hydref 2020.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, Mick Antoniw AS fel Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, Sian Wilkins, Pennaeth Gwasanaethau'r Siambr a'r Pwyllgorau, a Julian Luke, Pennaeth Gwasanaeth y Pwyllgorau Polisi a Deddfwriaeth.

Yn gywir

MARK DRAKEFORD

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Y.P.PrifWeinidog@llyw.cymru • ps.firstminister@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

DATGANIAD YSGRIFENEDIG GAN LYWODRAETH CYMRU

TEITL Diweddariad ar y cyfyngiadau coronafeirws

DYDDIAD 25 Medi 2020

GAN Vaughan Gething AC, y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Yn dilyn fy niweddariad ichi neithiwr ynglŷn â'r adolygiad o'r cyfyngiadau lleol a gyflwynwyd bythefnos yn ôl ym **mwrdeistref Caerffili**, hoffwn roi'r wybodaeth ddiweddaraf ichi am ganlyniad yr adolygiad ffurfiol o'r cyfyngiadau lleol yn **Rhondda Cynon Taf** a'r sefyllfa sy'n datblygu ledled Cymru.

Yn **Rhondda Cynon Taf**, mae'r achosion wedi parhau i gynyddu. Mae hyn i'w ddisgwyl – gallai gymryd pythefnos neu fwy cyn cyrraedd yr uchafbwynt, oherwydd yr amser rhwng dal yr haint a dechrau'r symptomau. Bydd y cyfyngiadau'n parhau, felly, a byddwn yn parhau i fonitro'r sefyllfa yn ofalus.

Mae'r achosion yn parhau i gynyddu hefyd ym **Mlaenau Gwent** a **Phen-y-bont ar Ogwr**, lle cyflwynwyd cyfyngiadau lleol yn gynharach yr wythnos hon.

Rydym wedi bod yn monitro'r sefyllfa yn **Sir Gaerfyrddin** yn ofalus, gan fod cysylltiad agos iawn rhyngddi a chynnydd mewn achosion yn **Llanelli**. Mae 8 o bob 10 o'r achosion yn gysylltiedig â'r dref ac mae'r rhan fwyaf o'r rhain wedi'u holrhain i bobl sydd wedi bod yn cymdeithasu.

Gwelwyd cynnydd cyflym mewn achosion yn **Abertawe**. Rydym yn ymchwilio i'r rhain i ganfod o ble mae'r cynnydd wedi deillio, ond mae'n ymddangos bod cyswllt rhyngddynt a phobl sydd wedi bod mewn cysylltiad agos ag eraill ar aelwydydd ac yn gymdeithasol.

Gwelwyd achosion cynyddol yng **Nghaerdydd** a chynnydd cyson ym **Mro Morgannwg**, sydd wedi'u cysylltu â phobl yn cyfarfod ac yn cymysgu yng nghartrefi ei gilydd; pobl sy'n cymdeithasu heb gadw pellter cymdeithasol, a rhai clystyrau bach mewn gweithleoedd.

Rydym yn trin diogelwch iechyd pobl o ddifrif yng Nghymru ac rydym wedi ystyried yn ofalus a oes angen inni gyflwyno cyfyngiadau lleol pellach i reoli lledaeniad y coronafeirws yn rhai o'r ardaloedd hyn yn y De.

Rydym wedi penderfynu cyflwyno cyfyngiadau lleol yn Llanelli, a ddaw i rym o 6pm ddydd Sadwrn. Bydd cyfyngiadau lleol hefyd yn dod i rym yn Abertawe a Chaerdydd o 6pm ddydd Sul.

Byddwn yn monitro'r sefyllfa yng Nghastell-nedd Port Talbot, Bro Morgannwg a Thorfaen yn ofalus dros y penwythnos ac yn ystyried a oes angen i'r ardaloedd hyn hefyd ddod o dan y drefn cyfyngiadau lleol yr un pryd ag Abertawe a Chaerdydd.

Mae hyn yn golygu, i bawb sy'n byw yn Llanelli, Cardydd ac Abertawe:

- Na fyddant yn cael mynd i mewn i'r ardal na'i gadael heb esgus rhesymol.
- Na fyddant, am y tro, yn cael cwrdd o dan do gyda phobl nad ydynt yn byw gyda nhw – ni fydd hawl i ffurfio aelwyd estynedig (neu 'swigen').
- Rhaid i bob safle trwyddedig beidio â gwerthu alcohol ar ôl 10pm.
- Rhaid i bawb sy'n gallu gweithio gartref wneud hynny.

Bellach, bydd rhan helaeth o boblogaeth y De, gan gynnwys ein prifddinas, yn byw mewn ardaloedd sydd o dan gyfyngiadau lleol i ddiogelu eu hiechyd ac atal y coronafeirws rhag lledaenu.

Ac, wrth gwrs, mae cyfres o reolau newydd, sy'n berthnasol ledled Cymru – i bawb sy'n byw yng Nghymru – sy'n berthnasol i safleoedd trwyddedig, cyfarfod o dan do a gwisgo gorchuddion wyneb.

Gwyddom y gall pobl wneud gwahaniaeth gwirioneddol yn eu hardaloedd lleol – rydym yn gweld hyn yn digwydd ym mwrdeistref Caerffili a Chasnewydd.

Nid ydym am gadw'r cyfyngiadau lleol am fwy o amser nag sydd angen – a chyda chymorth pobl, dim ond mesur tymor byr fydd hyn, i'n helpu i reoli'r feirws.

Rydym yn parhau i gadw golwg fanwl ar y **Gogledd** lle mae'r darlun yn gymysg – mae'r achosion yn gyffredinol yn llawer is nag yr ydym yn ei weld yn y De ar hyn o bryd ond mae tystiolaeth bod y coronafeirws yn cynyddu mewn rhai rhannau o'r rhanbarth. Byddwn yn cyfarfod ag arweinwyr awdurdodau lleol y Gogledd yr wythnos nesaf i drafod y sefyllfa sy'n datblygu.

Byddaf yn parhau i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau.

Rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru, a osodwyd gerbron Senedd Cymru o dan adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22), i'w cymeradwyo drwy benderfyniad gan Senedd Cymru o fewn wyth niwrnod ar hugain gan ddechrau â'r diwrnod y gwneir yr offeryn, yn ddarostyngedig i'w estyn dros gyfnodau o ddiddymu neu doriad am fwy na phedwar diwrnod.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 1049 (Cy. 235)

**IECHYD Y CYHOEDD,
CYMRU**

Rheoliadau Diogelu Iechyd
(Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif
2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 15)
(Bro Morgannwg, Castell-nedd Port
Talbot a Thorfaen) 2020

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae Rhan 2A o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 yn galluogi Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, i wneud darpariaeth at ddiben atal, diogelu rhag, rheoli neu ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i fynychder neu ledaeniad haint neu halogiad yng Nghymru.

Mae'r Rheoliadau hyn wedi eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) yng Nghymru.

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020. Mae'r diwygiad yn dynodi bwrdeistrefi sirol Bro Morgannwg, Castell-nedd Port Talbot a Thorfaen yn ardaloedd diogelu iechyd lleol sy'n ddarostyngedig i gyfyngiadau a gofynion penodol.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, ni luniwyd

asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn.

Rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru, a osodwyd gerbron Senedd Cymru o dan adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22), i'w cymeradwyo drwy benderfyniad gan Senedd Cymru o fewn wyth niwrnod ar hugain gan ddechrau â'r diwrnod y gwneir yr offeryn, yn ddarostyngedig i'w estyn dros gyfnodau o ddiddymu neu doriad am fwy na phedwar diwrnod.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 1049 (Cy. 235)

**IECHYD Y CYHOEDD,
CYMRU**

**Rheoliadau Diogelu Iechyd
(Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif
2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 15)
(Bro Morgannwg, Castell-nedd Port
Talbot a Thorfaen) 2020**

Gwnaed am 12.31 p.m. ar 28 Medi 2020

Gosodwyd gerbron Senedd Cymru

am 4.00 p.m. ar 28 Medi 2020

Yn dod i rym am 6.00 p.m. ar 28 Medi 2020

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn drwy arfer y pwerau a roddir gan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984(1).

Mae'r Rheoliadau hyn wedi eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) yng Nghymru.

---

(1) 1984 p. 22. Mewnosodwyd adrannau 45C, 45F a 45P gan adran 129 o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 (p. 14). Mae'r swyddogaethau o dan yr adrannau hyn wedi eu rhoi i "the appropriate Minister" ("y Gweinidog priodol"). O dan adran 45T(6) o Ddeddf 1984, y Gweinidog priodol, o ran Cymru, yw Gweinidogion Cymru.

Mae Gweinidogion Cymru yn ystyried bod y diwygiadau a wneir gan y Rheoliadau hyn yn gymesur â'r hyn y maent yn ceisio ei gyflawni, sef ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad hwnnw.

Yn unol ag adran 45R o'r Ddeddf honno, oherwydd brys, mae Gweinidogion Cymru o'r farn ei bod yn angenrheidiol gwneud yr offeryn hwn heb fod drafft wedi ei osod gerbron Senedd Cymru ac wedi ei gymeradwyo ganddi drwy benderfyniad.

Enwi a dod i rym

1. Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 15) (Bro Morgannwg, Castell-nedd Port Talbot a Thorfaen) 2020 a deuant i rym am 6.00 p.m. ar 28 Medi 2020.

Diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020

2.—(1) Mae Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020(1) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn Atodlen 4A, ym mharagraff 1, ar ôl paragraff (i) mewnosoder—

- “(j) Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot;
- (k) Bwrdeistref Sirol Torfaen;
- (l) Bwrdeistref Sirol Bro Morgannwg.”

Mark Drakeford

Y Prif Weinidog, un o Weinidogion Cymru
Am 12.31 p.m. ar 28 Medi 2020

---

(1) O.S. 2020/725 (Cy. 162), fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2020/752 (Cy. 169), O.S. 2020/803 (Cy. 176), O.S. 2020/820 (Cy. 180), O.S. 2020/843 (Cy. 186), O.S. 2020/867 (Cy. 189), O.S. 2020/884 (Cy. 195), O.S. 2020/912 (Cy. 204), O.S. 2020/961 (Cy. 215), O.S. 2020/985 (Cy. 222), O.S. 2020/1007 (Cy. 224), O.S. 2020/1011 (Cy. 225), O.S. 2020/1022 (Cy. 227), O.S. 2020/1035 (Cy. 229), O.S. 2020/1040 (Cy. 230) ac O.S. 2020/1043 (Cy. 232).

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 15) (Bro Morgannwg, Castell-nedd Port Talbot a Thorfaen) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 15) (Bro Morgannwg, Castell-nedd Port Talbot a Thorfaen) 2020

Mark Drakeford
Y Prif Weinidog

28 Medi 2020

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 ("y prif Reoliadau").

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan y weithdrefn frys y darperir ar ei chyfer yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22) ("Deddf 1984"). Caiff y Rheoliadau eu gwneud heb fod drafft wedi'i osod gerbron y Senedd a'i gymeradwyo ganddi. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn, oherwydd brys, ei bod yn angenrheidiol gwneud y Rheoliadau heb i ddrafft gael ei osod a'i gymeradwyo fel y gellir gweithredu mesurau iechyd y cyhoedd er mwyn ymateb yn gyflym i'r bygythiad a berir i iechyd pobl gan y coronafeirws. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y cyfyngiadau sy'n cael eu gorfodi yn awr mewn perthynas â Bwrdeistrefi Sirol Bro Morgannwg, Castell-nedd Port Talbot a Thorfaen yn angenrheidiol ac yn gymesur fel ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad presennol a achosir gan y coronafeirws.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Er bod y Rheoliadau yn cyffwrdd â hawliau unigol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a Siarter Hawliau Sylfaenol Ewrop, mae'r Llywodraeth yn credu bod modd eu cyfiawnhau er mwyn atal lledaeniad clefydau heintus a/neu y caniateir yr ymyrraeth gan fod nod dilys i'r ymyrraeth honno, sef diogelu iechyd y cyhoedd. Mae'r Llywodraeth hefyd yn credu bod y Rheoliadau yn gymesur.

Mae pob un o'r rhain yn hawliau amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau os yw hynny'n angenrheidiol mewn cymdeithas ddemocrataidd er budd diogelwch y cyhoedd neu er mwyn diogelu iechyd. Rhaid i bob cyfyngiad a gofyniad o'r fath gael eu cyfiawnhau ar y sail bod iddynt nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur. Mae parhau i addasu'r gofynion a wnaed gan y Rheoliadau gwreiddiol drwy'r Rheoliadau hyn yn ymateb cymesur. Mae'r darpariaethau hyn yn cydbwyso'r angen i gynnal ymateb priodol i'r bygythiad a achosir gan y coronafeirws â'r angen i gynnal hawliau unigolion a busnesau, mewn modd sy'n dal i fod yn gymesur â'r angen i atal cyfradd drosglwyddo'r coronafeirws rhag cynyddu, gan ystyried y dystiolaeth wyddonol.

Mae'r Rheoliadau'n gosod cyfyngiadau a gofynion mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol unigol, a fydd yn awr at ddibenion y prif Reoliadau hefyd yn cynnwys tair ardal diogelu iechyd leol newydd, sef y Bwrdeistref Sirol Bro Morgannwg, y Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot ac y Bwrdeistref Sirol Torfaen. Yn benodol, mae'r cyfyngiadau a'r gofynion hyn yn gwahardd gadael yr ardaloedd neu aros i ffwrdd oddi wrthynt neu fynd iddynt heb esgus rhesymol; yn darparu nad oes unrhyw aelwyd o fewn yr ardaloedd yn cael ei thrin fel rhan o

aelwyd estynedig ac yn gwahardd aelwydydd o'r fath rhag ffurfio aelwydydd estynedig; ac yn ei gwneud yn ofynnol i fangreoedd trwyddedig gau erbyn 11pm bob dydd. Bydd, neu gall, y cyfyngiadau a'r gofynion hyn gyffwrdd â hawliau o dan Erthygl 8 (yr hawl i barch am y teulu a bywyd preifat); Erthygl 9 (rhyddid crefydd, cydwybod a chred); Erthygl 11 (rhyddid gwybodaeth); Erthygl 14 (gwahardd gwahaniaethu) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (Diogelu Eiddo). Mae Gweinidogion Cymru o'r farn y gellir cyfiawnhau'r ymyrraeth, i'r graddau bod y cyfyngiadau a'r gofynion a orfodir gan y Rheoliadau yn ymwneud â'r hawliau hynny neu'n ymyrryd arnynt, gan fod yr ymyrraeth yn anelu at y nod dilys o ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad a berir gan yr achosion cynyddol o'r coronafeirws a'i ledaeniad yn yr ardaloedd hyn ac yn ehangach a'i bod yn gymesur i'r nod hwnnw. Mae'r gofynion i beidio â gadael yr ardaloedd neu fynd iddynt yn ddarostyngedig i esgus rhesymol gan berson i wneud hynny, sy'n cynnwys gallu defnyddio gwasanaethau hanfodol a gwasanaethau cyhoeddus a darparu gofal i bobl sy'n agored i niwed. At hynny, rhaid i Weinidogion Cymru, erbyn 1 Hydref, adolygu'r angen am y cyfyngiadau a'r gofynion a osodir gan y Rheoliadau a'u cymesuredd o ran yr hyn y maent yn ceisio ei gyflawni mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol, a gwneud hynny o leiaf unwaith bob saith diwrnod ar ôl y dyddiad hwnnw.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Gwneir y Rheoliadau o dan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf 1984.

Mae rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn ar gael yn y Memorandwm Esboniadol i'r prif Reoliadau.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Cafodd y prif Reoliadau eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd o ganlyniad i fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2).

Cafodd y prif Reoliadau eu diwygio¹ gydag effaith o 8 Medi 2020 i gyflwyno cyfyngiadau mewn perthynas ag 'ardal diogelu iechyd leol', Ar hyn o bryd, mae naw ardal diogelu iechyd leol², a'r Rheoliadau hyn yn ymestyn bellach y cyfyngiadau a gofynion i Bwrdeistrefi Sirol Bro Morgannwg, Castell-nedd Port Talbot a Thorfaen. Effaith hyn mewn perthynas â phob un o'r ardaloedd newydd hyn yw:

- darparu na chaiff unrhyw aelwyd o fewn yr ardal ei thrin fel pe bai'n rhan o aelwyd estynedig a gwaherddir aelwyd o'r fath rhag ffurfio aelwyd estynedig;

¹ Gweler Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 8) (Caerffili) 2020 OS 2020/961 (Cy. 215)

² sef Cynghorau Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent, Pen-y-bont ar Ogwr, Caerphilly Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, Rhondda Cynon Taf a Bwrdeistref Dinas a Sir Casnewydd, 13 ward etholiadol Llanelli, a Dinas a Sir Caerdydd ac o Abertawe.

- gwahardd personau sy'n byw yn yr ardal honno rhag gadael yr ardal neu aros i ffwrdd oddi wrthi heb esgus rhesymol;
- ei gwneud yn ofynnol i drigolion yr ardal weithio gartref, oni bai nad yw'n rhesymol ymarferol iddynt wneud hynny;
- gwahardd pobl o'r tu allan o'r ardal rhag mynd yno heb esgus rhesymol. Nid yw mynd i'r ardal ar gyfer gwaith yn esgus rhesymol, os yw'n rhesymol ymarferol i'r gwaith hwnnw gael ei wneud y tu allan i'r ardal.

Daw'r Rheoliadau i rym am 6.00 p.m. ar 28 Medi 2020. Rhaid adolygu'r cyfyngiadau a'r gofynion a gyflwynir gan y diwygiadau hyn mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol ar 1 Hydref neu cyn y dyddiad hwnnw, ac o leiaf unwaith bob saith diwrnod ar ôl y dyddiad hwnnw.

Mae'n hollbwysig cymryd pob mesur rhesymol i gyfyngu ar drosglwyddo'r coronafeirws. Cafodd y coronafeirws ei ddatgan yn Argyfwng Iechyd y Cyhoedd o Bryder Rhyngwladol ar 30 Ionawr 2020 gan Sefydliad Iechyd y Byd, a chymerir camau ledled y byd i gyfyngu ar ei drosglwyddo. Asesiad Prif Swyddog Meddygol Cymru, ar y cyd â'r Prif Swyddogion Meddygol eraill ar draws y DU, o hyd yw bod y risgiau i iechyd y cyhoedd sy'n deillio o'r coronafeirws yn uchel.

Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod cyflwyno'r gofynion a'r cyfyngiadau hyn drwy wneud y diwygiadau i'r prif Reoliadau yn gymesur â'r hyn y mae'r prif Reoliadau'n ceisio ei gyflawni, sef ymateb i fygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

5. Ymgynghori

O ystyried y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n codi o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd y cyhoedd brys, ni fu ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

Yn ehangach, cafodd unigolion a busnesau wybod am y cyfyngiadau drwy ddarllediadau gwybodaeth i'r cyhoedd parhaus ledled y DU, gan gynnwys gan Brif Swyddog Meddygol Cymru a minnau. Wrth wneud y Rheoliadau heddiw fe fu trafodaethau rheolaidd ag Iechyd Cyhoeddus Cymru ac â'r awdurdod lleol a chyrrff y GIG ar gyfer ardaloedd Bwrdeistrefi Sirol Bro Morgannwg, Castell-nedd Port Talbot a Thorfaen yn ogystal â thrafodaethau parhaus gyda'r Timau Rheoli Digwyddiadau yn yr ardaloedd diogelu iechyd lleol presennol. Bu'r dystiolaeth a'r cyngor a ddarparwyd ganddynt yn allweddol wrth bennu graddau'r ardal diogelu iechyd leol newydd

Ynghyd â Gweinidogion eraill a Llywodraeth Cymru, rwyf wedi parhau i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i unigolion a busnesau gydol y newidiadau dilynol i'r Rheoliadau. Fe wnaeth y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol esbonio mewn cynhadledd i'r wasg ddoe fod bwriad i osod y cyfyngiadau a'r gofynion a

gyflawnir drwy'r Rheoliadau hyn; mae'r newidiadau arfaethedig wedi cael cyhoedduswydd eang gan y cyfryngau.

6. Aseiad effaith rheoleiddiol ac aseuadau eraill

Ni luniwyd aseiad effaith rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd yr angen i'w rhoi ar waith ar fyrder fel rhan o'r ymateb parhaus i fgythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

Elin Jones AS
Llywydd
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

28 Medi 2020

Annwyl Elin

Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 15) (Bro Morgannwg, Castell-nedd Port Talbot a Thorfaen) 2020

Heddiw, rwyf wedi gwneud Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 15) (Bro Morgannwg, Castell-nedd Port Talbot a Thorfaen) 2020 o dan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984. Daw'r Rheoliadau hyn i rym am 6.00 p.m. heddiw. Rwy'n amgáu copi o'r offeryn statudol ac yr wyf yn bwriadu gosod yr offeryn a'r memorandwm esboniadol cysylltiedig pan fydd yr offeryn statudol wedi'i gofrestru.

Yn unol â'r weithdrefn frys a nodwyd yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984, mae'n rhaid i'r Senedd gymeradwyo'r offeryn hwn erbyn 25 Hydref 2020 er mwyn iddo barhau i fod mewn grym. Yn yr amgylchiadau hyn, rwy'n deall bod rheol sefydlog 21.4A yn berthnasol ac y caiff y Pwyllgor Busnes sefydlu a chyhoeddi amserlen i'r pwyllgor neu'r pwyllgorau perthnasol adrodd arno. Rwy'n bwriadu trefnu i'r Rheoliadau hyn gael eu trafod yn y Cyfarfod Llawn ar 6 Hydref 2020.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, Mick Antoniw AS fel Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, Sian Wilkins, Pennaeth Gwasanaethau'r Siambr a'r Pwyllgorau, a Julian Luke, Pennaeth Gwasanaeth y Pwyllgorau Polisi a Deddfwriaeth.

Yn gywir

MARK DRAKEFORD

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
YP.PrifWeinidog@llyw.cymru • ps.firstminister@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

DATGANIAD YSGRIFENEDIG GAN LYWODRAETH CYMRU

TEITL Diweddariad ar y cyfyngiadau coronafeirws
DYDDIAD 27 Medi 2020
GAN Mark Drakeford AS, Prif Weinidog

Ddydd Gwener, cyhoeddodd y Gweinidog Iechyd Vaughan Gething ddatganiad ysgrifenedig i aelodau am sefyllfa ddiweddaraf y coronafeirws yn y De.

Mae nifer yr achosion yn rhannau o'r De wedi bod yn cynyddu'n gyflym gan arwain at gyflwyno cyfyngiadau lleol newydd yn Llanelli ddydd Sadwrn a daw cyfyngiadau lleol i rym yng Nghaerdydd ac Abertawe ddydd Sul am 6pm.

Yn ei ddatganiad, dywedodd y Gweinidog Iechyd y byddai'n cadw golwg fanwl ar y sefyllfa yng Nghastell-nedd Port Talbot, Bro Morgannwg a Thor-faen dros y penwythnos gan ystyried a fydd angen cyflwyno cyfyngiadau lleol yn yr ardaloedd hyn.

Rydym wedi gweld cynnydd mawr yn nifer yr achosion o fewn ffiniau'r tair ardal dros yr ychydig wythnosau diwethaf ac mae pob un yn ffinio ag ardaloedd â chyfraddau llawer uwch o'r coronafeirws.

Rydym wedi cynnal cyfres o gyfarfodydd heddiw gydag arbenigwyr iechyd cyhoeddus, arweinwyr awdurdodau lleol, y GIG, yr heddlu a chomisiynwyr heddlu a throseddu i asesu'r sefyllfa ddiweddaraf yn yr ardaloedd hyn.

Roedd pawb yn gytûn bod angen cyflwyno cyfyngiadau lleol yng Ngastell-nedd Port Talbot, Bro Morgannwg a Thor-faen. Byddan nhw'n dod i rym am 6pm ddydd Llun (28 Medi). Mae hynny'n golygu y bydd pawb yn y tri awdurdod lleol yn gorfod cadw at y rheolau canlynol:

- Fydd neb yn cael mynd i'r ardal na'i gadael heb esgus resymol.
- Fydd neb, am y tro, yn cael cwrdd dan do ag unrhyw un os nad yw'n byw gyda nhw – ni fydd y fath beth ag aelwyd estynedig (neu 'swigen') am y tro.
- Rhaid i safleoedd trwyddedig roi'r gorau i werthu alcohol am 10pm.
- Rhaid i bawb sy'n gallu gweithio gartref wneud hynny.

Bydd cyfran fawr o boblogaeth y De felly yn byw mewn ardaloedd o dan gyfyngiadau lleol i ddiogelu'u hiechyd a rhwystro'r coronafeirws rhag lledaenu.

Er yr un yw'r cyfyngiadau ym mhob awdurdod lleol, nid yw hynny'n golygu bod pobl o un ardal o dan gyfyngiadau lleol yn cael mynd i ardal arall o dan gyfyngiadau lleol oni bai bod ganddyn nhw esgus resymol, fel teithio ar gyfer gwaith neu addysg.

Nid cyfyngiadau rhanbarthol mohonynt. Rydym wedi creu cyfres o gyfyngiadau lleol i ymateb i gynnydd penodol ym mhob ardal. Mae natur unigryw a gwahanol i'r gadwyn heintio ym mhob ardal.

Mewn rhai lleoedd, fel Caerffili a Chasnewydd, rydyn ni wedi gweld cwmp go iawn ac os bydd hynny'n parhau, y gobaith yw dechrau llacio'r cyfyngiadau.

Mae'n arbennig o bwysig fod pawb yn cadw at y rheolau yn eu hardal. Mae angen help pawb arnon ni i gael rheolaeth ar y coronafeirws. Rhaid i bawb gyd-dynnu a chadw at y mesurau sydd wedi'u gosod i'ch diogelu chi a'ch anwyliaid.

Byddwn yn parhau i gadw golwg ar y sefyllfa yn y Gogledd. Mae nifer yr achosion yno ar hyn o bryd lawer yn is nag yn y De, ond mae yna dystiolaeth bod y coronafeirws ar gynnydd mewn rhannau o'r rhanbarth. Byddwn yn cwrdd ag arweinwyr awdurdodau lleol y Gogledd wythnos nesaf i drafod y sefyllfa wrth iddi ddatblygu.

SL(5)621 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) 2020 (y "Rheoliadau Teithio Rhyngwladol"). Mae'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol yn gosod gofynion ar bersonau sy'n dod i Gymru ar ôl bod dramor. Maent yn cynnwys gofyniad i bobl sy'n cyrraedd Cymru i ynysu am gyfnod i'w bennu'n unol â'r Rheoliadau hynny. Mae'r gofynion a osodir gan y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol yn ddarostyngedig i rai eithriadau, ac mae categorïau penodol o bersonau wedi'u hesemptio rhag gorfod cydymffurfio.

Nid yw'n ofynnol i bersonau sy'n dod i Gymru ynysu ar ôl bod mewn un neu ragor o'r gwledydd a restrir yn Atodlen 3 i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol ("gwledydd a thiriogaethau esempt"). Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio'r rhestr o wledydd a thiriogaethau esempt i gael gwared ar Curacao, Denmarc, Gwlad yr Iâ a Slofacia, a gwneud darpariaethau trosiannol cysylltiedig.

Yn ogystal, mae'r Rheoliadau hyn yn:

1. ychwanegu esemptiad i'r gofynion ynysu ar gyfer athletwyr elitaidd sy'n byw yn y DU (a phersonau sy'n darparu hyfforddiant neu gymorth arall i athletwyr elitaidd) wrth ddychwelyd o raglenni hyfforddi dramor;
2. gwneud eithriadau o'r gofynion ynysu ar gyfer athletwyr elitaidd a staff cymorth i fynd i sesiynau sgrinio meddygol ac ar gyfer chwaraewyr sydd newydd eu harwyddo er mwyn iddynt allu cymryd rhan mewn cystadlaethau; a
3. mewnosod digwyddiadau ychwanegol at y rhestr o ddigwyddiadau chwaraeon penodedig yn Atodlen 4, er mwyn eithrio personau sy'n cystadlu yn y digwyddiadau hynny (neu'n darparu hyfforddiant neu gymorth arall i bobl sy'n cystadlu ynddynt) rhag y gofynion i ynysu.

Gweithdrefn

Negyddol.

Materion technegol: craffu

Mae'r pwynt canlynol wedi'i nodi i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.2(vii) – ei bod yn ymddangos bod anghysondebau rhwng ystyr testun Cymraeg a thestun Saesneg yr offeryn neu'r drafft.

Yn fersiwn Gymraeg y Rheoliadau, mae croesgyfeiriad anghywir yn y pennawd cyn rheoliad 3, sy'n darllen:

'Darpariaeth drosiannol mewn cysylltiad â rheoliad 24'.

Dylai'r cyfeiriad at 'rheoliad 24' gyfeirio at 'rheoliad 2'. Mae'r fersiwn Saesneg yn gywir.

Rhinweddau: craffu

Mae'r pwynt canlynol wedi'i nodi i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Nodwn y torrir y rheol 21 diwrnod (h.y. y rheol y dylai 21 diwrnod fod rhwng y dyddiad y gosodir offeryn penderfyniad negyddol gerbron y Senedd a'r dyddiad y daw'r offeryn i rym), a'r esboniad am y torri'r rheol a ddarparwyd gan Rebecca Evans AS, y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, mewn llythyr at y Llywydd, dyddiedig 25 Medi 2020.

Yn benodol, nodwn fod y llythyr yn cadarnhau fel a ganlyn:

"Felly, mae peidio â chadw at y confensiwn 21 diwrnod, a'u dod i rym cyn eu gosod, yn galluogi'r Rheoliadau hyn i ddod i rym cyn gynted â phosibl, ac o ystyried newid yn y dystiolaeth ar risg mewn cysylltiad â'r clefyd hwn, ystyrir bod hyn yn angenrheidiol ac yn gyfiawn yn yr achos hwn."

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Dim.

Ymateb Llywodraeth Cymru

O ystyried yr amgylchiadau presennol o ran coronafeirws, mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru i'r pwyntiau technegol a nodwyd cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol.

Cynghorwyr Cyfreithiol

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

29 Medi 2020

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 1042 (Cy. 231)

**IECHYD Y CYHOEDD,
CYMRU**

Rheoliadau Diogelu Iechyd
(Coronafeirws, Teithio
Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio)
(Rhif 12) 2020

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) 2020 (O.S. 2020/574 (Cy. 132)) (y "Rheoliadau Teithio Rhyngwladol"). Diwygiwyd y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol yn flaenorol gan:

- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Gwybodaeth Iechyd y Cyhoedd ar gyfer Personau sy'n Teithio i Gymru etc.) 2020 (O.S. 2020/595) (Cy. 136);
- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol a Gwybodaeth Iechyd y Cyhoedd i Deithwyr) (Cymru) (Diwygio) 2020 (O.S. 2020/714) (Cy. 160);
- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) 2020 (O.S. 2020/726) (Cy. 163);
- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 2) 2020 (O.S. 2020/804) (Cy. 177);
- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 3) 2020 (O.S. 2020/817) (Cy. 179);
- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 4) 2020 (O.S. 2020/840) (Cy. 185);
- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 5) 2020 (O.S. 2020/868) (Cy. 190);

- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 6) 2020 (O.S. 2020/886) (Cy. 196);
- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 7) 2020 (O.S. 2020/917) (Cy. 205);
- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 8) 2020 (O.S. 2020/944) (Cy. 210);
- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 9) 2020 (O.S. 2020/962) (Cy. 216);
- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 10) 2020 (O.S. 2020/981) (Cy. 220);
- Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 11) 2020 (O.S. 2020/1015) (Cy. 226).

Mae'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol yn gosod gofynion ar bersonau sy'n dod i Gymru ar ôl bod dramor. Maent yn cynnwys gofyniad i bersonau sy'n cyrraedd Cymru ynysu am gyfnod i'w bennu yn unol â'r Rheoliadau. Mae gofynion y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol yn ddarostyngedig i eithriadau, ac mae categorïau penodol o bersonau wedi eu hesemptio rhag gorfod cydymffurfio. Nid yw'n ofynnol i bersonau sy'n dod i Gymru ynysu ar ôl bod mewn un neu ragor o'r gwledydd a'r tiriogaethau a restrir yn Atodlen 3 i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol. Cyfeirir at y gwledydd a'r tiriogaethau a restrir yn Atodlen 3 fel "gwledydd a thiriogaethau esempt".

Mae Rhan 2 o'r Rheoliadau hyn yn diwygio'r rhestr o wledydd a thiriogaethau esempt.

Mae rheoliad 2 o'r Rheoliadau hyn yn diwygio'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol er mwyn hepgor Curaçao, Denmarc, Gwlad yr Iâ a Slofacia o'r rhestr o wledydd a thiriogaethau esempt.

Mae rheoliad 3 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth drosiannol mewn cysylltiad â'r newid yn statws y gwledydd a'r tiriogaethau hyn. Mae'r ddarpariaeth drosiannol yn ymdrin â maes a all fod yn destun amheuaeth o ran effaith y diwygiadau a wneir gan reoliad 2 o'r Rheoliadau hyn ar weithredu'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol.

Mae Rhan 3 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud diwygiadau amrywiol i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol.

Mae rheoliad 4 o'r Rheoliadau hyn yn diwygio rheoliad 10 o'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol er mwyn darparu eithriad i'r gofyniad i ynysu ar gyfer athletwyr elít a phersonau sy'n darparu cymorth iddynt

sy'n cyrraedd Cymru at ddiben cael asesiadau meddygol gyda busnes at ddiben contractio i gymryd rhan mewn cystadlaethau elít. Mae rheoliad 4 hefyd yn caniatáu i athletwyr elít o'r fath, pan fyddant yn contractio gyda busnes, gymryd rhan yn y gystadleuaeth elít ar ran y busnes hwnnw.

Mae rheoliad 5 o'r Rheoliadau hyn yn diwygio'r rhestr o bersonau esempt yn Atodlen 2 i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol ar gyfer athletwyr elít domestig, eu hyfforddwyr a phersonau eraill sy'n darparu cymorth iddynt, pan fyddant yn dychwelyd i Gymru ar ôl bod mewn gwlad nad yw'n esempt at ddiben rhaglen hyfforddi elít.

Mae rheoliad 6 o'r Rheoliadau hyn yn diwygio'r rhestr o ddigwyddiadau chwaraeon yn Atodlen 4 i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, ni luniwyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 1042 (Cy. 231)

**IECHYD Y CYHOEDD,
CYMRU**

Rheoliadau Diogelu Iechyd
(Coronafeirws, Teithio
Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio)
(Rhif 12) 2020

Gwnaed   *am 3.13 p.m. ar 25 Medi 2020*

Gosodwyd   *gerbron*   *Senedd*
Cymru   *am 6.00 p.m. ar 25 Medi 2020*

Yn dod i rym   *am 4.00 a.m. ar 26 Medi 2020*

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir iddynt gan adrannau 45B a 45P(2) o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984(1), yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn.

RHAN 1

Cyffredinol

Enwi, dod i rym a dehongli

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020.

(2) Daw'r Rheoliadau hyn i rym am 4.00 a.m. ar 26 Medi 2020.

---

(1) 1984 p. 22. Mewnosodwyd Rhan 2A gan adran 129 o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 (p. 14). Mae'r swyddogaeth o wneud rheoliadau o dan Ran 2A wedi ei rhoi i "the appropriate Minister". O dan adran 45T(6) o Ddeddf 1984 y Gweinidog priodol, o ran Cymru, yw Gweinidogion Cymru.

(3) Yn y Rheoliadau hyn, ystyr y “Rheoliadau Teithio Rhyngwladol” yw Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) 2020(1).

RHAN 2

Diwygiadau i’r rhestr o wledydd esempt yn Atodlen 3 i’r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol

Hepgor gwledydd a thiriogaethau o’r rhestr o wledydd a thiriogaethau esempt

2. Yn Rhan 1 o Atodlen 3 i’r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol (gwledydd a thiriogaethau esempt y tu allan i’r ardal deithio gyffredin), hepgorer—

“Curaçao”

“Denmarc”

“Gwlad yr Iâ”

“Slofacia”.

Darpariaeth drosiannol mewn cysylltiad â rheoliad 24

3.—(1) Mae paragraff (2) yn gymwys pan fo person (“P”)—

- (a) yn cyrraedd Cymru am 4:00 a.m. ar 26 Medi 2020 neu wedi hynny, a
- (b) wedi bod mewn gwlad neu diriogaeth a restrir yn rheoliad 2 ddiwethaf—
  - (i) o fewn y cyfnod o 14 o ddiwrnodau sy’n dod i ben â’r diwrnod y mae P yn cyrraedd Cymru, a
  - (ii) cyn 4.00 a.m. ar 26 Medi 2020.

(2) Mae P, yn rhinwedd y ffaith iddo fod mewn gwlad neu diriogaeth a restrir yn rheoliad 2, i’w drin at ddibenion rheoliadau 7(1) ac 8(1) o’r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol fel pe bai wedi cyrraedd Cymru o wlad neu diriogaeth nad yw’n esempt, neu fel pe bai wedi cyrraedd ar ôl bod mewn gwlad neu diriogaeth o’r fath.

---

(1) O.S. 2020/574 (Cy. 132) fel y’i diwygiwyd gan O.S. 2020/595 (Cy. 136), O.S. 2020/714 (Cy. 160), O.S. 2020/726 (Cy. 163), O.S. 2020/804 (Cy. 177), O.S. 2020/817 (Cy. 179), O.S. 2020/840 (Cy. 185), O.S. 2020/868 (Cy. 190), O.S. 2020/886 (Cy. 196), O.S. 2020/917 (Cy. 205), O.S. 2020/944 (Cy. 210), O.S. 2020/962 (Cy. 216), O.S. 2020/981 (Cy. 220) ac O.S. 2020/1015 (Cy. 226).

RHAN 3

Diwygiadau Amrywiol

Diwygiadau i reoliad 10 (eithriadau i'r gofynion ynysu)

4.—(1) Mae rheoliad 10 o'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol wedi ei ddiwygio fel a ganlyn.

(2) Ar ôl paragraff (4)(jd) mewnosoder—

“(jh) pan fo P yn athletwr elît sydd wedi teithio i'r Deyrnas Unedig i gael un neu ragor o archwiliadau meddygol, i fynd i'r archwiliad hwnnw, ar yr amod—

- (i) bod yr archwiliad meddygol at ddiben busnes sy'n penderfynu pa un ai i gynnig contract i P i gymryd rhan mewn cystadleuaeth elît ar ran y busnes hwnnw,
  - (ii) bod gan P gadarnhad ysgrifenedig yn ei feddiant oddi wrth y busnes hwnnw o'r trefniadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (i), a
  - (iii) bod y trefniadau hynny wedi eu gwneud cyn i P gyrraedd y Deyrnas Unedig;
- (ji) pan fo P yn berson sy'n teithio gydag athletwr elît at ddiben is-baragraff (jh), i ddarparu cynorthwy a chymorth i'r athletwr elît hwnnw mewn cysylltiad ag archwiliad meddygol o'r fath;
- (jj) pan fo P yn athletwr elît sydd wedi contractio â busnes i gymryd rhan mewn cystadleuaeth elît, i gymryd rhan mewn cystadleuaeth o'r fath neu ymgymryd â hyfforddiant neu weithgareddau eraill sy'n gysylltiedig â'r gystadleuaeth elît honno;”;

(3) Ym mharagraff (8), yn y man priodol mewnosoder—

“mae i “athletwr elît” (*“elite athlete”*) yr un ystyr ag ym mharagraff 38(2)(a) o Atodlen 2”;

“mae i “cystadleuaeth elît” (*“elite competition”*) yr un ystyr ag ym mharagraff 38(2)(b) o Atodlen 2”.

Diwygio Atodlen 2 (personau esempt)

5.—(1) Yn Atodlen 2 (personau esempt) i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol, mae paragraff 38 wedi ei ddiwygio fel a ganlyn.

(2) Yn is-baragraff (1)(b), yn lle “darparu cymorth i athletwr elît mewn cystadleuaeth elît dramor neu a fu

fel arall yn ei hyfforddi” rhodder “hyfforddi athletwr elît mewn cystadleuaeth elît dramor neu a fu fel arall yn darparu cymorth iddo”.

(3) Ar ôl is-baragraff (1)(c) mewnosoder—

- “(d) sy’n athletwr elît a fu’n mynychu rhaglen hyfforddi dramor at ddiben hyfforddi neu baratoi i gymryd rhan mewn cystadleuaeth elît,
- (e) a fu’n darparu hyfforddiant neu gymorth arall i athletwr elît ar raglen hyfforddi dramor at ddiben hyfforddi neu baratoi’r athletwr elît hwnnw i gymryd rhan mewn cystadleuaeth elît,”

(4) Yn y geiriau ar ôl is-baragraff (1)(e), ar ôl “gystadleuaeth elît dramor” mewnosoder “neu’r rhaglen hyfforddi dramor”.

Ychwanegiadau at y rhestr o ddigwyddiadau chwaraeon penodedig yn Atodlen 4 (digwyddiadau chwaraeon penodedig)

6.—(1) Mae Atodlen 4 (digwyddiadau chwaraeon penodedig) i’r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol wedi ei diwygio fel a ganlyn.

(2) Ym mharagraff 3, ar y diwedd mewnosoder—

- “(i) Y Gorfforaeth Ddartiau Broffesiynol - Camp Lawn Ddartiau Boylesports;
- (j) Y Gorfforaeth Ddartiau Broffesiynol - Rowndiau Terfynol Pencampwriaeth Chwaraewyr Ladbroke;
- (k) Y Gorfforaeth Ddartiau Broffesiynol - Pencampwriaeth Ddartiau y Byd William Hill;
- (l) Y Gorfforaeth Ddartiau Broffesiynol - Grand Prix y Byd Boylesports.”

(3) Ym mharagraff 5, ar y diwedd mewnosoder—

- “(o) Taith Ewrop - Pencampwriaeth yr Alban.”

(4) Ym mharagraff 7, ar y diwedd mewnosoder—

- “(c) Motorsport UK - Pencampwriaethau Ceir Gwyllt Prydain;
- (d) Motorsport UK - Pencampwriaethau Rali Groes Prydain;
- (e) Pencampwriaethau Ceir Teithio Prydain;
- (f) Pencampwriaethau Rali Groes Prydain;
- (g) Pencampwriaeth GT Prydain a Phencampwriaeth BRDC F3;
- (h) Wythnos Gyflymder Goodwood;
- (i) Gŵyl Formula Ford Brands Hatch.”

(5) Ym mharagraff 10, ar y diwedd mewnosoder—

- “(g) Taith Snwcer y Byd - Rowndiau Rhagbrofol Pencampwriaeth Meistri yr Almaen;
- (h) Taith Snwcer y Byd - Pencampwriaeth Agored Gogledd Iwerddon;
- (i) Taith Snwcer y Byd - Pencampwriaethau'r DU;
- (j) Taith Snwcer y Byd - Pencampwriaeth Agored yr Alban;
- (k) Taith Snwcer y Byd - Grand Prix y Byd.”

(6) Ym mharagraff 14, ar y diwedd mewnosoder—

- “(h) Pencampwriaeth Bocsio Ryngwladol - Queensberry Promotions.”

(7) Ar y diwedd mewnosoder—

- “**20.** Pêl-rwyd - England Roses v Jamaica Sunshine Girls - Cyfres Pêl-rwyd Ryngwladol Vitality.”

Vaughan Gething

Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol,
un o Weinidogion Cymru
Am 3.13 p.m. ar 25 Medi 2020

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020.

Vaughan Gething
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

25 Medi 2020

1. Disgrifiad

Yn ddarostyngedig i esemptiadau penodedig, tan 10 Gorffennaf 2020, mae Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) 2020 ("Y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol") yn ei gwneud yn ofynnol i bob teithiwr sy'n cyrraedd Cymru o'r tu allan i'r Ardal Deithio Gyffredin (h.y. yr ardal ffiniau agored sy'n cynnwys y Deyrnas Unedig, Ynysoedd y Sianel, Ynys Manaw a Gweriniaeth Iwerddon) ddarparu ei fanylion cyswllt a gwybodaeth am ei daith a hunanynysu am gyfnod o 14 o ddiwrnodau.

Diwygiwyd y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol gan Reoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol a Gwybodaeth Iechyd y Cyhoedd i Deithwyr) (Cymru) (Diwygio) 2020 er mwyn (ymhlith pethau eraill) cyflwyno esemptiad rhag y gofyniad ynysu ar gyfer teithwyr sy'n cyrraedd o wledydd a thiriogaethau penodol, a elwir yn "wledydd esempt".

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio ymhellach y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol er mwyn gweithredu newidiadau a nodwyd gan y Gydganolfan Biddiogelwch yn statws risg iechyd cyhoeddus rhai gwledydd neu diriogaethau, fel y bo'n angenrheidiol er mwyn diogelu iechyd y cyhoedd.

Yn ogystal, diwygir y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol drwy ychwanegu eithriadau sectoraidd newydd ar gyfer categorïau o bobl sy'n cymryd rhan mewn chwaraeon elït a'u staff cymorth, gan gynnwys timau meddygol, sy'n dychwelyd o wersylloedd hyfforddi tramor. Mae eithriadau i'r gofyniad ynysu wedi'u gwneud hefyd ar gyfer athletwyr elït a'u staff cymorth er mwyn iddynt allu mynychu sesiynau sgrinio meddygol, ac ar gyfer chwaraewyr sydd newydd eu harwyddo er mwyn iddynt allu cymryd rhan mewn cystadlaethau. Ychwanegir digwyddiadau at y rhestr o ddigwyddiadau chwaraeon yn Atodlen 4.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Dod i rym

Yn unol ag adran 11A(4) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946, hysbyswyd y Llywydd y bydd y Rheoliadau wedi dod i rym llai na 21 diwrnod ar ôl gosod yr offeryn yn y Senedd.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Nid yw'r diwygiadau yn y Rheoliadau hyn yn newid y ffaith fod hawliau unigol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a Siarter Hawliau Sylfaenol Ewrop yn gysylltiedig â'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol; mae'r Llywodraeth o'r farn eu bod yn gymesur a hefyd yn gyfiawn at ddiben atal lledaeniad haint a/neu y caniateir ymyriad ar y sail ei fod yn anelu at gyflawni nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae Deddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (“Deddf 1984”), a rheoliadau a wnaed oddi tani, yn darparu fframwaith deddfwriaethol ar gyfer diogelu iechyd yng Nghymru a Lloegr. Gwneir y Rheoliadau drwy ddibynnu ar y pwerau yn adrannau 45B a 45P(2) o Ddeddf 1984. Mae'r Memorandwm Esboniadol i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol yn rhoi rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Gwnaed y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol ar 5 Mehefin 2020 a daethant i rym ar 8 Mehefin 2020 mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan fynychder a lledaeniad syndrom anadlol aciwt difrifol coronafeirws 2 (SARS-CoV-2).

Mae'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol yn cael eu hadolygu'n rheolaidd ac mae newidiadau wedi'u gwneud i'r rhestr o'r gwledydd a'r tiriogaethau esempt na fyddai'n ofynnol i deithwyr hunanynysu ar ôl cyrraedd Cymru o'r manau hynny – yn fwyaf diweddar ar 19 Medi 2020.

Mae'r cyngor sydd bellach wedi dod i law oddi wrth y Gydganolfan Bioddiogelwch yn dangos bod y risg i iechyd y cyhoedd yn sgil mynychder a lledaeniad y coronafeirws yn Curaçao, Denmarc, Gwlad yr Iâ a Slofacia wedi codi. Ar sail y cyngor hwn, mae Llywodraeth Cymru o'r farn y dylid cyflwyno gofynion ynysu yn awr ar gyfer teithwyr sy'n dod i Gymru o'r gwledydd hynny.

Bydd y gofynion diwygiedig hyn yn dod i rym ar gyfer unrhyw deithwyr sy'n cyrraedd yr Ardal Deithio Gyffredin o'r gwledydd neu'r tiriogaethau hyn am 4:00am ar 26 Medi 2020 neu wedi hynny. Ni fydd yr un o'r diwygiadau i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol yn effeithio ar y gofynion o dan y Rheoliadau hynny i bersonau sy'n cyrraedd yr Ardal Deithio Gyffredin cyn i'r diwygiadau ddod i rym.

Cynhwysir categorïau newydd o eithriadau sectoraidd yn Atodlen 2, sef pobl sy'n cymryd rhan mewn chwaraeon elîf a'u staff cymorth, gan gynnwys timau meddygol. Gwneir hyn er mwyn galluogi chwaraewyr elîf i gael yr archwiliadau angenrheidiol y mae'n rhaid eu cwblhau cyn y gall corff neu glwb chwaraeon proffesiynol eu harwyddo. Mae'r eithriad presennol ar gyfer pobl sy'n cymryd rhan mewn chwaraeon elîf a'u staff cymorth yn arwain at rai gwahaniaethau anfwriadol rhwng ymdrin â dychwelyd i Gymru ar ôl cystadlu dramor ac ymdrin â dychwelyd i Gymru ar ôl bod yn hyfforddi dramor. Mae'r eithriad wedi'i ddiwygio i fynd i'r afael â'r gwahaniaethau hynny drwy ganiatáu i chwaraewyr a chwaraewyr atodol sy'n dychwelyd o hyfforddiant tramor gael eu heithrio rhag y gofyniad ynysu.

Gwneir eithriad rhag y gofyniad ynysu ar gyfer person sy'n cymryd rhan mewn chwaraeon elîf sydd dan gcontract gyda busnes i gymryd rhan mewn cystadleuaeth elîf, i gymryd rhan mewn cystadleuaeth o'r fath neu i ymgymryd â hyfforddiant neu weithgareddau eraill sy'n gysylltiedig â'r gystadleuaeth elîf. Cyflwynwyd yr eithriad hwn i ddelio â'r sefyllfa lle byddai person sydd newydd ei arwyddo y tu allan i gwmpas y darpariaethau presennol.

Ychwanegir digwyddiadau at y rhestr o ddigwyddiadau chwaraeon yn Atodlen 4 a fydd yn digwydd cyn i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol ddod i ben.

Mae Gweinidogion Cymru o'r farn fod y diwygiadau hyn yn gymesur â'r hyn y maent yn ceisio ei gyflawni, sef ymateb i fygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

5. Ymgynghori

Oherwydd y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n deillio o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd y cyhoedd brys, ni chynhaliwyd unrhyw ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

6. Aseiad Effaith Rheoleiddiol

Ni chynhaliwyd unrhyw aseiad effaith rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd yr angen i'w rhoi ar waith ar fyrder i ymdrin â bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

Ein cyf/Our ref: MA/VG/3151/20

Elin Jones, AS
Llywydd
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

25 Medi 2020

Annwyl Lywydd,

Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020

Yn unol ag adran 11A(4) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946 rwy'n eich hysbysu y bydd yr Offeryn Statudol hwn yn dod i rym lai na 21 diwrnod ar ôl iddo gael ei osod. Amgaeir y Memorandwm Esboniadol sy'n cyd-fynd â'r Rheoliadau er eich gwybodaeth.

Mae'r Rheoliadau a wneir heddiw yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) 2020 ymhellach i ddileu Curaçao, Denmarc, Gwlad yr Iâ a Slovacia o'r rhestr o'r gwledydd a thiriogaethau sydd wedi'u heithrio. Mae'r Rheoliadau'n gwneud y newidiadau hyn oherwydd y newidiadau a nodwyd mewn risg i iechyd y cyhoedd yn sgil cyrraedd o'r gwledydd a'r tiriogaethau hynny.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn darparu eithriadau i'r gofynion ynysu ar gyfer y rhai sy'n cymryd rhan mewn chwaraeon elït ac sy'n teithio i'r Deyrnas Unedig ar gyfer archwiliadau meddygol (yn ogystal ag unrhyw un sy'n teithio gyda nhw i ddarparu cymorth angenrheidiol), ac ar gyfer y rhai sydd newydd lofnodi, i chwarae mewn cystadlaethau. Yn ogystal, mae'r Rheoliadau yn darparu eithriadau newydd ar gyfer athletwyr elït, hyfforddwy'r a phobl eraill sy'n darparu cymorth pan fyddant yn dychwelyd i Gymru ar ôl bod mewn gwlad sydd heb ei heithrio, ar gyfer rhaglen hyfforddi elït. Mae nifer o ddigwyddiadau chwaraeon wedi'u hychwanegu at Atodlen 4.

Mae peidio â chadw at y confensiwn 21 diwrnod yn galluogi'r Rheoliadau hyn i ddod i rym cyn gynted â phosibl, ac o ystyried newid yn y dystiolaeth ar risg mewn cysylltiad â'r clefyd hwn, ystyrir bod hyn yn angenrheidiol ac yn gyfiawn yn yr achos hwn.

Oherwydd natur frys y Rheoliadau, ni chynhaliwyd ymgynghoriad.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in replying.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Mick Antoniw AS, Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, Sian Wilkins, Pennaeth Gwasanaethau'r Siambr a Phwyllgorau a Julian Luke, Pennaeth Gwasanaeth y Pwyllgorau Polisi a Deddfwriaeth.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink that reads "Rebecca Evans". The script is cursive and fluid.

Rebecca Evans AS/MS
Y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd
Minister for Finance and Trefnydd

DATGANIAD YSGRIFENEDIG

GAN

LYWODRAETH CYMRU

TEITL	Diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru)
DYDDIAD	24 Medi 2020
GAN	Vaughan Gething, y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Bydd yr Aelodau'n ymwybodol bod Llywodraeth y DU wedi gwneud darpariaeth i sicrhau bod teithwyr sy'n cyrraedd y Deyrnas Unedig o wledydd tramor yn gorfod hunanynysu am 14 diwrnod, er mwyn atal y coronafeirws rhag lledaenu ymhellach. Daeth y cyfyngiadau hyn i rym ar 8 Mehefin 2020.

Ar 10 Gorffennaf, diwygiodd Llywodraeth Cymru'r Rheoliadau i gyflwyno eithriadau i'r gofyniad i ynysu ar gyfer rhestr o wledydd a thiriogaethau, ac ystod gyfyngedig o bobl mewn sectorau neu gyflogaeth arbenigol a allai fod wedi'u heithrio rhag y gofyniad i ynysu neu rhag rhai o ddarpariaethau'r gofynion ynghylch gwybodaeth teithwyr.

Ers hynny, mae'r rheoliadau hyn wedi'u hadolygu'n gyson ac mae nifer o newidiadau wedi'u gwneud i'r rhestr o wledydd a thiriogaethau sydd wedi'u heithrio.

Heddiw, adolygais asesiadau diweddaraf y Gydganolfan Boddlogelwch ac rwyf wedi penderfynu y bydd Curaçao, Denmarc, Gwlad yr Iâ a Slofacia yn cael eu tynnu o'r rhestr o wledydd a thiriogaethau sydd wedi'u heithrio.

Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu diwygio'r rheoliadau ymhellach drwy ychwanegu eithriadau sectoraidd newydd ar gyfer timau cynhyrchu ffilmiau hysbysebu a chategoriâu o bobl sy'n cymryd rhan chwaraeon elít a'u staff cymorth, gan gynnwys timau meddygol. Bydd cynigwyr ar gyfer y Loteri Genedlaethol yn cael eu heithrio rhag y gofyniad ynysu. Bydd digwyddiadau'n cael eu hychwanegu at y rhestr o ddigwyddiadau chwaraeon penodedig.

Yfory, byddaf yn gosod y rheoliadau angenrheidiol a ddaw i rym am 04:00 ddydd Sadwrn 26 Medi.

Eitem 4.2

SL(5)619 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 (**y Prif Reoliadau**).

Mae'r diwygiadau –

- (a) yn darparu, mewn mangre sydd wedi ei thrwyddedu ar gyfer gwerthu alcohol i'w yfed yn y fangre, na chaiff bwyd neu ddiod ond ei weini neu eu gweini i gwsmeriaid sy'n eistedd (yn ddarostyngedig i esemptiadau penodol ar gyfer prydau bwffe, ffreuturau yn y gweithle a mangreoedd mewn sefydliadau addysgol fel ffreuturau mewn prifysgolion), a bod rhaid i gwsmeriaid fod yn eistedd pan fyddant yn bwyta'r bwyd hwnnw neu'n yfed y ddiod honno;
- (b) yn darparu na chaiff mangre sydd wedi ei thrwyddedu ar gyfer gwerthu alcohol (pa un ai i'w yfed yn y fangre neu heb fod yn y fangre) weini na chyflenwi alcohol ar ôl 10.00 p.m. (ac na chaiff weini na chyflenwi alcohol eto cyn 6.00 a.m. y bore canlynol);
- (c) yn darparu bod rhaid i fangre sydd wedi ei thrwyddedu ar gyfer gwerthu alcohol i'w yfed yn y fangre gau am neu cyn 10.20 p.m. (ac na chaiff ailagor cyn 6.00 a.m. y bore canlynol);
- (d) yn dileu'r esemptiad sy'n gymwys mewn mangre lle y gwerthir bwyd neu ddiod rhag y gofyniad i wisgo gorchudd wyneb, gan roi yn lle hynny esgus rhesymol i gwsmeriaid beidio â gwisgo gorchudd wyneb pan fyddant yn eistedd.

Gweithdrefn

Gwneud cadarnhaol.

Gwnaed y Rheoliadau gan Weinidogion Cymru cyn iddynt gael eu gosod gerbron y Senedd. Rhaid i'r Senedd gymeradwyo'r Rheoliadau o fewn 28 diwrnod (ac eithrio unrhyw ddiwrnodau pan fo'r Senedd: (i) wedi'i diddymu neu (ii) ar doriad am fwy na phedwar diwrnod) i'r dyddiad y'u gwnaed er mwyn iddynt barhau i gael effaith.

Materion technegol: craffu

Ni nodwyd unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y tri phwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Pwyllgor yn nodi bod y Rheoliadau hyn yn tynhau'r cyfyngiadau yn gyffredinol mewn perthynas â mangreoedd sy'n gwerthu bwyd a diod yng Nghymru.

Rydym hefyd yn nodi cyfiawnhad Llywodraeth Cymru dros unrhyw ymyrraeth bosibl â hawliau dynol. Mae'r Memorandwm Esboniadol ar gyfer y rheoliadau hyn yn nodi:

Mae'r Rheoliadau'n gosod cyfyngiadau a gofynion mewn perthynas â mangreoedd trwyddedig, gan gynnwys terfyn amser ar gyfer gwerthu alcohol, amseroedd agor a chau (gyda rhai eithriadau, ond mewn achosion o'r fath gwaherddir mangreoedd rhag gwerthu alcohol) a bod gweithredu gwasanaeth i gwsmeriaid sy'n eistedd yn dod yn fesur rhesymol penodol o dan ddyletswydd y rheini sy'n gyfrifol am y fangre i gymryd mesurau rhesymol i leihau'r risg o ddod i gysylltiad â'r coronfeirws, a'i ledaenu. Bydd, neu gall, y cyfyngiadau a'r gofynion hyn gyffwrdd â hawliau o dan Erthygl 8 (yr hawl i barch i'r teulu a bywyd preifat ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (Diogelu Eiddo)). Mae Gweinidogion Cymru o'r farn y gellir cyfiawnhau'r ymyrraeth, i'r graddau bod y cyfyngiadau a'r gofynion a orfodir gan y Rheoliadau yn ymwneud â'r hawliau hynny neu'n ymyrryd â hwy, gan fod yr ymyrraeth yn anelu at y nod dilys o ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad a berir gan yr achosion cynyddol o'r coronafeirws a'i ledaeniad yn yr ardaloedd hyn ac yn ehangach a'i bod yn gymesur i'r nod hwnnw.

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Nodwn na fu ymgynghoriad cyhoeddus ar y Rheoliadau hyn a nodwn yr hyn y mae'r Prif Weinidog yn ei ddweud yn y Memorandwm Esboniadol ynglŷn â hysbysu'r cyhoedd am y Rheoliadau penodol hyn:

Amlinellais fod bwriad i osod y cyfyngiadau a'r gofynion a gyflawnir drwy'r Rheoliadau hyn mewn darllediad ar y teledu fin nos ar 22 Medi; mae'r newidiadau arfaethedig wedi cael cyhoeddu'rwydd eang gan y cyfryngau.

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Rydym yn gwneud y pwyntiau hyn mewn perthynas â'r Prif Reoliadau yn eu cyfanrwydd, yn hytrach na'r Prif Reoliadau fel y'u diwygiwyd yn benodol gan y Rheoliadau hyn.

2.1 Nodwn ei bod yn dod yn fwyfwy anodd a dryslyd i aelodau'r cyhoedd gadw i fyny â'r holl newidiadau. Nodwn yn benodol y stori newyddion ddiweddar a ganlyn sy'n tynnu sylw at y dryswch ym Mlaenau Gwent: <https://www.bbc.co.uk/news/av/uk-wales-54269020>

Rydym yn pryderu bod dryswch tebyg ledled Cymru.

2.2 Nodwn hefyd, mewn perthynas â'r Prif Reoliadau yn gyffredinol:

- (a) Mae dileu rheoliad 12B(3)(b) o'r Prif Reoliadau yn golygu nad oes angen rheoliad 12B(5) mwyach. Fodd bynnag, mae rheoliad 12B(5) yn parhau i fod yn y Prif Reoliadau.
- (b) Roedd Rheoliad 4(2) o'r Prif Reoliadau yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i adolygu'r angen am gyfyngiadau lleol erbyn 24 Medi 2020 ac yna bob 7 diwrnod. Cafodd y cyfyngiadau lleol ym Mlaenau Gwent, Pen-y-bont ar Ogwr, Merthyr Tudful a Chasnewydd (**Cyfyngiadau Rhif 11**) eu cynnwys yn y Prif Reoliadau ar 22 Medi 2020. Nid yw'n eglur beth oedd dull Llywodraeth Cymru ar gyfer adolygu Cyfyngiadau Rhif 11 yn unol â'r amserlen a oedd eisoes wedi'i gosod, sef erbyn 24 Medi 2020.

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Dim.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru i'r trydydd pwynt rhinweddau.

Cynghorwyr Cyfreithiol

**Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
30 Medi 2020**

Rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru, a osodwyd gerbron Senedd Cymru o dan adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22), i'w cymeradwyo drwy benderfyniad gan Senedd Cymru o fewn wyth niwrnod ar hugain gan ddechrau â'r diwrnod y gwneir yr offeryn, yn ddarostyngedig i'w estyn dros gyfnodau o ddiddymu neu doriad am fwy na phedwar diwrnod.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 1035 (Cy. 229)

**IECHYD Y CYHOEDD,
CYMRU**

**Rheoliadau Diogelu Iechyd
(Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif
2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12)
2020**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae Rhan 2A o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 yn galluogi Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, i wneud darpariaeth at ddiben atal, diogelu rhag, rheoli neu ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i fynychder neu ledaeniad haint neu halogiad yng Nghymru.

Mae'r Rheoliadau hyn wedi eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) yng Nghymru.

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 (y "prif Reoliadau"). Mae'r diwygiadau—

- (a) yn darparu, mewn mangre sydd wedi ei thrwyddedu ar gyfer gwerthu alcohol i'w yfed yn y fangre, na chaiff bwyd neu ddiwedd ond ei weini neu ei gweini i gwsmeriaid sy'n eistedd (yn ddarostyngedig i esemptiadau penodol ar gyfer prydau bwffe, ffreuterau yn y gweithle a mangreoedd mewn sefydliadau addysgol fel

ffreuturau mewn prifysgolion), a bod rhaid i gwsmeriaid fod yn eistedd pan fyddant yn bwyta'r bwyd hwnnw neu'n yfed y ddiod honno;

- (b) yn darparu na chaiff mangre sydd wedi ei thrwyddedu ar gyfer gwerthu alcohol (pa un ai i'w yfed yn y fangre neu heb fod yn y fangre) weini na chyflenwi alcohol ar ôl 10.00 p.m. (ac na chaiff weini na chyflenwi alcohol eto cyn 6.00 a.m. y bore canlynol);
- (c) yn darparu bod rhaid i fangre sydd wedi ei thrwyddedu ar gyfer gwerthu alcohol i'w yfed yn y fangre gau am neu cyn 10.20 p.m. (ac na chaiff ailagor cyn 6.00 a.m. y bore canlynol);
- (d) yn dileu'r esemptiad sy'n gymwys mewn mangre lle y gwerthir bwyd neu ddiod rhag y gofyniad i wisgo gorchudd wyneb, gan roi yn lle hynny esgus rhesymol i gwsmeriaid beidio â gwisgo gorchudd wyneb pan fyddant yn eistedd.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, ni luniwyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn.

Rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru, a osodwyd gerbron Senedd Cymru o dan adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22), i'w cymeradwyo drwy benderfyniad gan Senedd Cymru o fewn wyth niwrnod ar hugain gan ddechrau â'r diwrnod y gwneir yr offeryn, yn ddarostyngedig i'w estyn dros gyfnodau o ddiddymu neu doriad am fwy na phedwar diwrnod.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 1035 (Cy. 229)

**IECHYD Y CYHOEDD,
CYMRU**

**Rheoliadau Diogelu Iechyd
(Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif
2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12)
2020**

Gwnaed am 2.45 p.m. ar 24 Medi 2020

Gosodwyd gerbron *Senedd*
Cymru am 4.45 p.m. ar 24 Medi 2020

Yn dod i rym am 6.00 p.m. ar 24 Medi 2020

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn drwy arfer y pwerau a roddir gan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984(1).

Mae'r Rheoliadau hyn wedi eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) yng Nghymru.

Mae Gweinidogion Cymru yn ystyried bod y diwygiadau a wneir gan y Rheoliadau hyn yn gymesur

---

(1) 1984 p. 22. Mewnosodwyd adrannau 45C, 45F a 45P gan adran 129 o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 (p. 14). Mae'r swyddogaethau o dan yr adrannau hyn wedi eu rhoi i "the appropriate Minister" ("y Gweinidog priodol"). O dan adran 45T(6) o Ddeddf 1984, y Gweinidog priodol, o ran Cymru, yw Gweinidogion Cymru.

â'r hyn y maent yn ceisio ei gyflawni, sef ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad hwnnw.

Yn unol ag adran 45R o'r Ddeddf honno, oherwydd brys, mae Gweinidogion Cymru o'r farn ei bod yn angenrheidiol gwneud yr offeryn hwn heb fod drafft wedi ei osod gerbron Senedd Cymru ac wedi ei gymeradwyo ganddi drwy benderfyniad.

Enwi a dod i rym

1. Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020 a deuant i rym am 6.00 p.m. ar 24 Medi 2020.

Diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020

2.—(1) Mae Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020(1) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn rheoliad 12—

(a) ar ôl paragraff (2A) mewnosoder—

“(2B) Pan fo paragraff (2) yn gymwys i berson sy'n gyfrifol am fangre agored sydd wedi ei hawdurdodi ar gyfer gwerthu neu gyflenwi alcohol i'w yfed yn y fangre, rhaid gwerthu neu gyflenwi bwyd neu ddiod i'w fwyta neu i'w hyfed yn y fangre yn unol â'r mesur rhesymol a bennir ym mharagraff (2C) (yn ddarostyngedig i baragraffau (2D) a (2E)).

(2C) Y mesur rhesymol yw bod rhaid i gwsmeriaid fod yn eistedd yn y fangre yn unrhyw le ac eithrio wrth far—

- (a) pan fyddant yn archebu bwyd neu ddiod,
- (b) pan weinir bwyd neu ddiod iddynt, ac
- (c) pan fyddant yn bwyta bwyd neu'n yfed diod.

(2D) Ond pan fo'r fangre yn darparu bwyd ar sail bwffe, caiff cwsmeriaid ddewis bwyd o'r bwffe a dychwelyd i'r man lle y maent yn eistedd ar yr amod y cynhelir pellter o 2 fetr rhwng unrhyw bersonau wrth y bwffe (ac eithrio rhwng dau aelod o'r un aelwyd, neu rhwng gofalwr a'r person sy'n cael cymorth gan y gofalwr).

---

(1) O.S. 2020/725 (Cy. 162), fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2020/752 (Cy. 169), O.S. 2020/803 (Cy. 176), O.S. 2020/820 (Cy. 180), O.S. 2020/843 (Cy. 186), O.S. 2020/867 (Cy. 189), O.S. 2020/884 (Cy. 195), O.S. 2020/912 (Cy. 204), O.S. 2020/961 (Cy. 215), O.S. 2020/984 (Cy. 221), O.S. 2020/985 (Cy. 222), O.S. 2020/1007 (Cy. 224), O.S. 2020/1011 (Cy. 225) ac O.S. 2020/1022 (Cy. 227).

(2E) Nid yw is-baragraffau (a) a (b) o baragraff (2C) yn gymwys i—

- (a) ffreuturau yn y gweithle, neu
- (b) mangreoedd mewn sefydliad addysgol.

(2F) At ddibenion paragraff (2B)—

- (a) nid yw bwyd neu ddiod a werthir gan westy neu lety arall fel rhan o wasanaeth ystafell i'w drin neu i'w thrin fel pe bai'n cael ei werthu i'w fwyta yn y fangre neu ei gwerthu i'w hyfed yn y fangre;
- (b) mae bwyd neu ddiod a werthir i'w fwyta neu i'w hyfed mewn ardal sy'n gyfagos i'r fangre lle y mae seddi yn cael eu rhoi ar gael i gwsmeriaid i'w drin neu i'w thrin fel pe bai'n cael ei werthu i'w fwyta yn y fangre neu ei gwerthu i'w hyfed yn y fangre.”

(b) ar ôl paragraff (5) mewnosoder—

“(6) Yn y rheoliad hwn a rheoliad 12ZA, mae mangre agored wedi ei hawdurdodi ar gyfer gwerthu neu gyflenwi alcohol pan fo awdurdodiad wedi ei ganiatáu neu ei roi i'r fangre o dan Ddeddf Trwyddedu 2003(1), ac mae i “awdurdodiad” yr ystyr a roddir i “authorisation” gan adran 136(5) o'r Ddeddf honno.”

(3) Ar ôl rheoliad 12 mewnosoder—

“Cyfyngiadau ar fangreoedd trwyddedig

12ZA.—(1) Ni chaiff person sy'n gyfrifol am fangre agored sydd wedi ei hawdurdodi ar gyfer gwerthu neu gyflenwi alcohol werthu na chyflenwi alcohol rhwng 10.00 p.m. a 6.00 a.m.

(2) Pan fo'r fangre wedi ei hawdurdodi ar gyfer gwerthu neu gyflenwi alcohol i'w yfed yn y fangre, o ran y person sy'n gyfrifol am y fangre—

- (a) rhaid iddo gau'r fangre (i gwsmeriaid) am neu cyn 10.20 p.m. bob dydd, a
- (b) ni chaiff agor y fangre cyn 6.00 a.m. bob dydd.

(3) Er gwaethaf paragraff (2), caiff sinema gau'n hwyrach na 10.20 p.m. dim ond at ddiben gorffen dangos ffilm sy'n dechrau cyn 10.00 p.m.

(4) Nid yw paragraff (2) yn gymwys i fangre agored mewn—

- (a) porthladd môr;

---

(1) 2003 p. 17.

(b) maes awyr.

(5) O ran ei gymhwysiad i fangre gwesty neu lety arall, nid yw paragraff (2) ond yn gymwys i'r rhannau hynny o'r fangre lle y gwerthir neu y cyflenwir alcohol i'w yfed yn y fangre.

(6) Nid yw paragraffau (1) a (2) yn caniatáu i'r fangre fod ar agor, nac i alcohol gael ei werthu neu ei gyflenwi, yn groes i awdurdodiad sydd wedi ei ganiatáu neu ei roi mewn cysylltiad â'r fangre.”

(4) Yn rheoliad 12B—

(a) hepgorer paragraff (3)(b);

(b) ar ôl paragraff (4)(g) mewnosoder—

“(h) pan fo P yn eistedd mewn mangre lle y gwerthir bwyd neu ddiod, neu lle y'i darperir fel arall, i'w fwyta neu i'w hyfed yn y fangre.”

(5) Yn rheoliad 17(2), yn lle “neu 12(2), neu baragraff 7 o Atodlen 4A” rhodder “, 12(2) neu 12ZA(1) neu (2)”.

(6) Yn rheoliad 20(1)(a), yn lle “, neu baragraffau 5(1) neu 7(1)” rhodder “neu 12ZA(1) neu (2), neu baragraff 5(1)”.

(7) Yn Atodlen 4A, hepgorer paragraff 7.

Mark Drakeford

Y Prif Weinidog, un o Weinidogion Cymru
Am 2.45 p.m. ar 24 Medi 2020

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 12) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020

Mark Drakeford
Y Prif Weinidog

24 Medi 2020

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 ("y prif Reoliadau").

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan y weithdrefn frys y darperir ar ei chyfer yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22) ("Deddf 1984"). Caiff y Rheoliadau eu gwneud heb fod drafft wedi'i osod gerbron y Senedd a'i gymeradwyo ganddi. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn, oherwydd brys, ei bod yn angenrheidiol gwneud y Rheoliadau heb i ddrafft gael ei osod a'i gymeradwyo fel y gellir gweithredu mesurau iechyd y cyhoedd er mwyn ymateb yn gyflym i'r bygythiad a berir i iechyd pobl gan y coronafeirws. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y cyfyngiadau sy'n cael eu gorfodi yn awr mewn perthynas â mangreoedd trwyddedig yn angenrheidiol ac yn gymesur fel ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad presennol a achosir gan y coronafeirws.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Er bod y Rheoliadau yn cyffwrdd â hawliau unigol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a Siarter Hawliau Sylfaenol Ewrop, mae'r Llywodraeth yn credu bod modd eu cyfiawnhau er mwyn atal lledaeniad clefydau heintus a/neu y caniateir yr ymyrraeth gan fod nod dilys i'r ymyrraeth honno, sef diogelu iechyd y cyhoedd. Mae'r Llywodraeth hefyd yn credu bod y Rheoliadau yn gymesur.

Mae pob un o'r rhain yn hawliau amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau os yw hynny'n angenrheidiol mewn cymdeithas ddemocrataidd er budd diogelwch y cyhoedd neu er mwyn diogelu iechyd. Rhaid i bob cyfyngiad a gofyniad o'r fath gael eu cyfiawnhau ar y sail bod iddynt nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur. Mae parhau i addasu'r gofynion a wnaed gan y Rheoliadau gwreiddiol drwy'r Rheoliadau hyn yn ymateb cymesur. Mae'r darpariaethau hyn yn cydbwyso'r angen i gynnal ymateb priodol i'r bygythiad a achosir gan y coronafeirws â'r angen i gynnal hawliau unigolion a busnesau, mewn modd sy'n dal i fod yn gymesur â'r angen i atal cyfradd drosglwyddo'r coronafeirws rhag cynyddu, gan ystyried y dystiolaeth wyddonol.

Mae'r Rheoliadau'n gosod cyfyngiadau a gofynion mewn perthynas â mangreoedd trwyddedig, gan gynnwys terfyn amser ar gyfer gwerthu alcohol, amseroedd agor a chau (gyda rhai eithriadau, ond mewn achosion o'r fath gwaherddir mangreoedd rhag gwerthu alcohol) a bod gweithredu gwasanaeth i gwsmeriaid sy'n eistedd yn dod yn fesur rhesymol penodol o dan ddyletswydd y rheini sy'n gyfrifol am y fangre i gymryd mesurau rhesymol i leihau'r risg o ddod i gysylltiad â'r coronafeirws, a'i ledaenu. Bydd, neu gall, y cyfyngiadau a'r gofynion hyn gyffwrdd â hawliau o dan

Erthygl 8 (yr hawl i barch i'r teulu a bywyd preifat ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (Diogelu Eiddo). Mae Gweinidogion Cymru o'r farn y gellir cyfiawnhau'r ymyrraeth, i'r graddau bod y cyfyngiadau a'r gofynion a orfodir gan y Rheoliadau yn ymwneud â'r hawliau hynny neu'n ymyrryd â hwy, gan fod yr ymyrraeth yn anelu at y nod dilys o ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad a berir gan yr achosion cynyddol o'r coronafeirws a'i ledaeniad yn yr ardaloedd hyn ac yn ehangach a'i bod yn gymesur i'r nod hwnnw.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Gwneir y Rheoliadau o dan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf 1984.

Mae rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn ar gael yn y Memorandwm Esboniadol i'r prif Reoliadau.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Cafodd y prif Reoliadau eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd o ganlyniad i fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2).

Cafodd y prif Reoliadau eu diwygio¹ gydag effaith o 22 Medi 2020, er mwyn cyflwyno gofynion ar y rhan fwyaf o fangreoedd trwyddedig mewn ardaloedd diogelu iechyd leol i gau erbyn 11pm ac i beidio ag agor cyn 6am. Mae'r darpariaethau hyn bellach yn cael eu disodli gan ofynion newydd sy'n cwmpasu Cymru gyfan. Bydd yn cael yr effaith ganlynol:

- rhaid i fangreoedd sydd â thrwydded i werthu alcohol i'w yfed yn y fangre roi'r gorau i werthu am 10pm, cau erbyn 10.20pm a pheidio ag ailagor tan 6am;
- mae'n ofynnol i'r mangreoedd hyn ddarparu gwasanaeth i gwsmeriaid sy'n eistedd yn unig;
- mangreoedd sydd â thrwydded i werthu alcohol i'w yfed oddi ar y fangre i roi'r gorau i werthu alcohol erbyn 10pm;

Yn ogystal, mae'r Rheoliadau hyn yn ymestyn y gofyniad i wisgo gorchuddion wyneb i gynnwys cwsmeriaid mewn mangre lletygarwch dan do oni bai eu bod wrth fwrdd ac yn bwyta neu'n yfed, a staff pan fônt yn ardaloedd cyhoeddus y fangre.

Daw'r Rheoliadau i rym am 6.00 p.m. ar 24 Medi 2020.

Mae'r Rheoliadau hyn hefyd yn gwneud mân ddiwygiadau technegol a chanlyniadol i'r prif Reoliadau.

---

¹ Gweler Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 11) (Blaenau Gwent, Pen-y-bont ar Ogwr, Merthyr Tudful a Chasnewydd etc) 2020 OS 2020/1022 (Cy. 227)

Mae'n hollbwysig cymryd pob mesur rhesymol i gyfyngu ar drosglwyddo'r coronafeirws. Cafodd y coronafeirws ei ddatgan yn Argyfwng Iechyd y Cyhoedd o Bryder Rhyngwladol ar 30 Ionawr 2020 gan Sefydliad Iechyd y Byd, a chymerir camau ledled y byd i gyfyngu ar ei drosglwyddo. Aseiad Prif Swyddog Meddygol Cymru, ar y cyd â'r Prif Swyddogion Meddygol eraill ar draws y DU, o hyd yw bod y risgiau i iechyd y cyhoedd sy'n deillio o'r coronafeirws yn uchel.

Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod cyflwyno'r gofynion a'r cyfyngiadau hyn drwy wneud y diwygiadau i'r prif Reoliadau yn gymesur â'r hyn y mae'r prif Reoliadau'n ceisio ei gyflawni, sef ymateb i fygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

5. Ymgynghori

O ystyried y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n codi o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd y cyhoedd brys, ni fu ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

Yn ehangach, cafodd unigolion a busnesau wybod am y cyfyngiadau drwy ddarllediadau gwybodaeth i'r cyhoedd parhaus ledled y DU, gan gynnwys gan Brif Swyddog Meddygol Cymru a minnau. Wrth wneud y Rheoliadau heddiw fe fu trafodaethau rheolaidd ag Iechyd Cyhoeddus Cymru ac â'r awdurdodau lleol a chyrrff y GIG, yn ogystal â chynrychiolwyr y sector lletygarwch yng Nghymru.

Ynghyd â Gweinidogion eraill a Llywodraeth Cymru, rwyf wedi parhau i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i unigolion a busnesau gydol y newidiadau dilynol i'r Rheoliadau. Amlinellais fod bwriad i osod y cyfyngiadau a'r gofynion a gyflawnir drwy'r Rheoliadau hyn mewn darllediad ar y teledu fin nos ar 22 Medi; mae'r newidiadau arfaethedig wedi cael cyhoedduswydd eang gan y cyfryngau.

6. Aseiad effaith rheoleiddiol ac asesiadau eraill

Ni luniwyd aseiad effaith rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd yr angen i'w rhoi ar waith ar fyrder fel rhan o'r ymateb parhaus i fygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

Elin Jones AS
Llywydd
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

24 Medi 2020

Annwyl Elin

**Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio)
(Rhif 12) 2020**

Heddiw, rwyf wedi gwneud Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020 o dan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984. Daw'r Rheoliadau hyn i rym am 6.00 pm heddiw. Rwy'n amgáu copi o'r offeryn statudol ac yr wyf yn bwriadu gosod yr offeryn a'r memorandwm esboniadol cysylltiedig pan fydd yr offeryn statudol wedi'i gofrestru.

Yn unol â'r weithdrefn frys a nodwyd yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984, mae'n rhaid i'r Senedd gymeradwyo'r offeryn hwn erbyn 21 Hydref 2020 er mwyn iddo barhau i fod mewn grym. Yn yr amgylchiadau hyn, rwy'n deall bod rheol sefydlog 21.4A yn berthnasol ac y caiff y Pwyllgor Busnes sefydlu a chyhoeddi amserlen i'r pwyllgor neu'r pwyllgorau perthnasol adrodd arno. Rwy'n bwriadu trefnu i'r Rheoliadau hyn gael eu trafod yn y Cyfarfod Llawn ar 6 Hydref 2020.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, Mick Antoniw AS fel Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, Sian Wilkins, Pennaeth Gwasanaethau'r Siambr a'r Pwyllgorau, a Julian Luke, Pennaeth Gwasanaeth y Pwyllgorau Polisi a Deddfwriaeth.

Yn gywir

MARK DRAKEFORD

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
YP.PrifWeinidog@llyw.cymru • ps.firstminister@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

DATGANIAD YSGRIFENEDIG GAN LYWODRAETH CYMRU

TEITL Diogelu Cymru rhag y Coronafeirws

DYDDIAD 22 Medi 2020

GAN Prif Weinidog Cymru Mark Drakeford

Fore heddiw cymerais ran mewn cyfarfod COBR ar draws y DU. Cafodd y cyfarfod ei gadeirio gan Brif Weinidog y DU ac roedd Prif Weinidogion yr Alban a Gogledd Iwerddon a hefyd ddirprwy Brif Weinidog Gogledd Iwerddon yn bresennol.

Cafodd cyfres o gamau gweithredu ar draws y DU eu trafod yn ystod y cyfarfod. Bydd y rhain yn cael eu cyflwyno ar y cyd ar draws y pedair gwlad er mwyn ymateb i'r cynnydd yn nhrosglwyddiad y coronafeirws.

Croesewais ymrwymiad Prif Weinidog y DU i sicrhau bod penderfyniadau yn cael eu gwneud ar draws y DU mewn modd rheolaidd a dibynadwy – gan sicrhau bod y llywodraethau datganoledig yn chwarae rhan glir a phwysig yn y broses honno.

Dros yr wythnosau diwethaf rydym wedi gweld cynnydd cyffredinol yn nifer yr achosion o'r coronafeirws ar draws Cymru – nid yw'r cynnydd hwn wedi digwydd i'r un graddau ar draws y wlad. Mae nifer yr achosion o'r feirws wedi cynyddu'n fwy sylweddol ac yn gyflymach mewn rhai ardaloedd o'u cymharu ag ardaloedd eraill. Dyma'r rheswm dros gyflwyno cyfyngiadau lleol mewn chwe ardal awdurdod lleol yn Ne Cymru er mwyn diogelu iechyd pobl.

Cafodd mesurau newydd ar gyfer Cymru gyfan eu cyflwyno yn yr adolygiad diwethaf o gyfyngiadau'r coronafeirws er mwyn helpu i reoli lledaeniad y feirws. Mae'r rhain yn cynnwys gofyn i bawb dros 11 oed wisgo gorchudd wyneb mewn mannau cyhoeddus dan do a chyfyngiad newydd ar nifer y bobl a all gyfarfod dan do. Mae aelwydydd estynedig wedi'u gwahardd ar hyn o bryd yn yr ardaloedd sydd o dan gyfyngiadau lleol.

Gwnaeth pedair Llywodraeth y DU gytuno heddiw ar yr angen i gymryd rhagor o gamau atal ar yr un pryd er mwyn rheoli lledaeniad y feirws.

Mae rhai o'r camau hyn, gan gynnwys yr angen i bobl weithio gartref lle y bo'n bosibl, eisoes mewn grym yng Nghymru ers diwedd mis Mawrth. Rydym hefyd yn parhau i annog pobl i feddwl yn ofalus am y bobl y maent yn cyfarfod â nhw ac ystyried a oes angen teithio.

Byddwn, fodd bynnag, yn cyflwyno rhai mesurau newydd yng Nghymru a fydd yn dod i rym ar yr un pryd â'r mesurau eraill ar gyfer y DU er mwyn helpu i atal argyfwng arall o ran y coronafeirws.

O 6pm nos lau bydd yn rhaid i fusnesau lletygarwch yng Nghymru - gan gynnwys tafarnau, caffis, bwytai a chasinos - gau am 10pm. Bydd yn rhaid iddynt hefyd gynnig gwasanaeth wrth y bwrdd yn unig. Bydd yn rhaid i siopau diodydd trwyddedig, gan gynnwys archfarchnadoedd, hefyd roi'r gorau i werthu alcohol am 10pm.

Mae angen i bawb helpu er mwyn sicrhau ein bod yn gwneud gwahaniaeth o ran y coronafeirws yng Nghymru. Mae angen i bawb ddilyn y rheolau a'r canllawiau a chymryd y camau i ddiogelu eu hunain a'u hanwyliaid. Gyda'n gilydd, fe allwn ni ddiogelu Cymru.

Eitem 4.3

SL(5)620 - Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 13) (Llanelli etc.) 2020

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 (y "prif Reoliadau"). Gwneir y Rheoliadau o dan adran 45C(1), adran (3)(c), adran 45F(2) ac adran 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984.

Cafodd y prif Reoliadau eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd o ganlyniad i fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2).

Cafodd y prif Reoliadau eu diwygio¹ gydag effaith o 8 Medi 2020 i gyflwyno cyfyngiadau mewn perthynas ag 'ardal diogelu iechyd leol', ac mae'r Rheoliadau hyn yn ymestyn bellach y cyfyngiadau i ardal diogelu iechyd leol arall sy'n cynnwys 13 ward etholiadol yn ardal Llanelli yn Sir Gaerfyrddin.² Effaith hyn mewn perthynas â'r ardal newydd yw:

- darparu na chaiff unrhyw aelwyd o fewn yr ardal honno ei thrin fel pe bai'n rhan o aelwyd estynedig a gwaherddir aelwyd o'r fath rhag ffurfio aelwyd estynedig;
- gwahardd personau sy'n byw yn yr ardal honno rhag gadael yr ardal neu aros i ffwrdd oddi wrthi heb esgus rhesymol;
- ei gwneud yn ofynnol i drigolion yr ardal weithio gartref, oni bai nad yw'n rhesymol ymarferol iddynt wneud hynny;
- gwahardd pobl o'r tu allan o'r ardal rhag mynd yno heb esgus rhesymol. Nid yw mynd i'r ardal ar gyfer gwaith yn esgus rhesymol, os yw'n rhesymol ymarferol i'r gwaith hwnnw gael ei wneud y tu allan i'r ardal.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn diwygio rheoliad 12 o'r prif Reoliadau, sef y rhwymedigaeth i gymryd pob cam rhesymol i leihau'r risg o ddod i gysylltiad â'r coronafeirws, neu'r risg o'i ledaenu. O 24 Medi³ gwaherddir pob mangre drwyddedig rhag gwerthu alcohol ar ôl 10.00 p.m. a rhaid iddyn nhw gau erbyn 10.20 p.m. fan hwyrach. Mae'r darpariaethau hyn bellach yn cael eu hymestyn i gynnwys mangreodd sydd, er nad ydynt wedi'u trwyddedu, yn caniatáu i gwsmeriaid 'ddod â'ch alcohol eich hun'. Mae hyn yn golygu bod yn rhaid i

¹ Gweler Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 8)(Caerffili) 2020 (OS 2020/961 (Cy. 215))

² Fel y nodir ym mharagraff 1(g) o Atodlen 4A i'r prif Reoliadau, y rhain yw: Bigyn; Bynea; Dafen; Elli; Felinfoel; Glanymor; yr Hendy; yr Hengoed; Llangennech; Lliedi; Llwynhendy; Tyisha; a Swiss Valley.

³ Gweler Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020 OS 2020/1035 (Cy. 229)

gwsmeriaid archebu, cael eu gweini, a bwyta eu bwyd a'u diod wrth eistedd (heblaw wrth y bar). Rhaid i'r fangre hefyd gau erbyn 10.20 p.m. ac ni chaiff ailagor cyn 6.00 a.m.

Daeth y Rheoliadau i rym am 6.00pm ar 26 Medi 2020. Rhaid i'r cyfyngiadau a'r gofynion sy'n cael eu cyflwyno gan y diwygiadau hyn mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol gael eu hadolygu ar 1 Hydref, neu cyn hynny, ac o leiaf unwaith bob saith diwrnod ar ôl y dyddiad hwnnw.

Gweithdrefn

Gwneud cadarnhaol.

Gwnaed y Rheoliadau gan Weinidogion Cymru cyn iddynt gael eu gosod gerbron y Senedd. Rhaid i'r Senedd gymeradwyo'r Rheoliadau o fewn 28 diwrnod (ac eithrio unrhyw ddiwrnodau pan fo'r Senedd: (i) wedi'i diddymu neu (ii) ar doriad am fwy na phedwar diwrnod) i'r dyddiad y'u gwnaed er mwyn iddynt barhau i gael effaith.

Materion technegol: craffu

Ni nodwyd unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y ddau bwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Pwyllgor yn nodi bod y Rheoliadau hyn yn tynhau'r cyfyngiadau sy'n ymwneud â Covid-19 i 13 ward etholiadol yn ardal Llanelli yn Sir Gaerfyrddin. O'r herwydd, mae'r Rheoliadau hyn yn ymgysylltu â hawliau dynol amrywiol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 / y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. Mae'r Pwyllgor yn nodi'r crynodeb yn y Memorandwm Esboniadol ynghylch pa hawliau sy'n cael eu cyffwrdd a pham y gellir cyfiawnhau cyffwrdd hawliau o'r fath, sef er mwyn dilyn y nod dilys o ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad a berir gan yr achosion cynyddol o Covid-19 a'i ledaeniad yn yr 13 ward etholiadol yn ardal Llanelli yn Sir Gaerfyrddin. Yn benodol, mae'r Pwyllgor yn nodi'r canlynol o'r Memorandwm Esboniadol:

"Bydd, neu gall, y cyfyngiadau a'r gofynion hyn gyffwrdd â hawliau o dan Erthygl 8 (yr hawl i barch am y teulu a bywyd preifat); Erthygl 9 (rhyddid crefydd, cydwybod a chred); Erthygl 11 (rhyddid gwybodaeth); Erthygl 14 (gwahardd gwahaniaethu) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (Diogelu Eiddo). Mae Gweinidogion Cymru o'r farn y gellir cyfiawnhau'r ymyrraeth, i'r graddau bod y cyfyngiadau a'r gofynion a orfodir gan y Rheoliadau yn ymwneud â'r hawliau hynny neu'n ymyrryd arnynt, gan fod yr ymyrraeth yn anelu at y nod dilys o ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad a

berir gan yr achosion cynyddol o'r coronafeirws a'i ledaeniad yn yr ardaloedd hyn ac yn ehangach a'i bod yn gymesur i'r nod hwnnw. Mae'r gofynion i beidio â gadael yr ardaloedd neu fynd iddynt yn ddarostyngedig i esgus rhesymol gan berson i wneud hynny, sy'n cynnwys gallu defnyddio gwasanaethau hanfodol a gwasanaethau cyhoeddus a darparu gofal i bobl sy'n agored i niwed."

Mae'r Pwyllgor yn nodi hefyd, rhaid i Weinidogion Cymru, erbyn 1 Hydref, adolygu'r angen am y cyfyngiadau a'r gofynion a osodir gan y Rheoliadau, a'u cymesuredd o ran yr hyn y maent yn ceisio ei gyflawni mewn perthynas â'r 13 ward etholiadol yn ardal Llanelli yn Sir Gaerfyrddin, a'u hadolygu o leiaf unwaith bob saith diwrnod ar ôl y dyddiad hwnnw.

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Memorandwm Esboniadol yn nodi ni chynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus nac asesiad effaith rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd bygythiad difrifol ac uniongyrchol y coronafeirws a'r angen am ymateb brys o ran iechyd y cyhoedd. Yn ôl y Memorandwm Esboniadol mae hyn am y rhesymau a ganlyn:

- mae Llywodraeth Cymru wedi parhau i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i unigolion a busnesau drwy gydol y newidiadau i'r Rheoliadau;
- rhoddodd y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol wybod i'r cyhoedd, mewn cynhadledd i'r wasg ar 25 Medi 2020, o'r bwriad i osod cyfyngiadau a gofynion ar yr 13 ward etholiadol yn ardal Llanelli yn Sir Gaerfyrddin; a
- mae'r newidiadau i'r Prif Reoliadau wedi cael cyhoeddusrwydd eang gan y cyfryngau.

Y goblygiadau yn sgîl ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Dim.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Nid oes angen ymateb gan Lywodraeth Cymru.

Cynghorwyr Cyfreithiol

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

30 Medi 2020

Rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru, a osodwyd gerbron Senedd Cymru o dan adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22), i'w cymeradwyo drwy benderfyniad gan Senedd Cymru o fewn wyth niwrnod ar hugain gan ddechrau â'r diwrnod y gwneir yr offeryn, yn ddarostyngedig i'w estyn dros gyfnodau o ddiddymu neu doriad am fwy na phedwar diwrnod.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 1040 (Cy. 230)

**IECHYD Y CYHOEDD,
CYMRU**

**Rheoliadau Diogelu Iechyd
(Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif
2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 13)
(Llanelli etc.) 2020**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae Rhan 2A o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 yn galluogi Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, i wneud darpariaeth at ddiben atal, diogelu rhag, rheoli neu ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i fynychder neu ledaeniad haint neu halogiad yng Nghymru.

Mae'r Rheoliadau hyn wedi eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) yng Nghymru.

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 (y "prif Reoliadau"). Mae'r diwygiadau—

- (a) yn dynodi 13 o wardiau etholiadol (y cyfeirir atynt mewn deddfwriaeth fel adrannau etholiadol) yn ardal Llanelli yn ardal diogelu iechyd leol sy'n ddarostyngedig i gyfyngiadau a gofynion penodol;
- (b) yn darparu, at ddibenion penodol (oriau agor a'r gofyniad i gwsmeriaid eistedd), fod

mangre agored nad yw wedi ei thrwyddedu i werthu neu gyflenwi alcohol, ond sy'n caniatáu i bobl yfed eu halcohol eu hunain yn y fangre, i fod yn ddarostyngedig i'r un gofynion â mangre sydd wedi ei hawdurdodi ar gyfer gwerthu neu gyflenwi alcohol.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, ni luniwyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn.

Rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru, a osodwyd gerbron Senedd Cymru o dan adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22), i'w cymeradwyo drwy benderfyniad gan Senedd Cymru o fewn wyth niwrnod ar hugain gan ddechrau â'r diwrnod y gwneir yr offeryn, yn ddarostyngedig i'w estyn dros gyfnodau o ddiddymu neu doriad am fwy na phedwar diwrnod.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 1040 (Cy. 230)

**IECHYD Y CYHOEDD,
CYMRU**

**Rheoliadau Diogelu Iechyd
(Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif
2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 13)
(Llanelli etc.) 2020**

Gwnaed am 1.31 p.m. ar 25 Medi 2020

*Gosodwyd gerbron Senedd
Cymru am 5.30 p.m. ar 25 Medi 2020*

Yn dod i rym am 6.00 p.m. ar 26 Medi 2020

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn drwy arfer y pwerau a roddir gan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984(1).

Mae'r Rheoliadau hyn wedi eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) yng Nghymru.

Mae Gweinidogion Cymru yn ystyried bod y diwygiadau a wneir gan y Rheoliadau hyn yn gymesur

---

(1) 1984 p. 22. Mewnosodwyd adrannau 45C, 45F a 45P gan adran 129 o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 (p. 14). Mae'r swyddogaethau o dan yr adrannau hyn wedi eu rhoi i "the appropriate Minister" ("y Gweinidog priodol"). O dan adran 45T(6) o Ddeddf 1984, y Gweinidog priodol, o ran Cymru, yw Gweinidogion Cymru.

â'r hyn y maent yn ceisio ei gyflawni, sef ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad hwnnw.

Yn unol ag adran 45R o'r Ddeddf honno, oherwydd brys, mae Gweinidogion Cymru o'r farn ei bod yn angenrheidiol gwneud yr offeryn hwn heb fod drafft wedi ei osod gerbron Senedd Cymru ac wedi ei gymeradwyo ganddi drwy benderfyniad.

Enwi a dod i rym

1. Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 13) (Llanelli etc.) 2020 a deuant i rym am 6.00 p.m. ar 26 Medi 2020.

Diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020

2.—(1) Mae Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020(1) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn rheoliad 12(6), yn lle "rheoliad 12ZA" rhodder "rheoliadau 12ZA a 12ZB".

(3) Ar ôl rheoliad 12ZA mewnosoder—

"Cymhwyso cyfyngiadau penodol i fangreodd "dod â'ch diod eich hun"

12ZB. Mae rheoliadau 12(2B) i (2E) a 12ZA(2) i (4) yn gymwys i fangre agored nad yw wedi ei hawdurdodi ar gyfer gwerthu neu gyflenwi alcohol i'w yfed yn y fangre, ond sy'n caniatáu i gwsmeriaid yfed eu halcohol eu hunain yn y fangre, fel y maent yn gymwys i fangre agored sydd wedi ei hawdurdodi ar gyfer gwerthu neu gyflenwi alcohol i'w yfed yn y fangre."

(4) Yn Atodlen 4A, ym mharagraff 1, ar ôl paragraff (f) mewnosoder—

"(g) yr ardal sy'n cynnwys yr adrannau etholiadol(2) a ganlyn yn Sir Gaerfyrddin—

(i) Bigyn;

(ii) Bynea;

(iii) Dafen;

---

(1) O.S. 2020/725 (Cy. 162), fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2020/752 (Cy. 169), O.S. 2020/803 (Cy. 176), O.S. 2020/820 (Cy. 180), O.S. 2020/843 (Cy. 186), O.S. 2020/867 (Cy. 189), O.S. 2020/884 (Cy. 195), O.S. 2020/912 (Cy. 204), O.S. 2020/961 (Cy. 215), O.S. 2020/985 (Cy. 222), O.S. 2020/1007 (Cy. 224), O.S. 2020/1011 (Cy. 225), O.S. 2020/1022 (Cy. 227) ac O.S. 2020/1035 (Cy. 229).

(2) Pennwyd eu henwau a'u hardaloedd (ymhlith ardaloedd etholiadol eraill) gan Orchymyn Sir Gaerfyrddin (Trefniadau Etholiadol) 1998 (O.S. 1998/3136).

- (iv) Elli;
- (v) Felin-foel;
- (vi) Glan-y-môr;
- (vii) Yr Hendy;
- (viii) Hengoed;
- (ix) Llangennech;
- (x) Lliedi;
- (xi) Llwynhendy;
- (xii) Tyisha;
- (xiii) Swiss Valley.”

Mark Drakeford

Y Prif Weinidog, un o Weinidogion Cymru

Am 1.31 p.m. ar 25 Medi 2020

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 13) (Llanelli etc.) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 13) (Llanelli etc.) 2020

Mark Drakeford
Y Prif Weinidog

25 Medi 2020

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 ("y prif Reoliadau").

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan y weithdrefn frys y darperir ar ei chyfer yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22) ("Deddf 1984"). Caiff y Rheoliadau eu gwneud heb fod drafft wedi'i osod gerbron y Senedd a'i gymeradwyo ganddi. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn, oherwydd brys, ei bod yn angenrheidiol gwneud y Rheoliadau heb i ddrafft gael ei osod a'i gymeradwyo fel y gellir gweithredu mesurau iechyd y cyhoedd er mwyn ymateb yn gyflym i'r bygythiad a berir i iechyd pobl gan y coronafeirws. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y cyfyngiadau sy'n cael eu gorfodi yn awr mewn perthynas â 13 ward etholiadol yn ardal Llanelli, a gwneud darpariaeth mewn perthynas ag eiddo sy'n caniatáu 'dod â'ch rhai eich hun' yn angenrheidiol ac yn gymesur fel ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad presennol a achosir gan y coronafeirws.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Er bod y Rheoliadau yn cyffwrdd â hawliau unigol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a Siarter Hawliau Sylfaenol Ewrop, mae'r Llywodraeth yn credu bod modd eu cyfiawnhau er mwyn atal lledaeniad clefydau heintus a/neu y caniateir yr ymyrraeth gan fod nod dilys i'r ymyrraeth honno, sef diogelu iechyd y cyhoedd. Mae'r Llywodraeth hefyd yn credu bod y Rheoliadau yn gymesur.

Mae pob un o'r rhain yn hawliau amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau os yw hynny'n angenrheidiol mewn cymdeithas ddemocrataidd er budd diogelwch y cyhoedd neu er mwyn diogelu iechyd. Rhaid i bob cyfyngiad a gofyniad o'r fath gael eu cyfiawnhau ar y sail bod iddynt nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur. Mae parhau i addasu'r gofynion a wnaed gan y Rheoliadau gwreiddiol drwy'r Rheoliadau hyn yn ymateb cymesur. Mae'r darpariaethau hyn yn cydbwyso'r angen i gynnal ymateb priodol i'r bygythiad a achosir gan y coronafeirws â'r angen i gynnal hawliau unigolion a busnesau, mewn modd sy'n dal i fod yn gymesur â'r angen i atal cyfradd drosglwyddo'r coronafeirws rhag cynyddu, gan ystyried y dystiolaeth wyddonol.

Mae'r Rheoliadau'n gosod cyfyngiadau a gofynion mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol unigol, a fydd yn awr at ddibenion y prif Reoliadau hefyd yn cynnwys 13 ward etholiadol yn ardal Llanelli. Yn benodol, mae'r cyfyngiadau a'r gofynion hyn yn gwahardd gadael yr ardaloedd neu aros i ffwrdd oddi wrthynt neu fynd iddynt heb esgus rhesymol; yn darparu nad oes unrhyw aelwyd o fewn yr ardaloedd yn cael ei thrin fel rhan o aelwyd estynedig ac yn gwahardd aelwydydd o'r

fath rhag ffurfio aelwydydd estynedig; ac yn ei gwneud yn ofynnol i fangreoedd trwyddedig gau erbyn 11pm bob dydd. Bydd, neu gall, y cyfyngiadau a'r gofynion hyn gyffwrdd â hawliau o dan Erthygl 8 (yr hawl i barch am y teulu a bywyd preifat); Erthygl 9 (rhyddid crefydd, cydwybod a chred); Erthygl 11 (rhyddid gwybodaeth); Erthygl 14 (gwahardd gwahaniaethu) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (Diogelu Eiddo). Mae Gweinidogion Cymru o'r farn y gellir cyfiawnhau'r ymyrraeth, i'r graddau bod y cyfyngiadau a'r gofynion a orfodir gan y Rheoliadau yn ymwneud â'r hawliau hynny neu'n ymyrryd arnynt, gan fod yr ymyrraeth yn anelu at y nod dilys o ddarparu ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad a berir gan yr achosion cynyddol o'r coronafeirws a'i ledaeniad yn yr ardaloedd hyn ac yn ehangach a'i bod yn gymesur i'r nod hwnnw. Mae'r gofynion i beidio â gadael yr ardaloedd neu fynd iddynt yn ddarostyngedig i esgus rhesymol gan berson i wneud hynny, sy'n cynnwys gallu defnyddio gwasanaethau hanfodol a gwasanaethau cyhoeddus a darparu gofal i bobl sy'n agored i niwed. At hynny, rhaid i Weinidogion Cymru, erbyn 1 Hydref, adolygu'r angen am y cyfyngiadau a'r gofynion a osodir gan y Rheoliadau a'u cymesuredd o ran yr hyn y maent yn ceisio ei gyflawni mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol, a gwneud hynny o leiaf unwaith bob saith diwrnod ar ôl y dyddiad hwnnw.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Gwneir y Rheoliadau o dan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf 1984.

Mae rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn ar gael yn y Memorandwm Esboniadol i'r prif Reoliadau.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Cafodd y prif Reoliadau eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd o ganlyniad i fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2).

Cafodd y prif Reoliadau eu diwygio¹ gydag effaith o 8 Medi 2020 i gyflwyno cyfyngiadau mewn perthynas ag 'ardal diogelu iechyd leol', Ar hyn o bryd, mae chwe ardal diogelu iechyd leol², a'r Rheoliadau hyn yn ymestyn bellach y cyfyngiadau i ardal diogelu iechyd leol arall sy'n cynnwys 13 ward etholiadol yn ardal Llanelli yn Sir Gaerfyrddin³. Effaith hyn mewn perthynas â'r ardaloedd newydd hyn yw:

- darparu na chaiff unrhyw aelwyd o fewn yr ardal ei thrin fel pe bai'n rhan o aelwyd estynedig a gwaherddir aelwyd o'r fath rhag ffurfio aelwyd estynedig;

¹ Gweler Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 8) (Caerffili) 2020 OS 2020/961 (Cy. 215)

² sef Cynghorau Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent, Pen-y-bont ar Ogwr, Caerphilly Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, Rhondda Cynon Taf a Bwrdeistref Dinas a Sir Casnewydd

³ Fel y nodir ym mharagraff 1(g) o Atodlen 4A i'r prif Reoliadau, y rhain yw: Bigyn; Bynea; Dafen; Elli; Felinfoel; Glanymor; Hendy; Hengoed; Llangennech; Lliedi; Llwynhendy; Tyisha; a Chwm y Swistir.

- gwahardd personau sy'n byw yn yr ardal honno rhag gadael yr ardal neu aros i ffwrdd oddi wrthi heb esgus rhesymol;
- ei gwneud yn ofynnol i drigolion yr ardal weithio gartref, oni bai nad yw'n rhesymol ymarferol iddynt wneud hynny;
- gwahardd pobl o'r tu allan o'r ardal rhag mynd yno heb esgus rhesymol. Nid yw mynd i'r ardal ar gyfer gwaith yn esgus rhesymol, os yw'n rhesymol ymarferol i'r gwaith hwnnw gael ei wneud y tu allan i'r ardal.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn diwygio rheoliad 12 o'r prif Reoliadau, y rhwymedigaeth i gymryd pob cam rhesymol i leihau'r risg o ddod i gysylltiad â chlefyd coronaidd y galon neu ledaeniad y clefyd. O 24 Medi⁴, gwaherddir pob safle trwyddedig rhag gwerthu alcohol ar ôl 10.00 p.m. a rhaid iddo gau erbyn 10.20 p.m fan hwyrach. Mae'r darpariaethau hyn bellach yn cael eu hymestyn er mwyn cynnwys safleoedd sydd, er nad ydynt wedi'u trwyddedu, yn caniatáu i gwsmeriaid 'ddod â'ch alcohol eich hun'. Mae hyn yn golygu bod yn rhaid i gwsmeriaid archebu o'r bwyd a'r ddiod a'u bwyta tra byddant yn eistedd (ac eithrio yn y bar). Rhaid i'r safle hefyd gau erbyn 10.20 p.m. ac ni chaiff ailagor cyn 6.00 a.m.

Daw'r Rheoliadau i rym am 6.00 p.m. ar 26 Medi 2020. Rhaid adolygu'r cyfyngiadau a'r gofynion a gyflwynir gan y diwygiadau hyn mewn perthynas ag ardaloedd diogelu iechyd lleol ar 1 Hydref neu cyn y dyddiad hwnnw, ac o leiaf unwaith bob saith diwrnod ar ôl y dyddiad hwnnw.

Mae'n hollbwysig cymryd pob mesur rhesymol i gyfyngu ar drosglwyddo'r coronafeirws. Cafodd y coronafeirws ei ddatgan yn Argyfwng Iechyd y Cyhoedd o Bryder Rhyngwladol ar 30 Ionawr 2020 gan Sefydliad Iechyd y Byd, a chymerir camau ledled y byd i gyfyngu ar ei drosglwyddo. Asesiad Prif Swyddog Meddygol Cymru, ar y cyd â'r Prif Swyddogion Meddygol eraill ar draws y DU, o hyd yw bod y risgiau i iechyd y cyhoedd sy'n deillio o'r coronafeirws yn uchel.

Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod cyflwyno'r gofynion a'r cyfyngiadau hyn drwy wneud y diwygiadau i'r prif Reoliadau yn gymesur â'r hyn y mae'r prif Reoliadau'n ceisio ei gyflawni, sef ymateb i fygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

5. Ymgynghori

O ystyried y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n codi o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd y cyhoedd brys, ni fu ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

⁴ Gwelir yr Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 12) 2020 (SI 2020/1035 (W.229)).

Yn ehangach, cafodd unigolion a busnesau wybod am y cyfyngiadau drwy ddarllediadau gwybodaeth i'r cyhoedd parhaus ledled y DU, gan gynnwys gan Brif Swyddog Meddygol Cymru a minnau. Wrth wneud y Rheoliadau heddiw fe fu trafodaethau rheolaidd ag Iechyd Cyhoeddus Cymru ac â'r awdurdod lleol a chyrrff y GIG ar gyfer yr ardal Llanelli yn ogystal â thrafodaethau parhaus gyda'r Timau Rheoli Digwyddiadau yn yr ardaloedd diogelu iechyd lleol presennol. Bu'r dystiolaeth a'r cyngor a ddarparwyd ganddynt yn allweddol wrth bennu graddau'r ardal diogelu iechyd leol newydd

Ynghyd â Gweinidogion eraill a Llywodraeth Cymru, rwyf wedi parhau i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i unigolion a busnesau gydol y newidiadau dilynol i'r Rheoliadau. Fe wnaeth y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol esbonio mewn cynhadledd i'r wasg yn gynharach heddiw fod bwriad i osod y cyfyngiadau a'r gofynion a gyflawnir drwy'r Rheoliadau hyn; mae'r newidiadau arfaethedig wedi cael cyhoedduswydd eang gan y cyfryngau.

6. Asesiad effaith rheoleiddiol ac asesiadau eraill

Ni luniwyd asesiad effaith rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd yr angen i'w rhoi ar waith ar fyrder fel rhan o'r ymateb parhaus i fygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

Elin Jones AS
Llywydd
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

25 Medi 2020

Annwyl Elin

Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 13) (Llanelli etc.) 2020

Heddiw, rwyf wedi gwneud Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 13) (Llanelli etc.) 2020 o dan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984. Daw'r Rheoliadau hyn i rym am 6.00 pm yfory. Rwy'n amgáu copi o'r offeryn statudol ac yr wyf yn bwriadu gosod yr offeryn a'r memorandwm esboniadol cysylltiedig pan fydd yr offeryn statudol wedi'i gofrestru.

Yn unol â'r weithdrefn frys a nodwyd yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984, mae'n rhaid i'r Senedd gymeradwyo'r offeryn hwn erbyn 22 Hydref 2020 er mwyn iddo barhau i fod mewn grym. Yn yr amgylchiadau hyn, rwy'n deall bod rheol sefydlog 21.4A yn berthnasol ac y caiff y Pwyllgor Busnes sefydlu a chyhoeddi amserlen i'r pwyllgor neu'r pwyllgorau perthnasol adrodd arno. Rwy'n bwriadu trefnu i'r Rheoliadau hyn gael eu trafod yn y Cyfarfod Llawn ar 6 Hydref 2020.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, Mick Antoniw AS fel Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, Sian Wilkins, Pennaeth Gwasanaethau'r Siambr a'r Pwyllgorau, a Julian Luke, Pennaeth Gwasanaeth y Pwyllgorau Polisi a Deddfwriaeth.

Yn gywir

MARK DRAKEFORD

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
YP.PrifWeinidog@llyw.cymru • ps.firstminister@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: MA/LG/3171/20

Mick Antoniw MS
Legislation, Justice and Constitution Committee
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1SN
Mick.Antoniw@senedd.wales

28 September 2020

Dear Mick,

Welsh Government's Supplementary LCM (Memorandum No 4) on the Agriculture Bill

Thank you and members of the Legislation, Justice and Constitution Committee for your scrutiny of the amendments made to provisions relating to Wales in the Agriculture Bill during the House of Lords' amending stages. I committed to write to the Committees and Members of the Senedd should there be any further amendments requiring the legislative consent of the Senedd prior to the plenary debate.

Introduced in the House of Commons, the Agriculture Bill completed Report Stage in the House of Lords on 22 September. We expect the Bill to receive Royal Assent by the end of October.

I can inform the Committee three further government amendments were made to the Bill. Under Standing Order 29.1(i) and 29.2(iii), the Welsh Government is required to lay a LCM in the Senedd normally no later than 2 weeks after those amendments are tabled or agreed, but due to the advanced stage of the Bill and therefore the lack of time available for normal Senedd scrutiny, I am writing to outline the amendments made. Full details can be found in Supplementary Legislative Consent Memorandum no.4.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Amendment to Schedule 5 (and related provision) with regard to references to retained direct EU legislation

After the amendment was made to paragraph 5, Welsh Government Legal Services identified another potential issue with the provision, arising from the different possible interpretations of Article 138 of the Withdrawal Agreement and its implications on EU legislation relating to rural development, and the Common Agricultural Policy more generally.

Amendments have been tabled in relation to RDP, Common Market Organisation and Apiculture which confirm the specified legislation does become retained EU law on IP completion day, and ensure the powers given to the Welsh Ministers in Schedule 5 are operable;

A narrow financial assistance power has been included which allows the Welsh Ministers to pay those people who have ongoing agreements under the current RDP scheme after the EU funding has been exhausted. This power is designed to allow the Welsh Ministers to continue to fulfil their contractual obligations if Technical Measures cannot be agreed with the EU pursuant to Article 138(5) of the Withdrawal Agreement to bring the programme to an end. It is limited in scope, and can only be used to give financial assistance to those who have ongoing, existing agreements/contracts;

A regulation-making power to amend retained EU legislation in relation to Apiculture has been included. This ensures in the future, the retained EU apiculture framework could be amended to implement a new scheme. A technical amendment will be tabled at Third Reading on October 1 to confirm this regulation-making power is subject to the negative procedure;

These are now Clauses 17 (continuing EU programmes: power to provide financial assistance), Clause 18 (retained direct EU legislation), Clause 55 (interpretation), Clause 59 (financial provision), Clause 60 (extent) and Schedule 5 – Paragraph 4.

Food Security

Clause 19 (Duty to report to Parliament on UK food security) places a duty on the Secretary of State to report to Parliament on data relevant to UK food security. During scrutiny, Committees raised concern around the reporting frequency on food security, I accepted more frequent reporting may be necessary given the potential pace of development in this area. This clause was also subject to much debate during the House of Lords passage.

A UK Government amendment has been made to increase the reporting frequency of the Secretary of State from every 5 years to every 3 years with a requirement to lay the first report under clause 19 on or before the “relevant day” as defined in the Bill.

Power to make consequential and transitional provision

Clause 50 (power to make consequential etc. provision) provided for a general and broad power by regulations to make supplementary, incidental or consequential provision in connection with any provision of the Bill (including powers to modify primary legislation, retained direct EU legislation or subordinate legislation).

The clause is amended to create two new provisions. One (Clause 57) deals with supplementary, incidental or consequential provision (and comprises what was section 50(1) to (4), as amended at House of Lords Report stage), the other (Clause 58) deals with transitional etc., provision (and comprises what was section 50(5) and (6), as amended at House of Lords Report stage).

In summary, officials requested these amendments be made at Report stage so the Welsh Ministers, and not the Secretary of State, may exercise the powers to make consequential

and transitional provision under what was clause 50(1) and 50(5) in relation to certain additional provisions, as requested (as well as the provisions previously covered).

The Secretary of State may not make consequential or transitional provision which could be made by the Welsh Ministers in respect of those provisions, with one exception. The Secretary of State may make consequential provision in respect to sections 36 and 37 (organic products), if the Secretary of State has first consulted the Welsh Ministers. This means the Welsh Ministers and the Secretary of State have concurrent powers to make consequential provision so far as relating to Wales in respect of sections 36 and 37. Further detailed briefing on these amendments will follow.

Non-Government Amendments made at House of Lords Report Stage

There have been further amendments I have noted for the Committee below which we are currently analysing. I am recommending consent on the basis if these new amendments remain in the Bill, and if they affect my consent recommendation, I will table a further debate.

These non-government amendments were included in the Bill during House of Lords Report Stage and include the following:

- Clause 20 – National Food Strategy;
- Clause 38 – Application of pesticides: limitations on use to protect human health;
- Clause 47 – Requirement for agricultural and food imports to meet domestic standards;
- Clause 48 – Contribution of agriculture and associated land use to climate change targets;
- Clause 49 – Trade and Agriculture Commission.

I would like to reiterate the importance of this Bill as a vehicle to deliver stability and continuity to Welsh agriculture while we continue to develop the groundwork for our own Agriculture (Wales) Bill, to be introduced in the next Senedd term as I set out in my oral statement on 8 July.

Regards

Lesley Griffiths AS/MS

Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Elin Jones AS
Y Llywydd a Chadeirydd y Pwyllgor Busnes
Llywydd@senedd.cymru

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

28 Medi 2020

Annwyl Elin

Rwy'n ysgrifennu ymhellach at fy llythyr dyddiedig 4 Mehefin 2020, a oedd yn gofyn i'r Pwyllgor Busnes gychwyn gwaith i weithredu'r darpariaethau yn adran 28 o Ddeddf Senedd ac Etholiadau (Cymru) 2020 ac Atodlen 2 iddi sy'n ymwneud ag ariannu ac atebolrwydd y Comisiwn Etholiadol.

Nodais y byddai Llywodraeth Cymru yn cyflwyno Gorchymyn i ddod â'r darpariaethau hynny i rym, yn amodol ar gwblhau'r newidiadau angenrheidiol i'r Rheolau Sefydlog, sefydlu Pwyllgor y Llywydd, a negodi cytundeb ariannu rhyng-sefydliadol.

Gan fod cynnydd digonol wedi'i wneud o ran y gwaith hwnnw, credaf fod yr amodau a nodais yn cael eu bodloni. Felly, mae'n bleser gennyf gadarnhau y byddaf yn dod â'r darpariaethau perthnasol i rym ar 1 Hydref.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeiryddion y Pwyllgorau Cyllid a Deddfwriaeth, Cyfiawnder a Cyfansoddiad, at Archwilydd Cyffredinol Cymru ac at Bennaeth y Comisiwn Etholiadol yng Nghymru.

Yn gywir

MARK DRAKEFORD

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
YP.PrifWeinidog@llyw.cymru • ps.firstminister@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: LG/3222/20

Mick Antoniw AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

SeneddLJC@senedd.wales

1 Hydref 2020

Annwyl Mick

Rwy'n dymuno darparu diweddaraf am Fil Pysgodfeydd y DU cyn cynnal y ddadl am y Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol arfaethedig, sydd wedi cael ei had-drefnu ar gyfer 6 Hydref. Diolch am eich adroddiad, a gyhoeddwyd ar 24 Medi, ar y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm Rhif 2). Rwyf wedi ymateb i'ch argymhellion yn y llythyr hwn, sy'n bodloni **Argymhelliad 1** yn eich adroddiad.

Cam Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin

Gosodwyd Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm Rhif 3) ar 16 Medi mewn perthynas â gwelliannau a gyflwynwyd yng nghanam Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin. Heddiw rwyf wedi gosod Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol terfynol (Memorandwm Rhif 4), cyn y ddadl ar y Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol, sy'n nodi'r gwelliannau hynny y cytunwyd arnynt yn ystod cam Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin nad oeddent wedi'u cynnwys yn y Memorandwm a osodwyd ar 16 Medi, ac sy'n egluro rhai diwygiadau a wnaed yn flaenorol (Ymatebwyd i **Argymhelliad 8** yn eich adroddiad drwy Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Rhif 4). Mae fersiwn newydd o'r Bil wedi'i gyhoeddi ac rwyf wedi darparu'r ddolen yma:

<https://publications.parliament.uk/pa/bills/cbill/58-01/0181/200181.pdf>

Mae'r cyfeiriadau yn y llythyr hwn at rifau cymalau/atodlenni yn ymwneud â fersiwn newydd y Bil.

Cam Adroddiad Tŷ'r Cyffredin

Rhoddodd fy swyddogion fewnbwn yn ystod y camau cynharaf y Bil er mwyn gallu cynnwys yr holl welliannau a oedd yn ymwneud â chymhwysedd deddfwriaethol y Senedd yn ystod cam Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin. Fodd bynnag, o ganlyniad i oedi gan Llywodraeth y DU, ceisir rhai diwygiadau pellach yn ystod cam Adroddiad Tŷ'r Cyffredin.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 128
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Er mwyn cefnogi'r Senedd i ystyried y Memorandwm, rwyf wedi nodi yma fanylion gwelliannau pellach:

Deddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019 – ceisir gwelliannau i gymhwysu Deddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019 i is-ddeddfwriaeth a wneir o dan y Bil ac a fydd yn gymwys mewn perthynas â pharth Cymru. Mae'r gwelliannau hyn yn ganlyniadol i gymal 43 o'r Bil Pysgodfeydd sy'n ymestyn cymhwysedd y Senedd i barth Cymru mewn perthynas â physgota, pysgodfeydd ac iechyd pysgod.

Pŵer Trefniadau Asiantaeth – ceisir diwygiadau i roi pwerau i'r pedair gweinyddiaeth pysgodfeydd allu ymrwmo i drefniadau asiantaeth. Ar hyn o bryd mae gennym bŵer o dan adran 83 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i wneud y math hwn o drefniant gyda chyrff cyhoeddus yng Nghymru a Lloegr. Rydym wedi ceisio'r un math o bŵer mewn perthynas â swyddogaethau physgota, pysgodfeydd ac iechyd pysgod dim ond er mwyn galluogi pedair gweinyddiaeth y DU i sefydlu trefniadau cydweithio defnyddiol a fyddai'n galluogi cydweithredu ac arfer swyddogaethau'n effeithlon er mwyn cyflawni canlyniadau cadarn ac effeithiol o ran rheoli pysgodfeydd.

Atodlen 3 – Trwyddedau Pysgota Môr: Darpariaeth bellach ac Atodlen 8 – Pwerau i wneud darpariaeth bellach: awdurdodau datganoledig – rydym yn parhau i geisio gwella rhai agweddau ar gwmpas a gweithrediad pwerau Gweinidogion Cymru a'u perthynas â phwerau cyfatebol yr Ysgrifennydd Gwladol.

Atodlen 10 – Diwygiadau i Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009

- mae angen diwygiad bach i'w gwneud yn drosedd mynd yn groes i orchymyn o dan 134B o Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009 (MCAA) (fel y'i diwygiwyd gan y Bil Pysgodfeydd). Hepgorwyd hyn yn anfwriadol.
- ceisir diwygiad i ddileu is-adran (2) o adran 189 o'r MCAA. O dan adran 189 caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn wneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru, i reoli'r defnydd o bysgodfeydd môr. Ar hyn o bryd, mae is-adran (2) yn cyfyngu ar argaeledd y pŵer hwnnw, fel na chaiff Gweinidogion Cymru ond ei ddefnyddio os na ellir nodi pŵer cyfreithiol arall. Mae'r cyfyngiad hwn yn ddiangen ac yr wyf yn gofyn am gael ei ddileu.
- Ceisir diwygiad i ofynion yr ymgynghoriad sy'n berthnasol i bwerau Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion o dan adran 134A a 134B

Byddaf yn hysbysu'r Pwyllgorau ac Aelodau'r Senedd am unrhyw newidiadau a wnaed yn ystod cam Adroddiad Tŷ'r Cyffredin, sy'n effeithio ar gymhwysedd deddfwriaethol y Senedd, yn dilyn y ddadl ar y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol.

Cymal 23 (24 gynt) – penderfynu ar gyfleoedd pysgota

O ran cymal 23 o'r Bil, ac **Argymhelliad 2** yn eich adroddiad, ysgrifennais at y Pwyllgor Newid yn yr Hinsawdd, yr Amgylchedd a Materion Gwledig a'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, ar 3 Medi, a dywedais fy mod wedi ysgrifennu at Lywodraeth y DU i ofyn am gytundeb ar y materion allweddol y mae angen sicrwydd arnaf er mwyn argymhell bod y Senedd i roi cydsyniad i'r Bil. Rwyf wedi cael ymateb gan DEFRA ac wedi atodi'r llythyrau a gyfnewidiwyd yn Atodiadau 1 a 2.

Rwy'n cydnabod y pryderon a godwyd gan y Pwyllgorau wrth iddynt graffu ac rydym yn parhau i bwysu am brysuro'r gwaith ar Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth y Fframwaith Pysgodfeydd. Fy mwriad oedd i'r Pwyllgorau gael y cyfle i adolygu'r Memorandwm hwn cyn ceisio cydsyniad y Senedd, ond o ystyried ei natur eang, ei ddibyniaeth ar y Datganiad Pysgodfeydd ar y Cyd, ac amseriad y Bil sy'n mynd drwy Senedd y DU, nid yw hyn yn bosibl bellach.

Gallaf sicrhau'r Pwyllgorau ac Aelodau'r Senedd fy mod yn hyderus bod yr ymrwymiadau a wnaed gan Lywodraeth y DU, gan gynnwys y rheini yn y llythyrau a gyfnewidiwyd ac sy'n atodedig, yn parhau i roi'r sicrwydd sydd ei angen i ddatrys y pryderon hyn yn llawn ac rwy'n ceisio cydsyniad y Senedd ar sail hyn. Byddwn yn parhau i weithio gyda Llywodraeth y DU i gwblhau'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth, o fewn y paramedrau a nodir yn y llythyrau.

Darpariaethau Machlud

Hoffwn hefyd fynd i'r afael â pwynt a godwyd gan y Pwyllgorau yn eu gwaith craffu ynghylch darpariaethau machlud ac **Argymhelliad 3** yn eich adroddiad. Fy safbwynt i o hyd, yw nad ydym o blaid cynnwys darpariaethau machlud yn y Bil hwn, am resymau yr wyf eisoes wedi'u nodi yn fy ymatebion i'r Pwyllgorau. Fodd bynnag, o ystyried cryfder y teimlad yn hyn o beth a chydabod y pryderon a godwyd, byddaf yn ymrwmo i gyflwyno adroddiad bob dwy flynedd i'r Senedd ar weithredu'r darpariaethau yn y Bil sy'n ymwneud â Chymru yn unig, hyd nes y cyflwynir Bil Pysgodfeydd Cymru.

Atodlen 3

Mae **Argymhelliad 4** yn eich adroddiad yn gofyn i'r Bil gael ei ddiwygio i ddileu'r cyfeiriad at 'or expedient' o baragraffau 1, 2 a 5 o Atodlen 3, ac yn **Argymhelliad 5** rydych yn gofyn imi egluro o dan ba amgylchiadau y byddai Gweinidogion Cymru yn ei hystyried yn hwylus arfer y pwerau yn Atodlen 3 fel awdurdod trwyddedu pysgota môr.

Nid oes gennym unrhyw gynlluniau i ddefnyddio'r pwerau hyn ar hyn o bryd, ond hoffwn nodi ei bod yn bosibl y bydd y pwerau trwyddedu hyn yn rhan o'r llyfr statud am flynyddoedd lawer, efallai degawdau. O'r herwydd, mae angen y pŵer hwn arnom, ac i'r un graddau y bydd gan awdurdodau trwyddedu pysgota môr eraill y DU, i atodi amodau i drwyddedau sydd i'w gweld yn angenrheidiol neu'n hwylus, i ymateb i unrhyw anghenion wrth iddynt newid i sicrhau bod trefniadau trwyddedu pysgodfeydd yn gyfredol ac yn addas at y diben. Bydd rheoliadau a wneir o dan y pŵer hwn yn destun proses graffu'r Senedd.

Atodlen 11 – Deddfwriaeth yr UE a ddargedwir: mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol

Mae **Argymhelliad 6** yn eich adroddiad yn gofyn imi ysgrifennu at y Pwyllgor ac egluro a yw Gweinidogion Cymru wedi colli swyddogaethau o ganlyniad i ddiwygiadau blaenorol a wnaed, neu o ganlyniad i ddiwygiadau i'r canlynol sydd bellach yn cael eu cynnig yn y Bil:

- Y Rheoliad Pysgodfeydd Cyffredin (EU) 1380/2013);
- Cynllun Amlflwydd Môr y Gogledd (Rheoliad (EU) 2018/973);
- Cynllun Amlflwydd y Dyfroedd Gorllewinol (Rheoliad (EU) 2019/472),

Yn **Argymhelliad 7** rydych yn gofyn, os yw Gweinidogion Cymru wedi colli pwerau, imi ysgrifennu at y Pwyllgor ac egluro sut bydd y swyddogaethau hyn yn cael eu hadfer.

Nid yw Gweinidogion Cymru wedi colli unrhyw swyddogaethau. Yn flaenorol roedd y swyddogaethau rydych yn cyfeirio atynt yn swyddogaethau'r Comisiwn Ewropeaidd, ac ar ddiwrnod olaf y cyfnod gweithredu byddant yn trosglwyddo i'r Ysgrifennydd Gwladol, gan fod y bwnc y maent yn ymwneud â nhw wedi'i gadw. Rhoddir swyddogaethau o dan y darpariaethau hyn, sy'n rhan o gyfraith yr UE a ddargedwir, i'r Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer y DU gyfan. Felly, mae Cymru yn yr un sefyllfa o ran y ddarpariaeth hon â'r gweinyddiaethau datganoledig eraill. Cyfeiriaf at Atodiad 1 i'm llythyr ar y Pwyllgor dyddiedig 3 Medi 2020 sy'n cynnwys trafodaeth fwy cynhwysfawr am y swyddogaethau.

Cydsyniad

Rwy'n ddiolchgar i Aelodau y Pwyllgorau Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad am graffu ar y Bil ac am nodi y byddai yn argymhell rhoi cydsyniad, yn amodol ar eglurder a sicrwydd. Gobeithio fy mod wedi'u darparu. Gallaf gadarnhau fy mod heddiw wedi cyflwyno cynnig cydsynio yn argymhell bod y Senedd yn rhoi ei chydsyniad i Fil Pysgodfeydd y DU.

Rwyf wedi ysgrifennu llythyr tebyg at Mike Hedges AS, Cadeirydd y Pwyllgor Newid yn yr Hinsawdd, yr Amgylchedd a Materion Gwledig ac wedi anfon copi at holl Aelodau Senedd Cymru.

Cofion

A handwritten signature in cursive script that reads "Lesley Griffiths". The signature is written in a dark ink and is positioned centrally on the page.

Lesley Griffiths AS/MS

Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Lesley Griffiths AS/MS
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref LG/2656/20

Victoria Prentis MP
Parliamentary Under Secretary of State
DEFRA
Seacole Building
2 Marsham Street
London
SW1P 4DF

ps.victoria.prentis@defra.gov.uk

1 September 2020

Dear Victoria,

Determination of fishing opportunities

Further to your letter of 8 April 2020 I am seeking an agreement between our Governments on the use of the power to determine fishing opportunities within clause 24 and consultation requirements within clause 25 of the UK Fisheries Bill. I will need to provide the Senedd with assurance we have reached agreement on the detail of how our Governments will work together in relation to the use of this power before the Senedd debate on legislative consent (29 September). This agreement will be in lieu of the Senedd having the opportunity to consider the detail of the Fisheries Framework Memorandum of Understanding (MoU) which I note, due to other pressures, is still in development.

I am conscious we are building on many years of close collaboration in fisheries management. We do not want to curtail any of the good practice already in place and

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 132

see this as an opportunity to enhance and clarify the existing arrangements and responsibilities. I am seeking your agreement on the following matters:

Exercise of clause 24 power

Clause 24 primarily provides a legal mechanism to give effect to agreements reached at any future coastal states negotiations, setting the top level UK catch limit for the calendar year or relevant period. It is our expectation the power will not normally be used for any other purpose, in recognition of the fact setting catch limits for species not covered by coastal states agreements, is a matter for the four administrations of the UK to act in relation to their separate jurisdictions.

As you know our concern is the power may be exercised in a way which impacts solely on a Welsh stock, which would otherwise be entirely managed by the Welsh Ministers, without meaningful input from Welsh Ministers, and this is why we have agreed to set out the assurances around the use of the power in an MoU.

Retain existing engagement arrangements

Fisheries management historically, and necessarily, has always required fisheries administrations to work collaboratively as equal partners across the UK. I would like to see in the MoU a statement confirming a continuing commitment to these existing best-practice arrangements and governance principles, locking them in place as a collective UK position. I would like to see the MoU confirm these arrangements which follow the principles of: mutual respect, shared responsibility, open and transparent information sharing, and clear dispute resolution procedures.

I expect the detail to include a no surprises approach, being enabled by the ongoing governance arrangements via the SSG and working groups, as well as Welsh representation in all matters of interest to Wales.

Meaningful consultation

Clause 25, requires the Secretary of State to consult the Welsh Ministers before making or withdrawing a determination of fishing opportunities. This will provide the opportunity for the Welsh Ministers to set out its position, and for the Secretary of State to explain the reasons for the final form of the determination and how UK Government has sought to reach agreement.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

I am mindful of the close link to the coastal state negotiations and the desire to issue the determination as early as possible. I propose the following, which reflects a reasonable consultation approach but am open to suitable alternatives we can discuss and agree as the MoU wording is developed:

- the Welsh Ministers are given sight of the draft determination in writing in advance;
- there is a period of 21 days to respond to the consultation;
- the Welsh Ministers can make written representations within this period;
- the Secretary of State provides a written response to any representations made.

It may be possible to reduce these steps where the determination reflects a decision at Coastal States where Welsh Government formed part of the delegation.

Dispute avoidance and resolution

I recognise dispute avoidance processes linked to portfolio level structures are already in place and well established, via the Senior Officials Programme Board and where Ministerial escalation is required, via the Inter-Ministerial Group – Environment, Fisheries and Rural Affairs (IMG-EFRA).

The fisheries administrations and their officials have a strong track record of working closely together to develop fisheries management policy and resolve disputes before using DRM processes. Although, I note the existing DRM is a default position, it would be helpful, to provide the necessary reassurances and certainty, to have acknowledgement the DRM would be available for a clause 24 determination.

Progress on the Memorandum

I would be grateful if you could confirm your officials will work with mine to finalise the wording for the MoU by the end of the year, reflecting what we have agreed by this exchange of letters. I would also be grateful if you could make the above commitments on the floor of the House of Commons during the remaining stages.

Lesley Griffiths AS/MS
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

I would be grateful for a response to this letter as soon as possible so we can move ahead with the legislative consent process.

Regards

A handwritten signature in black ink that reads "Lesley Griffiths". The signature is written in a cursive style with a large, sweeping flourish at the end.

Lesley Griffiths AS/MS
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Department
for Environment
Food & Rural Affairs

Victoria Prentis MP
Parliamentary Under Secretary of State

Seacole Building
2 Marsham Street
London
SW1P 4DF

T 03459 335577
defra.helpline@defra.gov.uk
www.gov.uk/defra

Lesley Griffiths AM
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs
Welsh Government
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1SN

18 September 2020

Dear Lesley,

Thank you for your letter of 1 September about the determination of fishing opportunities under clause 23 of the Fisheries Bill.

As I hope Defra Ministers have made clear throughout the passage to the Fisheries Bill, we have very much appreciated the collaborative approach taken both at official and Ministerial level. We have also been careful to explain how the Bill seeks to respect the devolution settlements. This is an approach built on many years of close working, and is one we intend to follow.

As you note, clause 24 provides the Secretary of State with a statutory duty to consult the Devolved Administrations before making or withdrawing a determination. While the precise details will need to be worked out, we intend for these to be meaningful consultations.

Whilst we are committed to providing adequate time for formal consultation (I am sure there will be plenty of engagement at official level prior), it might not always be possible to allow a 21 day consultation period or to commit to a Ministerial exchange of letters as you suggest. However, to provide some further reassurance, we think that the memorandum of understanding (MoU) could usefully set out principles for consultation. In addition, the MoU will set out a fisheries dispute resolution process between the Fisheries Administrations, incorporating and building on existing processes where appropriate. I understand that discussions on the process for determinations are well underway between officials within the Fisheries Management Working Group.

I am grateful for your comments on the need to make rapid progress to draft and finalise the MoU. Defra has a team of officials ready to contribute to that process.

Given the rapid progress of the Bill, and parliamentary procedure in Westminster, there may not now be an opportunity to make the reassurances you suggest on the floor of the House. However, I trust that this letter will be sufficient and that swift progress to deliver legislative consent can be made.

Yours sincerely,

Victoria Prentis

VICTORIA PRENTIS MP

MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL ATODOL (MEMORANDWM RHIF 4)

Y Bil Pysgodfeydd

1. Gosodir y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol hwn o dan Reol Sefydlog 29.2. Mae Rheol Sefydlog 29 yn rhagnodi bod rhaid gosod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol, ac y ceir cyflwyno cynnig cydsyniad deddfwriaethol, gerbron Senedd Cymru os yw Bil Seneddol y DU yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru at unrhyw ddiben sydd o fewn, neu sy'n addasu cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru.
2. Yn dilyn cwblhau camau craffu Tŷ'r Arglwyddi, cyflwynwyd y Bil Pysgodfeydd ("y Bil") yn Nhŷ'r Cyffredin ar 2 Gorffennaf 2020. Cynhaliwyd Ail Ddarlleniad ar 1 Medi a chwblhawyd proses Pwyllgorau Tŷ'r Cyffredin ar 15 Medi. Mae'r fersiwn ddiweddaraf o'r Bil ar gael yma:

[Dogfrennau'r Bil - Bil Pysgodfeydd 2019-21 - Senedd y DU \(y cam ar ôl Pwyllgorau'r Tŷ'r Cyffredin\)](#)

Amcan y Polisi

3. Mae Llywodraeth y DU wedi datgan y bydd y Bil yn darparu'r fframwaith cyfreithiol i'r DU weithredu fel gwladwriaeth arfordirol annibynnol o dan Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Gyfraith y Môr 1982 (UNCLOS) ar ôl i'r DU adael yr Undeb Ewropeaidd a'r Polisi Pysgodfeydd Cyffredin.

Crynodeb o'r Bil

4. Noddir y Bil gan Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig.
5. Mae'r Bil yn darparu ar gyfer:
  - amcanion polisi mewn perthynas â physgodfeydd, pysgota a dyframaethu, datganiadau pysgodfeydd a chynlluniau rheoli pysgodfeydd;
  - mynediad i bysgodfeydd Prydain;
  - trwyddedu cychod pysgota;
  - pennu a dyrannu cyfleoedd pysgota;
  - creu cynlluniau ar gyfer codi tâl am ddal pysgod môr heb yr awdurdod i wneud hynny;
  - grantiau ar gyfer pysgota, dyframaethu neu gadwraeth forol;
  - adennill costau sy'n gysylltiedig ag arfer swyddogaethau cyhoeddus sy'n ymwneud â physgod neu bysgota;
  - rhoi pwerau i wneud darpariaethau pellach sy'n gysylltiedig â physgodfeydd, dyframaethu neu anifeiliaid y dŵr;
  - gwneud darpariaeth ar gyfer is-ddeddfau a gorchmynion mewn perthynas â chamddefnyddio pysgodfeydd môr; ac at ddibenion cysylltiedig.

Diweddariad ar y sefyllfa ers cyhoeddi'r trydydd Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol

6. Mae Llywodraeth Cymru wedi gosod y Memoranda Cydsyniad Deddfwriaethol canlynol:
  - Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ar 12 Chwefror 2020, yn seiliedig ar y Bil fel y'i cyflwynwyd gerbron Senedd y DU ar 29 Ionawr 2020.
  - Gosodwyd Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm Rhif 2) ar 8 Gorffennaf, yn dilyn diwygiadau a wnaed i'r Bil yn ystod cam craffu Tŷ'r Arglwyddi.
  - Gosodwyd Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm Rhif 3) ar 16 Medi, yn dilyn cyflwyno diwygiadau i'r Bil by bydd Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin yn craffu arnynt.
7. Mae'r Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm Rhif 4) yn cwblhau'r pecyn o'r holl ddiwygiadau a waned i'r Bil hyd yma. Ni chaiff rhagor o ddiwygiadau eu gwneud cyn y ddadl ar y Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol ar 6 Hydref.
8. Mae Llywodraeth Cymru yn parhau'n gefnogol i'r Bil, wrth iddo barhau ar ei daith drwy Senedd y DU. Mae Cymal 45 yn sicrhau estyniad sylweddol i gymhwysedd deddfwriaethol y Senedd mewn perthynas â physgota, pysgodfeydd a materion sy'n gysylltiedig ag iechyd pysgod, y tu hwnt i Gymru i barth Cymru, ac mae'n alinio cymhwysedd y Senedd â phwerau gweithredol Gweinidogion Cymru.
9. Bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried y pwerau ar gyfer Gweinidogion Cymru yn y Bil hwn yn fesur dros dro, nes bod Bil Pysgodfeydd ar gyfer Cymru yn cael ei gyflwyno gerbron y Senedd.

Diwygiadau i'w nodi ers cyhoeddi'r Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm Rhif 3) y mae angen cydsyniad ar eu cyfer.

10. Mae cam Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin wedi dod i ben a chytunwyd ar y diwygiadau canlynol sy'n ymwneud â chymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru ac sydd wedi'u hymgorffori o fewn y Bil: 1, 2, 5 – 9, 22 – 23, 27, 29 - 35, 48 – 50, 52, 53, 55 a chymalau newydd 1, 57, 59 – 60 ac atodlen 1 newydd. Mae Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (rhif 3) yn nodi'n safbwynt ynghylch y diwygiadau hyn a gallaf gadarnhau unwaith eto ein bod o blaid eu cynnwys yn y Bil.
11. Cafodd diwygiadau'r Llywodraeth 144, 145 ac 146 eu gwneud hefyd yng ngham Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin ond ni wnaeth Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm rhif 3) ymdrin â nhw oherwydd y dyddiad y cawsant eu cyflwyno.
12. Mae rhifau'r cymalau isod yn ymwneud â fersiwn ddiweddar'r Bil;

13. Mae Cymal 39 (Diwygiad 144) yn sicrhau bod cwmpas pwerau'r Ysgrifennydd Gwladol i wneud rheoliadau yng nghymalau 38 a 40 yn eithrio darpariaeth sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru gyda chydysniad Gweinidog y Goron.
14. Mae Cymal 49 (Diwygiad 146) yn mewnosod yn y Bil ddiffiniad o Weinidog y Goron.
15. Mae Atodlen 8 (Diwygiad 146) yn galluogi Gweinidogion Cymru, gyda chydysniad yr Ysgrifennydd Gwladol, i gynnwys yn y rheoliadau o dan baragraff 6 neu 8 (o'r Atodlen) ddarpariaeth sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru os yw Gweinidog y Goron wedi rhoi cydsyniad.
16. Cafodd tri diwygiad a wnaed i'r Bil yng ngham Adroddiad Tŷ'r Arglwyddi eu hepgor yn anfwriadol o'r Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm rhif 2). Fe'u cynhwysir felly yn y fan hon. Mae rhifau'r cymalau yn cyfeirio at rifau cyfredol y Bil:
17. Cymal 2 – gwnaed diwygiad er mwyn cynnwys is-adran (2) er mwyn ei gwneud yn ofynnol i ddatganiad cyd-bysgodfeydd nodi polisiâu'r awdurdodau polisi pysgodfeydd sy'n ymwneud â dosbarthu cwotâu daliad ac ymdrech i'w defnyddio gan gyhochod pysgota.
18. Cymal 23 – gwnaed diwygiad arall yng ngham Adroddiad Tŷ'r Arglwyddi sy'n mewnosod is-adran 11 yng nghymal 23. Mae'r diwygiad yn esbonio ystyr cyfleoedd pysgota o dan y cymal mewn perthynas â deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir.
19. Cymal 26 – gwnaed diwygiad er mwyn cynnwys is-adran (2) sy'n cymhwyso rheolau mewn deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir ynghylch pryd i gyfrif a pheidio â chyfrif dalfeydd yn erbyn cwotâu at ddiben y ddyletswydd yn is-adran 11 o'r Cymal hwn, er mwyn sicrhau bod y rheolau hyn yn cael eu cymhwyso'n gyson.
20. Mae paragraff 19 y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm rhif 2) yn ymwneud ag Atodlen 10 (Rheoliad Polisi Pysgodfeydd Cyffredin: diwygiadau mân a chanlyniadol) sy'n cynnwys diwygiadau a wnaed i gyfraith yr UE a ddargedwir mewn perthynas â hyblygrwydd wrth ymdrin â chwotâu, y mae'r diwygiad i gymal 26 yn ymwneud ag ef.
21. Cymal 52 – yn nhrydydd darlleniad Tŷ'r Arglwyddi, cafodd y darpariaethau teitl byr eu diwygio i gynnwys diwygiad braint. Mae hyn bellach wedi'i ddileu ar ôl i Bwyllgor Tŷ'r Cyffredin ei ystyried.

Safbwynt Llywodraeth Cymru ar y diwygiadau a wnaed i'r Bil

22. Mae Llywodraeth Cymru o blaid y diwygiadau a wnaed yng ngham Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin a ddisgrifir uchod ac a welir yn y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm rhif 3).
23. Llywodraeth Cymru ofynnodd am y diwygiadau i gymalau 39 a 49 ac atodlen 8, a wnaed yng ngham Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin, i sicrhau bod cwmpas pwerau Gweinidogion Cymru o dan Atodlen 8 yn cyd-fynd â chymhwysedd Senedd Cymru.
24. Cefnogir y diwygiad i gymal 2 a wnaed yng ngham Adroddiad Tŷ'r Arglwyddi, i gynnwys y gofyniad i nodi'r polisïau sy'n ymwneud â dosbarthu cwotâu. Disgwyliwn i Ddatganiad y Cydbysgodfeydd nodi'r polisïau i'r perwyl hwn.
25. Mae'r diwygiad i gymal 23 a wnaed yng ngham Adroddiad Tŷ'r Arglwyddi, yn esbonio ystyr cyfleoedd pysgota o dan y cymal.
26. Mae'r diwygiad i gymal 26 a wnaed yng ngham Adroddiad Tŷ'r Arglwyddi, yn angenrheidiol er sicrhau bod y llyfr statud yn ymarferol ar ddiwedd y Cyfnod Gweithredu.
27. Mae'r diwygiadau braint i gymal 52 yn adlewyrchu'r gweithdrefnau safonol ar gyfer Biliau sy'n cynnwys darpariaeth codi ffioedd sy'n dechrau yn Nhŷ'r Arglwyddi. Mewn osodir y darpariaethau hyn gan Dŷ'r Arglwyddi a chant eu dileu gan Dŷ'r Cyffredin trwy gonfensiwn.

Goblygiadau ariannol

28. Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol uniongyrchol i Gymru o ganlyniad i'r ffaith bod y darpariaethau hyn yn cael eu cyflwyno yn y Bil hwn.

Casgliad

29. Rydym yn parhau i fod wedi ymrwymo i ddull DU gyfan ar gyfer creu'r Fframwaith Pysgodfeydd, a dim ond drwy Bil ar gyfer y DU y gellir gwneud hynny. O ran y pwerau yn y Bil nad ydynt yn rhan o'r fframwaith, mae'n bwysig y gall gweinidogion Cymru weithredu mewn modd cyflym a phenderfynol yng Nghymru, nes ein bod yn gallu cyflwyno Bil cynhwysfawr ar gyfer Pysgodfeydd Cymru.
30. Rydym o blaid yr holl ddiwygiadau a wnaed i'r Bil, fel y'u disgrifiwyd uchod.
31. Mae'r Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol wedi'i osod, cyn dadl y cyfarfod llawn, gan argymhell bod Senedd Cymru yn rhoi ei chydsyniad i wneud y Bil.

Lesley Griffiths AS/MS
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Hydref 2020

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

The Constitutional Implications of the UK Internal Market Proposals

29 September 2020

Introduction

This paper has been produced by Professor Dan Wincott and Professor Jo Hunt of the Wales Governance Centre for this Committee and the External Affairs and Additional Legislation Committee.

It considers the constitutional implications of the UK Internal Market Bill and associated work on intergovernmental relations and common frameworks. It sets out the history of the proposals; considers the key provisions of the Bill and their interaction with the devolution settlements; how the Bill interacts with the EU Withdrawal Act 2018 and wider intergovernmental work on constitutional issues post-Brexit.

THE CONSTITUTIONAL IMPLICATIONS OF THE UK INTERNAL MARKET PROPOSALS

Professors Jo Hunt and Dan Wincott,

Wales Governance Centre, Cardiff University School of Law and Politics

In this briefing paper we consider the significance of the Internal Market Bill¹ for devolution. We do not cover the Ireland/Northern Ireland Protocol and the international law dimensions in any detail, but instead focus on the constitutional implications of the proposals as they affect powers held by the Senedd and Welsh Government.

1. Constitutional framing

Although it has explicitly constitutional aspects, as first published the UK Internal Market Bill was not presented as legislation designed to make basic changes to the UK's constitutional arrangements. The Bill is presented as a means of maintaining a *status quo* – defined as an already established or pre-existing UK Internal Market.

The Bill defines itself as a 'protected statute', one that cannot be amended or overwritten by devolved legislation including in areas that otherwise fall within devolved legislative competence. This provision is the Bill's explicitly constitutional aspect.

---

¹ *United Kingdom Internal Market Bill 177 58/1*

<https://publications.parliament.uk/pa/bills/cbill/58-01/0177/20177.pdf>

There are, however, reasons to believe that the Bill has potential to make significant changes to the UK's territorial constitution. Although presented in the White Paper² as a venerable concept dating back to the origins of the Anglo-Scottish Union, the 'UK Internal Market' term is of relatively recent provenance. Until this Bill, no clear legal definition of a domestic Internal Market existed. The Bill provides a new legal framework for it, one which is likely to place significant practical constraints on devolved policy competence. The choice to putting legislation in place for the UK Internal Market which does not contain explicit constitutional protections for devolution and before developing a clear structure for other Common Frameworks or a new framework for intergovernmental relations (IGR) has constitutional implications. As well as very broadly defined concepts of Mutual Recognition and Non-Discrimination, the UK Internal Market Bill also reserves State Aid policy to the UK Government and gives it new financial powers including for matters for which policy competence is devolved.

More broadly, in itself, Brexit has constitutional implications for the operation of devolution.³ Although the UK formally left the EU at the end of January 2020, until the end of the 'Transition Period' it remains within the broad framework of EU rules. EU membership is written through the statutory framework for devolution. The framework of EU rules has also provided a kind of internalised scaffold holding the UK together through economic regulation and in a range of other EU policy areas. The UK's domestic IGR framework, principally the Joint Ministerial Councils (JMCs), is notoriously underdeveloped, underused and ramshackle. The EU framework allowed the UK to multi-level operate despite the limited and weak quality of its IGR.

How should the balance be struck between UK-wide and devolved policy competences after Brexit? The UK Government has not yet addressed this central territorial constitution question directly. UK Government communications have described Brexit as a 'power surge' for devolution, since some EU powers 'returning' to the UK will come to devolved governments and legislatures. However, this Bill does not make those

---

² *UK Internal Market CP278 July 2020*

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/901225/uk-internal-market-white-paper.pdf

³ Daniel Wincott *Brexit is re-making the UK's Constitution under our noses*

<https://blogs.lse.ac.uk/brexit/2018/09/17/brexit-is-re-making-the-uks-constitution-under-our-noses/>

changes. The UK Internal Market Bill is the Johnson administration's first major piece of legislation that governs devolution. If passed into law in its current form it will have a significant, largely centralising, impact on the balance of the UK territorial constitution.

2. The Internal Market Concept

The concept of an Internal Market is primarily associated with the European Union and the process of European integration. It is a framework developed to prevent rules and regulations from creating unnecessary barriers to trade within a territory. Developed to facilitate integration within the (then) European Economic Community, the Internal Market proved to be a powerful policy tool to facilitate closer economic integration among political units that enjoyed high levels of mutual trust, while putting protections in place to prevent the policy capacity of the participating units from being undercut. The concept was taken up in a number of other multi-level systems, both federal states and multi-state organisations.

At the heart of the Internal Market concept is the idea that a product or service that is lawfully marketed in any one of its parts can, without any additional requirements, also be marketed across the Internal Market. Mutual Recognition of each other's rules and regulations – trusting that they are effective and serve similar purposes – is critical to the idea of an Internal Market. Equally, Internal Markets typically include a clear set of public policy objectives that can justify exceptions to Mutual Recognition. Moreover, Internal Markets typically also involve the harmonisation of some rules – sometimes for minimum or maximum regulatory standards.

An Internal Market is best understood as a framework of rules that govern economic activity across jurisdictions or territorial policy regimes, rather than the condition of a friction-free economy (or an economy market by minimal friction). Typically, the aim of an Internal Market is to minimise economic friction, subject to other valued policy objectives. It is also sometimes used in a much looser, non-technical way, to describe an economically integrated territory. There is potential for confusion if these two uses are not distinguished clearly from one another.

The UK Internal Market proposals aim to prevent the emergence of a hypothetical threat to UK economic prosperity – new regulatory frictions that could undermine economic

performance. The threat is hypothetical or counterfactual⁴ in the sense that its possible future realisation is dependent on actions that have not yet taken place. New devolved regulation is presented as the main potential source of this new friction. Since the devolved economies are also described as bearing a disproportionate brunt of the costs of new friction, it is hard to see why the devolved governments would introduce it, without good reasons for doing so.

For the economy, less is usually regarded as better than more friction. Frictionlessness does not, however, necessarily equate to economic success. The UK Government's UK Internal Market White Paper provides us with an illustration of the difference. For illustrative purposes, it models the impact of increasing internal frictions within the UK to the levels that currently exist in Germany,⁵ and finds a change of this kind would have significant costs. Several points might be made here. If EU law allows for greater economic friction within a member state than exists currently in the UK, that might suggest the devolved governments have relatively little appetite for friction of that kind. On the other hand, German performance might suggest that internal friction is not necessarily inimical to economic success in the way the White Paper argues.

There is little doubt that the Anglo-Scottish Union was motivated, in significant part, by the aim of closer economic integration between Scotland and England. Not all processes of economic integration, however, have taken the form of an Internal Market. To date the UK Internal Market back to 1707 and the Anglo-Scottish Union is to use a loosely informal definition of an internal market, not a legally precise one. It is implausible to describe the creation or operation of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland before Brexit as driven by an Internal Market logic of integration.

---

⁴ *Impact Assessment, UK Internal Market Bill* September 2020 p. 2

<https://publications.parliament.uk/pa/bills/cbill/58-01/0177/UK%20Internal%20Market%20Bill%20Impact%20Assessment%2008092020.pdf>

⁵ *UK Internal Market* CP278 July 2020, p. 36 para 85

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/901225/uk-internal-market-white-paper.pdf

3. UK Government activity on a UK Internal Market 2016-2020

The issue of the UK internal market became a focus of UK government activity in early 2017. The first official reference to the impact of withdrawal on internal domestic trade came in the White Paper preceding the EU (Withdrawal) Act. The White Paper did not yet use the language of the UK's single or internal market. It references the 'importance of trade within the UK to all parts of the Union' and sets out that the government's 'guiding principle will be to ensure that – as we leave the EU – no new barriers to living and doing business within our own Union are created'.⁶ The White Paper outlined that this would involve 'maintain[ing] the necessary common standards and frameworks for our own domestic market'⁷ but didn't go further in detailing how these standards and frameworks would be created and maintained. It did though reiterate a commitment that 'no decisions currently taken by the devolved administrations will be removed from them and we will use the opportunity of bringing decision making back to the UK to ensure that more decisions are devolved'.⁸

Though the language of the internal or single market was not used in the White Paper, these terms had, on occasion, appeared in earlier official documents- including in legislation. The 1998 Northern Ireland Act provides at section 14 that the Secretary of State may decide not to submit for assent NI Assembly Bills which s/he considers 'would have an adverse effect on the operation of the single market in goods and services within the United Kingdom'. No comparable provision appears in either the Scottish or Welsh devolution statutes. The rationale for the inclusion of NI provision was that EU legislation 'enforces a single market between EU member states, but not necessarily within each member state', and there were concerns expressed that goods from England, Wales and Scotland may be treated less favourably than those from other member states⁹ (presumably, though not expressly mentioned, the Republic of Ireland). No use of this provision has ever been made, nor has it been officially raised as an option for inclusion in devolution legislation generally as a means to manage the

---

⁶ *Legislating for the United Kingdom's Withdrawal from the European Union* Cm 9446, March 2017, at para. 3.6

⁷ *Ibid.*

⁸ *Ibid.*, at para. 3.5

⁹ Hansard, 18 November 1998, Adam Ingram, Minister of State NI Office.

post-EU internal market. Instead, the approach envisaged under the initial draft of the Bill¹⁰ that was to become the EU (Withdrawal) Act was a holding position – with powers within devolved competence effectively returned to Westminster until such a time as a decision was made to introduce UK wide measures in that space, or to release the powers back.

In June 2018, almost a year after the Bill's introduction in the House of Commons, the final version of the legislation became law. There had been some significant movement from the Bill's starting position, following extensive opposition to the proposals and an effectively coordinated response from governments and parliamentarians in Edinburgh, Cardiff and Westminster. The Act provides UK Government ministers with the power to issue regulations to maintain restrictions on devolved legislatures' ability to modify or repeal EU-derived law (retained law) which falls with devolved competence. Devolved Parliaments, whilst not being able to block any regulations, would be asked to give consent, and their response aired before the Westminster Parliament, which would have to approve any use of the power in the regulations. The Welsh Assembly gave legislative consent to the Act following an intergovernmental agreement reached between Welsh and UK Government in April 2018, though consent was refused by the Scottish Parliament.¹¹

This IGA established a set of principles and commitments about the use of the Act's freezing powers, and about the introduction of cross-UK common frameworks. These principles had first been agreed in October 2017 under the auspices of the Joint Ministerial Committee (EU Negotiations),¹² and identify the factors that implicate UK-wide cooperation. Frameworks were identified as being necessary to: enable the functioning of the UK internal market, while acknowledging policy divergence; ensure compliance with international obligations; ensure the UK can negotiate, enter into and implement new trade agreements and international treaties; enable the management of

---

¹⁰ First Reading in July 2017.

¹¹ The IGA also led to the repeal of Welsh continuity legislation (Law Derived from the European Union (Wales) Act). The comparable (though not strictly equivalent) Scottish Bill was maintained, and was subject to a partially successful legal challenge

¹² JMC (EU Negotiations) Communiqué, 16 October 2017

common resources; administer and provide access to justice in cases with a cross-border element; safeguard the security of the UK.

In the interim, between the October 2017 JMC and the conclusion of the IGA, work had continued on identifying the areas where common frameworks were going to be required, and the governance principles that would underpin them. A first assessment of the affected areas was published in March 2018, and this identified issues where a legislative response may be required, as well as non-legislative cooperation, and areas where no co-operative framework, legislative or non-legislative was needed.¹³ This was subsequently updated in April 2019.¹⁴ Under that assessment, some 21 areas were identified as requiring a legislative framework, a common theme here being their close connection to the trade (including matters such as mutual recognition of professional qualifications, agricultural support and food labelling). Amongst the 78 areas identified for a non-legislative framework, are matters related to environment protection, (such as air quality, and waste management), but also trade related issues including public procurement and aspects of the regulation of tobacco products. Four areas were identified as being of disputed competence – the UK Government considering them reserved (including state aid, and geographical indications). The common frameworks workstream has been led by the Cabinet Office, with oversight from the JMC(EN). Under the EU (Withdrawal) Act, reporting on progress with the Frameworks is required every three months. Effective and extensive collaboration involving officials across the governments of the UK had been taking place over 2018 and 2019, though progress had slowed during 2020, meaning frameworks would not be in place by the end of the transition period.

Running alongside this work on common frameworks have been strands of work across associated areas. One is work on broader intergovernmental relations, where progress has been limited. Another is work on the internal market beyond the common frameworks. According to an update in 2019,¹⁵ the UK Government reported that it was

---

¹³https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/686991/20180307_FINAL__Frameworks_analysis_for_publication_on_9_March_2018.pdf

¹⁴https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/792738/20190404-FrameworksAnalysis.pdf

¹⁵ An Update on Progress in Common Frameworks, July 2019.

continuing to seek 'development of a shared approach to the UK Internal Market with the devolved administrations, and, alongside the work being undertaken by policy teams, we are considering how to manage internal market issues across framework areas'. Work on the internal market has been led from the Department of Business, Energy and Industrial Strategy. This has proved more controversial, with disagreement over the necessity of further interventions to support a domestic internal market, beyond common frameworks. The Scottish Government withdrew from engagement on the internal market in early 2019, though it has continued to cooperate on common frameworks.

Though Welsh Government maintained engagement, the introduction of the Internal Market White paper in July, followed swiftly¹⁶ by the Bill has been marked by unilateral action by UK Government. The Bill's timetable envisages it leaving the Commons by the end of September/early October, and the Lords at the latest in November. The intention is clearly for the legislation to be in place by the time the transition period out of EU membership ends on 31 December 2020. Legislative consent is being sought for the whole Act.

4. Market Access: Mutual Recognition and the Non-Discrimination Principle

The Bill introduces two principles which together are intended to create a market access guarantee for goods and services across the UK. Both mutual recognition and non-discrimination are concepts which operate within EU free movement law, and which UK courts are familiar with applying. However, they are re-defined in the Bill's proposals in ways which introduce additional complexities and a lack clarity. They are also rather more centralising, limiting the capacity for divergence and differentiation currently permitted under EU law. The implications for legislative competence will be addressed

---

¹⁶ Following a four-week consultation process, from 16 July to 13 August 2020. Individual submissions have not been published, though an account is provided in the Government response.

in section 5. In this section, the scope of the principles will be outlined, and their legal enforceability considered.

Under the terms of the Bill, once products meet their local regulatory requirements, they are deemed to satisfy the requirements for the rest of the UK. They then have access to all other parts of the UK market, regardless of any more stringent regulation than might otherwise apply there. More demanding regulatory standards may only be maintained against incoming products on the narrow grounds identified in the Bill – for goods, this is the prevention or reduction of the spread of pest, disease, and unsafe food and feed.¹⁷ This mutual recognition principle operates in respect of product requirements – rules that go to the nature of the product being regulated. In addition, the principle of non-discrimination applies to rules which deal with the conditions under which something is sold – these rules must not discriminate, whether directly (by imposing different requirements) or indirectly (by imposing requirements applicable to all but which puts incoming goods at a disadvantage, and have adverse market effects). In the case of indirect discrimination, local rules may be applied to incoming products where this fulfils a legitimate aim – defined as the protection of the life or health of humans, animals or plants, and the protection of public safety or security.

Comparable market access principles operate in relation to services in part two of the Bill (with Schedule 2 detailing those services excluded from the Bill's scope). Part three covers professional qualifications, and establishes that (with the exception of the legal profession), residents authorised to practice a profession or trade in one part of the UK, shall also be recognised as qualified to practice anywhere else in the UK (either automatically or through a process of individual assessment established by the relevant regulatory body). In all cases, for goods, services, and qualification requirements, existing measures are protected from challenge under the market access principles. These only begin to bite on new, or substantially revised regulations.

Existing measures of course have themselves had to comply with the EU free movement principle, which requires states remove quantitative restrictions on trade, and all measures having equivalent effect. This has been interpreted broadly to capture

---

¹⁷ Schedule 1.

measures which (actually or potentially) hinder market access, which moves beyond the elimination of discrimination. A presumption of regulatory equivalence exists, as contained in the mutual recognition principle. In the case of devolved governments and legislatures, measures which do not comply with EU law are 'not law', and challenge may be brought in accordance with the legislative checks provided for under the devolution acts. Additionally, as directly enforceable EU rights, these EU law principles have been enforceable by individuals and businesses against regulatory requirements adopted by governments and legislatures – including Westminster Parliament. While the EU regime is directed at inter-state trade, the review of compatibility of measures against a standard of unjustified hindrances to free movement has internal consequences too for trade within the UK.

In this way, there have in the past been challenges variously to Welsh regulations banning the use of electronic training collars for dogs, to Scottish regulations banning vending machines as a means for the sale of tobacco products, and to minimum pricing regulations for alcohol sales to the public. In all these cases, the regulation itself fell within the EU law test of a measure having an equivalent effect to a quantitative restriction, but were able to be successfully justified, as a proportionate means of achieving a public policy objective.

Were those measures to be adopted from scratch under the Bill's proposed system (or substantially revised), would they survive any potential challenge? The first stage is to consider whether they would fall within the scope of the Bill's market access principle, either under the mutual recognition or discrimination element, and then to consider possible justification. Were the pet collars to be banned from sale in Wales, the mutual recognition obligation would be engaged, on the basis that this would be a rule which is directed to the intrinsic nature of the product itself – the 'characteristics of the goods themselves' (clause 3 (4) (a)). There are no available justifications available under the proposed legislation that would support the choice of the legislature in Wales – justifications being limited to measures to prevent/reduce the spread of pest, disease, and unsafe food and feed. The situation where the product may be sold, but its lawful *use* is restricted is less clear, reflecting the difficulties in the partial reading over of EU law here. EU law has recognised categories of measures which are neither product requirements nor selling arrangements, and notably these include product use rules. Under the Bill's schema, a measure is either categorised as bearing on the nature of the product, or arrangements around its sale. As already highlighted, rules relating to the products characteristics are only able to be maintained on exceedingly narrow grounds. If it is a rule seen as relating to the arrangements on sale, then it will only fall within scope if it is shown to discriminate, directly or indirectly, with an adverse market impact on products originating in other parts of the UK. Available justifications, though broader than those when mutual recognition is applied, remain very restricted when compared to the EU rules.

Similarly, dispute may arise over the proper characterisation of rules on minimum alcohol pricing, and the applicable regime. Whilst the UK Government indicated in its response to the consultation¹⁸ that it did not intend to prevent this policy, there are no guarantees on the face of the Bill as to how these provisions will be interpreted. In the example of restrictions on where and how tobacco products may be sold, this is clearly a measure which would engage the discrimination test, and would require a consideration of whether products from outside the destination market are disadvantaged compared to those from within the local market. The justifications available, whilst broader than those available in relation to mutual recognition fall far shorter than those available under EU law, which, outside direct discrimination, recognise an open list of grounds including environmental, consumer, and worker protection. There is also a lack of clarity around how the assessment will be undertaken of whether in any particular case, a justification will be accepted as legitimate. EU law uses a test of proportionality – though that language does not appear in the Bill. Instead the Bill provides that exclusions are available where measures can 'reasonably be justified as necessary' to achieve a legitimate aim.¹⁹

The Bill does not clarify who will be making these assessments and interpretations, as the scheme of enforcement is not set out. It is unclear whether its provisions create legally enforceable rights to market access and non-discrimination that can form the basis of legal actions, whether by individuals, businesses, or indeed by prospective consumers of those businesses' products and services. The role of the proposed Office for the Internal Market in relation to individuals and businesses is not expressly made out. From the Bill's Impact Assessment, it is suggested that 'businesses and individuals might choose to enforce their rights in court if a UKIM matter remains unresolved, potentially incurring substantial legal costs, time and effort. These instances would only

---

¹⁸ BEIS, Government response to the consultation on the UK Internal Market, at p. 13.
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/916154/ukim-consultation-government-response.pdf

¹⁹ Schedule 1(2)(6).

occur in the event of directly or indirectly discriminatory measures'.²⁰ It is unclear why only discriminatory measures are identified as potentially forming the basis of an action, or whether there might be the basis of court action in relation to mutual recognition.

5. Legislative competence

The Bill proposes explicit changes to devolved competence in two ways. First, it designates state aid as a reserved area of competence, removing it from devolved competence (see section 6 below). Second, it adds the Internal Market legislation to the list of protected enactments in each of the devolution statutes (clause 49). This has the consequence of pre-empting subsequent devolved legislation (primary and secondary) to the extent that it amends, modifies, or repeals (expressly or in substance) the protected provisions. The Bill removes any power under any other Act of Parliament for secondary legislation to be used to amend, modify or repeal the Act which might be used for England or more broadly.

Beyond this, the UK Government maintains that there is no restriction on devolved competence introduced by the Bill. The position is that the governments and legislatures can continue to regulate economic activity for their territories and within their field of competence. However, the effects of the Bill's provisions are to prevent the application of those regulations to products, service providers and workers from outside their local territory. The Impact Assessment acknowledges the cost of this for public policy objectives : as the 'scale of the intended public benefit of local measures might not be fully realised due to the more limited number of goods and services to which the policy applies'.²¹ Thus, whilst the Senedd could²² introduce rules banning in Wales the sale of chlorinated chicken, or GMO containing products, this may only apply to Welsh producers/importers. If regulations in any other part of the UK recognised these products as lawful, they would have access to the Welsh market. The system under the Bill does not foresee the use of the same legislative competence tests which would

---

²⁰ BEIS, Impact Assessment of UK Internal Market Bill, at p. 3.

²¹ Ibid, at p. 29.

²² Assuming there are no common frameworks operating in this area committing Wales to a different course.

render rules that do not comply as 'not law' (as has been the case with rules conflicting with ECHR and EU commitments). Instead it provides that the local laws 'do not apply' to products and services from other parts of the UK. The proposed Office of the Internal Market may be called on by governments to review their own or others' regulations, though the OIM has no legal powers to disapply the law. As noted above, enforcement issues remain unclear.

The UK Government is seeking legislative consent from the devolved parliaments for the Bill in its entirety. The Bill itself contains a number of provisions giving power to the Secretary of State to amend aspects of the legislation – including the definition of what falls within the mutual recognition principle, and what falls within the non-discrimination principle; the scope of potential grounds for justification; and, very significantly, exclusions of policy areas from coverage of the market access principle. The list of services in Schedule 2 – including healthcare services and social services – which are currently excluded from the Bill's scope could be changed by the Secretary of State without any input from the devolved administrations. Only in respect of the mutual recognition/non-discrimination provisions is any consultation with the devolved administrations foreseen by the Bill. There is no consent requirement at all throughout the Bill. Comparison may be drawn with the EU (Withdrawal) Act's provisions which included the consent decision procedure for the use of ministerial powers under the Act.

6. Spending Powers and State Aid

As proposed UK Internal Market is basically structured around an economic regulation system based on Mutual Recognition and Non-Discrimination. The Bill also has other significant provisions. As drafted it reserves State Aid policy as a UK-wide competence and creates new financial powers that give scope for new UK Government public spending in the devolved nations, including in areas of devolved policy competence.

Leaving the EU legal framework made some decision about the regulatory control of State Aids unavoidable. There was some disagreement between the devolved and UK governments over where State Aids policy would 'land' naturally once outside the EU. The UK Internal Market Bill proposes to resolve that matter by reserving the policy to the UK level. This provision may be intended to prevent devolved governments developing policies that redistribute economic activity across territorial boundaries, more than enhancing overall levels of production. The implication of that reservation is that the scope for devolved governments to support economic activity within, say, Scotland or Wales, might be restricted. In principle, additional provision could be made explicitly to allow devolved governments a margin of discretion within a new UK State Aid/industrial policy regime. This matter is not one considered in the UK Internal Market Bill.

The issue of State Aids is deeply tangled up with questions about the position of Northern Ireland. These issues are dominating debate about the UK Internal Market Bill at Westminster. The UK-EU Withdrawal Agreement – particularly its Protocol – set out key aspects of the position of Northern Ireland after the end of the transition period. In principle, Northern Ireland fell within both the UK and the EU customs territories. The EU is concerned to avoid the possibility of businesses in either Northern Ireland or Great Britain enjoying an unfair advantage over those in EU member states. Among other things, the Withdrawal Agreement is structured to minimise that risk. Despite being party to it, the UK Internal Market Bill and the resulting debates reveal UK Government concerns about the Withdrawal Agreement's State Aids provision, particularly their potential reach into Great Britain.

This is one of the issues over which the UK Internal Market Bill is controversial in relation to the question of the UK Government breaking international law in its commitment to the Withdrawal Agreement.

Over the past 30 years or so, the UK has generally made less use of discretionary interventions to support industry than other EU member states. The UK Internal Market Bill's reservation of State Aids may be intended to prevent devolved governments pursuing expansive discretionary industrial policies and/or herald a new discretionary interventionism by the UK Government itself.

The UK Internal Market Bill proposes new financial powers for the UK Government. There does not seem to be any close mechanical relationship between these new powers and the basic operation of the proposed Internal Market. Some discussion around the Bill suggests that these powers are seen as replacing EU funding streams. The UK Government has long promised a discussion of a replacement for those funds in the form of a so-called 'Shared Prosperity Fund'. It is not clear whether the financial powers in the Bill replace that strategy, implement it or are entirely separate from it. It is important to note that proportionately, Wales has received much higher levels of EU structural funding than any other part of the UK. A good deal of that funding has flowed through the voluntary sector in Wales. Its objectives are often social cohesion as much as economic development. Should the replacement funds be associated with the UK Internal Market, rather than these historic objectives, that could trigger major structural change for the voluntary sector in Wales.

The UK Government already has significant scope for public spending in devolved parts of the UK. Many major infrastructure projects and 'City Deals' involve cooperation between different levels of government in the devolved nations. Clues about how the new powers might be used can be found more in UK Government messaging around

the UK Internal Market, rather than in the legislation itself. Reports that the UK Government might seek to revive the M4 relief road and fund it directly suggest it may be taking an increasingly combative approach to devolution. Without other significant changes, it is hard to see how the UK Government could implement a policy of this kind against Welsh Government opposition. Planning rules would, for example, stand in the way.

Equally, the absence of any proposals to entrench and protect devolved policy competences within the UK Internal Market structure together with no suggestions for new forms of intergovernmental cooperation seem to point towards political competition more than policy collaboration between levels of government. Areas of shared competence are a feature of most other multi-level systems. The UK Internal Market Bill does little or nothing to develop ways of working of that kind.

Major infrastructure projects tend to redistribute economic activity as well as generating new capacity. For example, modelling suggests that HS2 will divert economic activity away from South Wales, at a cost of some £200 million per annum, while enhancing the economy of North East Wales by roughly £50 million.²³ Leaving aside questions of its overall costs and benefits, then, a particular major infrastructure investment also has the scope reshape the economy. Enhancing the connectivity between South East Wales and England could well bring a net economic benefit to Wales. A similar scale of investment could be used to enhance connectivity within Wales itself. Their relative benefits might look different to the UK and Welsh governments. There is an unavoidably territorial-political element in choices of this kind.

7. Relationship with common frameworks and broader IGR considerations

As outlined in section 3, a considerable amount of work has been undertaken creating common frameworks in areas where EU law has previously provided a degree of policy

---

²³ <https://www.bbc.co.uk/news/uk-wales-51460737>

coordination across the legislatures of the UK. The unfinished state of many of these frameworks has been given as one reason for legislation to introduce the market access principle ahead of the end of the Transition Period. The EU (Withdrawal) Act provides an alternative route to providing regulatory stability and consistency across the UK ahead of the agreement of common frameworks, with the freezing of devolved competence (along with a political commitment from the UK Parliament not to legislate contrary to existing EU law). That course may be seen as not giving the UK government sufficient flexibility to revise regulations in view of new international trade deals that the UK may be negotiating. The deregulatory Internal Market Bill approach has become its preferred option.

Notably, the reach of the market access commitment in the Bill appears to go beyond simply those areas where EU law is falling away, and across devolved powers more generally. Given the significance of these proposals for devolution, especially the restrictions on the practical effect of legislation, the process under which the Bill is being introduced is particularly unsatisfactory. This is a hurried piece of law which has lacked the degree of consultation and cooperation running up to its introduction that one would expect from a major piece of constitutional legislation.

The justifications given for the need for the legislation are not convincing - the problems created by policy divergence are as yet unrealised, and hypothetical. Amongst the examples of where potential divergences may hinder the operation of the UK internal market and create costs are areas which are meant to be covered by common frameworks – including pesticides, food labelling, and nutritional health claims. The extent to which these prospective domestic common frameworks are now overtaken by the provisions of the Internal Market Bill is unclear. It raises the issue of the relationship more generally between specific regulatory regimes and a general horizontal market access commitment. Drawing parallels with the EU regime that currently operates across the UK, the operation of a market access principle to create and sustain the internal market is secondary to reliance on harmonising legislation. These common (though not necessarily uniform) rules are adopted through shared process of governance which demonstrates a commitment to respect for principles of subsidiarity,

and a mainstreaming of environmental and equality concerns.²⁴ They ensure that there is a minimum floor of regulatory standards in operation, below which no part of the Union can legally fall. In the UK content, the relationship between legislation creating frameworks with minimum standards, and the market access principle seems to be inverted. The prospect for collaborative governance through the common frameworks appears side-lined by the internal market principle.

Both the content of the Bill, and the way it has been introduced are a reflection of the difficult relations between the governments of the UK. Placing IGR on a more stable footing becomes more important under these circumstances, and there should be an effective commitment to taking forward the work of intergovernmental relations begun in 2018.²⁵

8. Scrutiny and IPR

There has been a tendency throughout the Brexit process to proceed with critical legislation at pace, without ensuring appropriate opportunity for full and effective engagement by the parliaments. The legislative timetable for this Bill is no different. As noted, the UK government has indicated legislative consent is sought for all parts of the Bill. Given the expected refusals of legislative consent, a decision to proceed with the legislation without satisfactory amendment will be a reflection of weakness of the constitutional protections available to devolution.

If the Bill proposes a range of measures which potentially side-line the devolved governments, the consequences for the Parliaments are at least as concerning. The operation of a robust mutual recognition principle raises the prospect of products and

---

²⁴ Jo Hunt, 'Subsidiarity, Competence and the UK Territorial Constitution' O. Doyle, A. McHarg and J Murkens, ed. *The Brexit Challenge for Ireland and the United Kingdom: Constitutions under Pressure* (CUP), 2021.

²⁵ Nicola McEwen, Michael Kenny, Jack Sheldon, and Coree Brown Swan, 'Intergovernmental Relations in the UK: Time for a Radical Overhaul?' (2020) 91 *Political Quarterly* 632-640.

services being in circulation which comply with rules set by other legislatures or governments. The Senedd may have no oversight of, or input into, standards set elsewhere that nevertheless apply within their jurisdiction and fall within devolved competence. The need for an effective system of inter-parliamentary relations becomes particularly acute under these circumstances.

9. Responses from Welsh/Scottish/NI Governments

Both the Welsh and Scottish governments responded to the White Paper on the UK Internal Market in robustly negative terms.²⁶ Each has roundly rejected UK Internal Market Bill. They have focused on the particular definitions of Mutual Recognition and Non-Discrimination within the Bill. In contrast to EU legal principles that also have these names, the UK Internal Market Bill concepts, they argue, cut much more deeply devolved competences. The UK Internal Market approach provides little or no scope for other public policy priorities to justify exceptions to Mutual Recognition or Non-Discrimination. The Bill's provides for a standstill in some areas of regulation. Some existing regulatory divergence is exempt from Mutual Recognition. But any change to regulation within these categories brings them within scope, in ways that limit the scope for devolved governments to keep regulation up to date.

As it returns from the EU, many lawyers regard State Aids policy as naturally a devolved area of policy competence.²⁷ Mark Drakeford is reported to support a UK-wide State Aid

---

1. ²⁶ Michael Russell *United Kingdom Internal Market White Paper: statement by the Cabinet Secretary for the Constitution, Europe and External Affairs*

<http://www.gov.scot/publications/united-kingdom-internal-market-white-paper-cabinet-secretary-constitution-europe-external-affairs/>

Jeremy Miles *Correspondence from the Counsel General August 2020*

<https://business.senedd.wales/documents/s103942/Correspondence%20from%20the%20Counsel%20General%2014%20August%202020.pdf>

²⁷ This is also acknowledged in the Concordat on Financial Assistance to Industry, one of the Supplementary Agreements appended to the main UK intergovernmental Memorandum of Association, October 2013

regime in principle, while arguing that the UK Government Internal Market plans are 'absolutely not the way of going about it'.²⁸ Both governments also object to the new UK spending powers.

In Northern Ireland the Executive has been much less vocal on the subject of the UK Internal Market than either the Welsh or Scottish governments. The response to the White Paper on the internal market was muted, perhaps because, until the Bill was published, the position of Northern Ireland seemed to be defined more by the Withdrawal Agreement than the idea of a UK Internal Market.

The UK Internal Market Bill seems to have divided the Executive along party lines. On 22 September, the Northern Ireland Legislative Assembly held a debate on a motion calling on the UK Government to 'honour its commitments' made in the Withdrawal Agreement.²⁹ The motion passed by 48 votes to 36. Sinn Féin the SDLP, Alliance and smaller parties supported the motion, which was opposed by the DUP and UUP.

At Westminster, attention has focused much more on the implications of the UK Internal Market Bill for Northern Ireland. The main controversy is attached to the issue of the UK Government's appetite to breach its commitments under the Withdrawal Agreement and 'break international law'. The strengths and weaknesses of the Bill as the framework for an Internal Market seem not to have garnered as much attention in the House of Commons as might be expected from a Welsh or Scottish perspective.

---

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/316157/MoU_between_the_UK_and_the_Devolved_Administrations.pdf

²⁸ <https://www.bbc.co.uk/news/uk-wales-politics-54072660>

²⁹ <https://www.irishtimes.com/news/politics/ni-assembly-approves-motion-calling-on-uk-to-honour-brexit-commitments-1.4360836>